SUOMEN *mestari* 3

Suomen kielen oppikirja aikuisille

Opettajan opas

Sonja Gehring
Sanni Heinzmann
Sari Päivärinne
Taija Udd

SUOMEN *mestari*

3

Suomen kielen oppikirja aikuisille

Opettajan opas

Sonja Gehring
Sanni Heinzmann
Sari Päivärinne
Taija Udd

FINN LECTURA

ISBN (sid.) 978-951-792-699-7
(pdf) 978-951-792-724-6

Copyright © Sonja Gehring
© Sanni Heinzmann
© Sari Päivärinne
© Taija Udd
© Finn Lectura, 2015

Piirroskuvat ja taitto Jenni Lindfors, tmi Graafis 99

Kannen valokuva Kuvatoimisto Rodeo Oy

Kustantaja Oy Finn Lectura Ab
www.finnlectura.fi

Alkusanat

Suomen mestari 3 on aikuisille tarkoitettu jatko-oppikirja suomen kielen opiskeluun yleiseurooppalaisen viitekehyksen taitotasolla A2.2. Tämä opettajan opas täydentää Suomen mestari 3 -kirjaa monin lisäharjoituksin ja kalvopohjin. Mukana ovat myös kuunteluharjoitusten tekstit ja oikeat ratkaisut.

Suomen mestari 3 -kirja noudattaa samoja periaatteita kuin sarjan edeltävät osat. Keskeinen ajatus Suomen mestari -kirjojen taustalla on selkeys. Selkeyteen pyritään niin esitystavassa, oppimissisältöjen valinnassa kuin opetusjärjestyksessä ja harjoitusten muodossakin. Kielenoppimisen edistyessä selkeyden ohella olemme pitäneet tärkeänä tavoitteena myös kielenkäytön moninaisuuden esittelyä. Tällä taitotasolla olemme halunneet kiinnittää huomioita erilaisten tekstilajien esittelyyn ja puhutun ja kirjoitetun kielen välisiin eroihin. Uutta sarjan kolmannessa osassa ovat Luetaan-osiot, jotka tukevat sanavaraston ja tekstitaitojen kasvattamista. Opettajan oppaan lisäharjoitukset liittyvät kuitenkin lähes poikkeuksetta kirjan kappaleiden muihin osioihin. Oppikirjasarjan kolmannen osan erityispiirteitä olemme kuvanneet seikkaperäisemmin ja perustelujen kera oppikirjan alkusanoissa.

Aiempien Suomen mestari -kirjojen opettajan oppaista poiketen osa tämän oppaan lisäharjoituksista on etenkin sanastollisesti oppikirjan harjoituksia vaativampia. Mukana on myös jonkin verran lisämateriaalia asioista, joita oppikirjassa ei käsitellä. Olemme siis tämän oppaan materiaaleissa halunneet huomioida myös nopeasti etenevät opiskelijat. Harjoituksen yhteydessä on aina mainittu, jos se on tavallista haastavampi tai jos se sisältää oppikirjan ulkopuolisia sisältöjä. Toisaalta oppaassa on entiseen tapaan runsaasti lisäharjoituksia niille, jotka kaipaavat kertaamista enemmän kuin mihin oppikirjan harjoitukset riittävät. Opettajan on siis syytä teettää lisäharjoituksia oman ryhmänsä ja opiskelijoidensa yksilölliset tarpeet huomioiden – kaikkien ei tarvitse tehdä kaikkea! Aiempaan tapaan tämäkin opas jäsentyy kappaleittain. Kappalekohtaisia käsittelyvinkkejä tarjoamme kunkin kappaleen alussa.

Toivomme onnistuneita oppimis- ja opetushetkiä Suomen mestari 3:n parissa!

Helsingissä 18.5.2015

Sonja Gehring, Sanni Heinzmann, Sari Päivärinne ja Taija Udd

Säästetään energiaa ja kierrätetään!

1

Kappaleen sisältö 6

Kalvot ja lisäharjoitukset 7

Konditionaalin preesens 7

Konditionaalin perfekti 15

Adjektiivi *ton/tön* 18

Adjektiivi *llinen* 23

Adjektiivit *ton/tön* ja *llinen*: dialogit 27

Sanatyypit *ton/tön* ja *lämmin* 28

Adverbit *sti* 31

Ympäristönsuojelu ja kierrätys 32

Pikkusanat 34

Puhekieli 36

Kuunteluharjoitusten tekstit ja ratkaisut 39

Säästetään energiaa ja kierrätetään!

Kappaleessa käsitellään ympäristönsuojelua ja kierrätystä eri näkökulmista. Kappaleen varsinaisessa tekstissä annetaan kirjeen muodossa neuvoja sähkönkulutuksen vähentämiseksi, puhekielisessä dialogissa keskustellaan kierrätyksestä ja Luetaan-osiossa annetaan vinkkejä kestävään elämäntapaan. Lisää ekovinkkejä löytyy mm. Kierrätyskeskuksen ja YTV:n internetsivuilta.

Uutena kielioppiasiana esitellään konditionaalin aikamuodot preesens ja perfekti. Lisäksi kappaleessa tutustutaan adverbien muodostamiseen ja käyttöön. Opettajan oppaan sivulla 27 on kaksi dialogia, joita apuna käyttäen voidaan opiskella *ton/tön*- ja *llinen*-adjektiivien käyttöä.

Kielioppi:

- konditionaalin preesens
- konditionaalin perfekti
- adjektiivi *ton/tön* ja *llinen*
- sanatyypit *ton/tön* ja *lämmin*
- adverbit *sti*

Sanasto:

- ympäristönsuojelu
- kierrätys

KONDITIONAALIN PREESENS isi

		he **nukku**vat ↓	konditionaali ↓	persoona ↓
		nukku	+ **isi**	+ **n**
o, ö, u, y, a, ä pysyvät	sanoa	sano-		_____
	puhua	puhu-		_____
	kysyä	kysy-		_____
	haluta	halua-		_____
	tietää	tietä-		_____
e, i menevät pois	lukea	luke-		_____
	kuunnella	kuuntele-		_____
	pienetä	pienene-		_____
	etsiä	etsi-		_____
	uida	ui-		_____
VV → V	saada	saa-		_____
	pelata	pelaa-		_____
	herätä	herää-		_____
yö → öi	syödä	syö-		_____
uo → oi	tuoda	tuo-		_____
ie → ei	viedä	vie-		_____

	POS.	**NEG.**
minä	_____	_____
sinä	_____	_____
hän	_____	_____
me	_____	_____
te	_____	_____
he	_____	_____

käydä

POS.	NEG.
kävisin	en kävisi
kävisit	et kävisi
hän kävisi	hän ei kävisi
kävisimme	emme kävisi
kävisitte	ette kävisi
he kävisivät	he eivät kävisi

Jos minulla olisi rahaa, **kävisin** monta kertaa vuodessa ulkomailla.

Maija ja Matti, **kävisittekö** katsomassa isoäitiä viikonloppuna?

Jussi, **kävisitkö** kaupassa?

Emme kävisi niin usein Tukholmassa, jos tyttäremme **ei asuisi** siellä.

Jos **ei olisi** pakko, **en kävisi** kotona ennen illan jääkiekko-ottelua.

He **eivät kävisi** elokuvissa niin usein, jos elokuvateatteri **ei olisi** aivan heidän kotinsa vieressä.

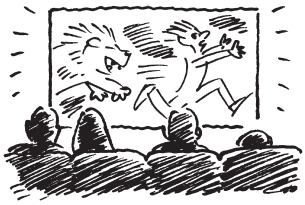

Harjoitus 1. **Kirjan harjoitus 8 kirjallisena. Kirjoita verbit. Käytä konditionaalia.**

Jos minulla **1.** ___*olisi*___ (OLLA) vapaapäivä, minä **2.** _____ (HERÄTÄ, neg.) aamulla aikaisin. Herätyskello **3.** _____ (SOIDA, neg.), vaan minä **4.** _____ (NOUSTA) sitten, kun **5.** _____ (OLLA, neg.) enää väsynyt. Minä **6.** _____ (LAITTAA) itselleni hyvän aamupalan. Minä **7.** _____ (LUKEA) rauhassa lehteä samalla kun **8.** _____ (JUODA) kahvia. Minä **9.** _____ (MENNÄ, neg.) tietenkään töihin, vaan **10.** _____ (LÄHTEÄ) kaupungille. Minä **11.** _____ (KÄYDÄ) ehkä jossakin taidenäyttelyssä tai **12.** _____ (KÄVELLÄ) keskustassa. Minä **13.** _____ (KATSELLA) näyteikkunoita ja ehkä **14.** _____ (OSTAA) jotakin. Minä **15.** _____ (VOIDA) käydä kahvilla jossakin ihanassa pienessä kahvilassa. Illalla minä **16.** _____ (HALUTA, neg.) olla yksin. Minä **17.** _____ (SOITTAA) ystävilleni. He **18.** _____ (TULLA) minun luokseni syömään. Me **19.** _____ (ISTUA) iltaa minun kotonani. Me **20.** _____ (JUTELLA) ja **21.** _____ (NAURAA). Tällainen päivä **22.** _____ (OLLA) ihana vapaapäivä!

Harjoitus 1. Ratkaisu:

Jos minulla **1.** ___**olisi**___ (OLLA) vapaapäivä, minä **2.** ___**en heräisi**___ (HERÄTÄ, neg.) aamulla aikaisin. Herätyskello **3.** ___**ei soisi**___ (SOIDA, neg.), vaan minä **4.** ___**nousisin**___ (NOUSTA) sitten, kun **5.** ___**en olisi**___ (OLLA, neg.) enää väsynyt.

Minä **6.** ___**laittaisin**___ (LAITTAA) itselleni hyvän aamupalan.

Minä **7.** ___**lukisin**___ (LUKEA) rauhassa lehteä samalla kun **8.** ___**joisin**___ (JUODA) kahvia. Minä **9.** ___**en menisi**___ (MENNÄ, neg.) tietenkään töihin, vaan **10.** ___**lähtisin**___ (LÄHTEÄ) kaupungille. Minä **11.** ___**kävisin**___ (KÄYDÄ) ehkä jossakin taidenäyttelyssä tai **12.** ___**kävelisin**___ (KÄVELLÄ) keskustassa.

Minä **13.** ___**katselisin**___ (KATSELLA) näyteikkunoita ja ehkä **14.** ___**ostaisin**___ (OSTAA) jotakin. Minä **15.** ___**voisin**___ (VOIDA) käydä kahvilla jossakin ihanassa pienessä kahvilassa. Illalla minä **16.** ___**en haluaisi**___ (HALUTA, neg.) olla yksin.

Minä **17.** ___**soittaisin**___ (SOITTAA) ystävilleni.

He **18.** ___**tulisivat**___ (TULLA) minun luokseni syömään.

Me **19.** ___**istuisimme**___ (ISTUA) iltaa minun kotonani.

Me **20.** ___**juttelisimme**___ (JUTELLA) ja **21.** ___**nauraisimme**___ (NAURAA). Tällainen päivä **22.** ___**olisi**___ (OLLA) ihana vapaapäivä!

Harjoitus 2. **Kirjoita verbit. Käytä konditionaalia.**

1. Jos minä ___*voittaisin*___ (VOITTAA) lotossa, _____ (ISTUA, neg.)
   koskaan enää ruuhkabussissa vaan _____ (AJAA) aina taksilla.
2. Jos liikennevalo nyt _____ (VAIHTUA) vihreäksi,
   me _____ (EHTIÄ) vielä tuohon bussiin.
3. Jos tänään _____ (SATAA, neg.),
   me _____ (MENNÄ) rannalle uimaan.
4. Jos te _____ (HARRASTAA) enemmän liikuntaa,
   _____ (JAKSAA) myös tehdä töitä paremmin!
5. Jos vauvamme _____ (HERÄTÄ, neg.) monta kertaa yössä,
   me _____ (NUKKUA) kaikki paremmin.
6. Jos minä _____ (TÄYTTÄÄ) vielä kerran 18 vuotta,
   _____ (TEHDÄ) monta asiaa toisin.
7. Jos he _____ (LÄHTEÄ) nyt bussipysäkille,
   he _____ (OLLA) kotona ennen meitä.
8. Jos sinä _____ (SAADA) jostakin 1 000 euroa, mitä
   _____ (TEHDÄ) rahoilla?
9. Jos joku _____ (KYSYÄ), mitä toivon joululahjaksi,
   minä _____ (VASTATA): ”Uudet luistimet”.

Harjoitus 2. Ratkaisu:

1. Jos minä **voittaisin** (VOITTAA) lotossa, **en istuisi** (ISTUA, neg.) koskaan enää ruuhkabussissa vaan **ajaisin** (AJAA) aina taksilla.
2. Jos liikennevalo nyt **vaihtuisi** (VAIHTUA) vihreäksi, me **ehtisimme** (EHTIÄ) vielä tuohon bussiin.
3. Jos tänään **ei sataisi** (SATAA, neg.), me **menisimme** (MENNÄ) rannalle uimaan.
4. Jos te **harrastaisitte** (HARRASTAA) enemmän liikuntaa, **jaksaisitte** (JAKSAA) myös tehdä töitä paremmin!
5. Jos vauvamme **ei heräisi** (HERÄTÄ, neg.) monta kertaa yössä, me **nukkuisimme** (NUKKUA) kaikki paremmin.
6. Jos minä **täyttäisin** (TÄYTTÄÄ) vielä kerran 18 vuotta, **tekisin** (TEHDÄ) monta asiaa toisin.
7. Jos he **lähtisivät** (LÄHTEÄ) nyt bussipysäkille, he **olisivat** (OLLA) kotona ennen meitä.
8. Jos sinä **saisit** (SAADA) jostakin 1 000 euroa, mitä **tekisit** (TEHDÄ) rahoilla?
9. Jos joku **kysyisi** (KYSYÄ), mitä toivon joululahjaksi, minä **vastaisin** (VASTATA): "Uudet luistimet".

Harjoitus 3.

A. Helpompi. Valitse oikea toivomus ja kirjoita se lauseeseen.

...~~jaksaisin siivota kodin tänään,~~ …	...saisit vapaata töistä, ...
...parantuisin pian, ...	...joku auttaisi minua, ...
...löytäisin työpaikan, ...	...olisi taas lämmin ja aurinko paistaisi, ...

1. Kunpa ___*jaksaisin siivota kodin tänään*___, että voisin huomenna nauttia vapaapäivästä.
2. Kunpa _____, että saisin palkkaa ja voisin maksaa laskut.
3. Kunpa _____, että voisimme mennä viikonloppuna rannalle uimaan.
4. Kunpa _____, että minun ei tarvitsisi tehdä kaikkea yksin.
5. Kunpa _____, että minun ei enää tarvitsisi olla sairauslomalla.
6. Kunpa _____, että pääsisit Saaran syntymäpäiville lauantaina.

B. Vaikeampi. Kirjoita toivomus. Käytä konditionaalia.

1. Kunpa ___*jaksaisin siivota kodin tänään*___, että voisin huomenna nauttia vapaapäivästä.
2. Kunpa _____, että saisin palkkaa ja voisin maksaa laskut.
3. Kunpa _____, että voisimme mennä viikonloppuna rannalle uimaan.
4. Kunpa _____, että minun ei tarvitsisi tehdä kaikkea yksin.
5. Kunpa _____, että minun ei enää tarvitsisi olla sairauslomalla.
6. Kunpa _____, että pääsisit Saaran syntymäpäiville lauantaina.

Harjoitus 3. A. Ratkaisu:

1. Kunpa ____**jaksaisin siivota kodin tänään**____, että voisin huomenna nauttia vapaapäivästä.
2. Kunpa _____**löytäisin työpaikan**_____, että saisin palkkaa ja voisin maksaa laskut.
3. Kunpa ____**olisi taas lämmin ja aurinko paistaisi**____, että voisimme mennä viikonloppuna rannalle uimaan.
4. Kunpa _____**joku auttaisi minua**_____, että minun ei tarvitsisi tehdä kaikkea yksin.
5. Kunpa _____**parantuisin pian**_____, että minun ei enää tarvitsisi olla sairauslomalla.
6. Kunpa _____**saisit vapaata töistä**_____, että pääsisit Saaran syntymäpäiville lauantaina.

KONDITIONAALIN PERFEKTI

POS.		NEG.		
olisi- +	**nut / nyt / neet**	**ei** +	**olisi** +	**nut / nyt / neet**
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____

En olisi uskonut, että Emma voittaa kilpailun!

Etkö? Hän **olisi voinut** voittaa jo viime vuonna, jos **olisi osallistunut**.

Harjoitus 4. Kirjoita verbit. Tuleeko konditionaalin preesens vai perfekti?

1. Jos sinä ___*olisit käynyt*___ (KÄYDÄ) päivällä kaupassa,
   me _____ (SYÖDÄ, neg.) nyt purkkihernekeittoa!
2. Jos Marko _____ (HERÄTÄ) aamulla ajoissa,
   hän _____ (MYÖHÄSTYÄ, neg.) niin usein töistä.
3. Jos sinä _____ (SEURATA) joka päivä uutisia,
   _____ (TIETÄÄ), mitä maailmalla tapahtuu!
4. Jos me _____ (RAKENTAA, neg.) taloa itse,
   meillä _____ (OLLA, neg.) nyt näin hienoa taloa.
5. Jos minä _____ (SYNTYÄ) kesäkuussa,
   _____ (OLLA) horoskooppimerkiltäni kaksonen.
6. Jos sinä _____ (OSTAA, neg.) joka viikko uusia
   vaatteita, _____ (SÄÄSTÄÄ) vuodessa lomamatkan
   verran rahaa.
7. Jos minä _____ (OPISKELLA) koulussa espanjaa,
   minun _____ (TARVITA, neg.) viime viikolla
   Espanjan-lomalla tilata ruokia ja juomia ravintolassa englanniksi.
8. Jos minä _____ (SYÖDÄ, neg.) kesällä niin paljon
   grillimakkaraa ja jäätelöä, minun _____ (TARVITA, neg.)
   nyt laihduttaa.
9. Jos me _____ (MYYDÄ) asuntomme viime vuonna,
   _____ (SAADA, neg.) siitä kuin 200 000 euroa.

Harjoitus 4. Ratkaisu:

1. Jos sinä ___**olisit käynyt**___ (KÄYDÄ) päivällä kaupassa, me ___**emme söisi**___ (SYÖDÄ, neg.) nyt purkkihernekeittoa!
2. Jos Marko ___**heräisi**___ (HERÄTÄ) aamulla ajoissa, hän ___**ei myöhästyisi**___ (MYÖHÄSTYÄ, neg.) niin usein töistä.
3. Jos sinä ___**seuraisit**___ (SEURATA) joka päivä uutisia, ___**tietäisit**___ (TIETÄÄ), mitä maailmalla tapahtuu!
4. Jos me ___**emme olisi rakentaneet**___ (RAKENTAA, neg.) taloa itse, meillä ___**ei olisi**___ (OLLA, neg.) nyt näin hienoa taloa.
5. Jos minä ___**olisin syntynyt**___ (SYNTYÄ) kesäkuussa, ___**olisin**___ (OLLA) horoskooppimerkiltäni kaksonen.
6. Jos sinä ___**et ostaisi**___ (OSTAA, neg.) joka viikko uusia vaatteita, ___**säästäisit**___ (SÄÄSTÄÄ) vuodessa lomamatkan verran rahaa.
7. Jos minä ___**olisin opiskellut**___ (OPISKELLA) koulussa espanjaa, minun ___**ei olisi tarvinnut**___ (TARVITA, neg.) viime viikolla Espanjan-lomalla tilata ruokia ja juomia ravintolassa englanniksi.
8. Jos minä ___**en olisi syönyt**___ (SYÖDÄ, neg.) kesällä niin paljon grillimakkaraa ja jäätelöä, minun ___**ei tarvitsisi**___ (TARVITA, neg.) nyt laihduttaa.
9. Jos me ___**olisimme myyneet**___ (MYYDÄ) asuntomme viime vuonna, ___**emme olisi saaneet**___ (SAADA, neg.) siitä kuin 200 000 euroa.

ADJEKTIIVI TON/TÖN

vartalo + **ton/tön** ⟶ **adjektiivi "ilman"**

nominatiivi	vartalo +	ton/tön →	adjektiivi "ilman"
maito	*maido-*		*maidoton*

Harjoitus 5. Kirjoita *ton/tön*-adjektiivi.

1. Taivaalla ei ole yhtään pilveä. Taivas on ____*pilvetön*____.
2. Tässä joulukortissa ei ole tekstiä. Se on _____.
3. Lapsi, jolla ei ole äitiä, on _____.
4. Tästä astianpesukoneesta ei lähde mitään ääntä. Se on siis melkein _____.
5. Kun ihmisellä ei ole velkaa, hän on _____.
6. Henkilö, jolla ei ole asuntoa, on _____.
7. Pesuaine, jossa ei ole hajustetta, on _____.
8. Mikolla ei ole lapsia. Hän on _____.
9. Talvi, jona ei ole lunta, on _____.
10. Pekka tarvitsee aina apua kaikessa. Hän on ihan _____!
11. Tässä koepaperissa ei ole nimeä. Se on _____.
12. Meidän pienessä keittiössämme ei ole lainkaan ikkunaa. Se on _____.

Harjoitus 5. Ratkaisu:

1. Taivaalla ei ole yhtään pilveä. Taivas on ____**pilvetön**____.
2. Tässä joulukortissa ei ole tekstiä. Se on ____**tekstitön**____.
3. Lapsi, jolla ei ole äitiä, on ____**äiditön**____.
4. Tästä astianpesukoneesta ei lähde mitään ääntä. Se on siis melkein ____**äänetön**____.
5. Kun ihmisellä ei ole velkaa, hän on ____**velaton**____.
6. Henkilö, jolla ei ole asuntoa, on ____**asunnoton**____.
7. Pesuaine, jossa ei ole hajustetta, on ____**hajusteeton**____.
8. Mikolla ei ole lapsia. Hän on ____**lapseton**____.
9. Talvi, jona ei ole lunta, on ____**lumeton**____.
10. Pekka tarvitsee aina apua kaikessa. Hän on ihan ____**avuton**____!
11. Tässä koepaperissa ei ole nimeä. Se on ____**nimetön**____.
12. Meidän pienessä keittiössämme ei ole lainkaan ikkunaa. Se on ____**ikkunaton**____.

Harjoitus 6. Kirjan harjoitus 5 pelin muodossa.

Peli: Sana ja selitys

Kaikki kortit (S. 21–22) sekoitetaan ja jaetaan tasan kahden (tai useamman) pelaajan kesken. Kukin pelaaja saa siis yhtä paljon sekä selityskortteja että sanakortteja. Toinen pelaaja lukee selityskortin ja toinen etsii oikean sanan omien korttiensa joukosta. Ennen pelin aloittamista kannattaa tarkistaa, ettei omien korttien joukossa ole jo pareja! Selitys- ja adjektiivikortit voi halutessaan kopioida erivärisille papereille hahmottamisen helpottamiseksi.

Jos pelaajia on useita tai jos tehtävään halutaan lisähaastetta, voidaan mukaan ottaa myös sivun 25–26 kortit (*llinen*).

Taivaalla ei ole yhtään pilveä. Taivas on...	Kun ihmisellä ei ole velkaa, hän on…	Talvi, jona ei ole lunta, on…
Tässä joulukortissa ei ole tekstiä valmiina. Se on...	Henkilö, jolla ei ole asuntoa, on…	Pekka tarvitsee aina apua kaikessa. Hän on ihan…
Lapsi, jolla ei ole äitiä, on...	Pesuaine, jossa ei ole hajustetta, on…	Tässä koepaperissa ei ole nimeä. Se on…
Tästä astianpesukoneesta ei lähde mitään ääntä. Se on siis melkein...	Mikolla ei ole lapsia. Hän on…	Meidän pienessä keittiössämme ei ole lainkaan ikkunaa. Se on…

pilvetön	velaton	lumeton
tekstitön	asunnoton	avuton
äiditön	hajusteeton	nimetön
äänetön	lapseton	ikkunaton

Harjoitus 7. Kirjoita *llinen*-adjektiivi.

1. Ajokortissa on kuva. Se on siis ___*kuvallinen*___ henkilötodistus.
2. Ihminen, joka näyttää kaikki tunteensa, on _____.
3. Tässä sähköpostiosoitteessa on jokin virhe! Sen täytyy olla _____!
4. Minulla on tänä vuonna ensimmäisen kerran kesäloma, jolta saan palkkaa.
   Kesälomani on siis _____.
5. Nainen, joka pitää lapsista ja käyttäytyy kuin äiti, on _____.
6. Kimmolla on iso perhe: vaimo ja viisi lasta. Hän on siis _____ mies.
7. Poliitikko, joka puhuu vain asiaa, on _____.
8. Tässä kirjekuoressa on osoite valmiina. Se on _____ kirjekuori.
9. Tuote tai palvelu, josta täytyy maksaa veroa, on _____.
10. Aikuinen, joka käyttäytyy kuin lapsi, on _____.

Harjoitus 7. Ratkaisu:

1. Ajokortissa on kuva. Se on siis ___**kuvallinen**___ henkilötodistus.
2. Ihminen, joka näyttää kaikki tunteensa, on ___**tunteellinen**___.
3. Tässä sähköpostiosoitteessa on jokin virhe! Sen täytyy olla ___**virheellinen**___!
4. Minulla on tänä vuonna ensimmäisen kerran kesäloma, jolta saan palkkaa.
   Kesälomani on siis ___**palkallinen**___.
5. Nainen, joka pitää lapsista ja käyttäytyy kuin äiti, on ___**äidillinen**___.
6. Kimmolla on iso perhe: vaimo ja viisi lasta. Hän on siis ___**perheellinen**___ mies.
7. Poliitikko, joka puhuu vain asiaa, on ___**asiallinen**___.
8. Tässä kirjekuoressa on osoite valmiina. Se on ___**osoitteellinen**___ kirjekuori.
9. Tuote tai palvelu, josta täytyy maksaa veroa, on ___**verollinen**___.
10. Aikuinen, joka käyttäytyy kuin lapsi, on ___**lapsellinen**___.

Harjoitus 8. Kirjan harjoitus 7 pelin muodossa.

Peli: Sana ja selitys

Kaikki kortit (S. 25–26) sekoitetaan ja jaetaan tasan kahden (tai useamman) pelaajan kesken. Kukin pelaaja saa siis yhtä paljon sekä selityskortteja että sanakortteja. Toinen pelaaja lukee selityskortin ja toinen etsii oikean sanan omien korttiensa joukosta. Ennen pelin aloittamista kannattaa tarkistaa, ettei omien korttien joukossa ole jo pareja! Selitys- ja adjektiivikortit voi halutessaan kopioida erivärisille papereille hahmottamisen helpottamiseksi.

Jos pelaajia on useita tai jos tehtävään halutaan lisähaastetta, voidaan mukaan ottaa myös sivun 21–22 kortit (*ton/tön*).

Ajokortissa on kuva. Se on siis…	Nainen, joka pitää lapsista ja käyttäytyy kuin äiti, on…	Tuote tai palvelu, josta täytyy maksaa veroa, on…
Ihminen, joka näyttää kaikki tunteensa, on…	Kimmolla on iso perhe: vaimo ja viisi lasta. Hän on siis…	Aikuinen, joka käyttäytyy kuin lapsi, on…
Tässä sähköposti-osoitteessa on jokin virhe! Sen täytyy olla…	Poliitikko, joka puhuu vain asiaa, on…	Tässä kirjekuoressa on osoite valmiina. Se on…
	Minulla on tänä vuonna ensimmäisen kerran kesäloma, jolta saan palkkaa. Kesälomani on siis…	

kuvallinen	äidillinen	verollinen
tunteellinen	perheellinen	lapsellinen
virheellinen	asiallinen	osoitteellinen
	palkallinen	

Kaupassa:

Niina: Onko meillä nyt kaikki?

Marko: Odota, tarkastan vielä kauppalistasta. Leipä on, kahvi on, sokeri on.

Niina: Maito! Kävisitkö vielä hakemassa maitoa? Ota ainakin kaksi litraa kevytmaitoa ja litra **rasvatonta**. Ai niin ja **laktoositonta** myös, koska Janita ja Jaakko ovat tulossa kylään.

Marko: Okei. Meillähän on kohta **kärryllinen** tavaraa. Kuka nämä oikein kantaa kotiin?

Niina: Jaa-a...

Myöhemmin kotona:

Marko: Mitä ajattelit leipoa vieraille?

Niina: Se tässä onkin vähän **ongelmallista**. Kakun täytyy olla **kananmunaton**, **laktoositon** ja **sokeriton**.

Marko: Ohhoh, ajattelit siis tehdä **hajuttoman** ja **mauttoman** kakun!

Niina: Hah, hah! No en, vaan ihan **herkullisen**! Olen etsinyt reseptejä internetistä. Teen yhden **sokerittoman** kuivakakun ja **pellillisen kananmunatonta** ja **laktoositonta** mustikkapiirakkaa.

Marko: Okei, no se kuulostaa ihan hyvältä.

Niina: Sinä voisit ottaa kaapista ne **kukalliset** kahvikupit ja viedä ne olohuoneen pöydälle.

Marko: Okei.

SANATYYPIT TON/TÖN JA LÄMMIN

ton / tön	
N	rasvaton
P	_____
V	_____
G	_____
ILL	_____
INE	_____
ELA	_____
ALL	_____
ADE	_____
ABL	_____
MON	_____
MON V	_____

lämmin	
N	lämmin
P	_____
V	_____
G	_____
ILL	_____
INE	_____
ELA	_____
ALL	_____
ADE	_____
ABL	_____
MON	_____
MON V	_____

Harjoitus 9. **Kirjoita sanat.**

1. Tämä ruoka on melko ___*suolatonta*___ (SUOLATON) ja

   _____ (MAUTON)!

2. Projektinjohtaja tekee ensin _____ (KIIREELLINEN) työt.

3. Kaupunki tarjoaa asukkailleen paljon _____ (MAKSUTON)

   palveluja.

4. Rocktähti antoi nimikirjoituksen kahdelle

   _____ (ONNELLINEN) fanille.

5. Kun Suomessa on talvella kylmä, haluaisin asua _____ (LÄMMIN)

   maassa.

6. Tämä valkoviini on vaaleaa, melkein _____ (VÄRITÖN).

7. Näimme kesämökillä _____ (MYRKYLLINEN) käärmeen.

8. On mukava asua _____ (TURVALLINEN) maassa.

9. Talvella menemme hiihtämisen jälkeen _____ (LÄMMIN)

   saunaan.

10. Jochen pitää myös _____ (ALKOHOLITON) oluesta.

11. _____ (VIALLINEN) sähkölaitteet voivat olla vaarallisia.

12. Suomessa _____ (LAKTOOSITON)

    maitotuotteet ovat yleisiä.

Harjoitus 9. Ratkaisu:

1. Tämä ruoka on melko _____**suolatonta**_____ (SUOLATON) ja _____**mautonta**_____ (MAUTON)!
2. Projektinjohtaja tekee ensin _____**kiireelliset**_____ (KIIREELLINEN) työt.
3. Kaupunki tarjoaa asukkailleen paljon _____**maksuttomia**_____ (MAKSUTON) palveluja.
4. Rocktähti antoi nimikirjoituksen kahdelle _____**onnelliselle**_____ (ONNELLINEN) fanille.
5. Kun Suomessa on talvella kylmä, haluaisin asua _____**lämpimässä**_____ (LÄMMIN) maassa.
6. Tämä valkoviini on vaaleaa, melkein _____**väritöntä**_____ (VÄRITÖN).
7. Näimme kesämökillä _____**myrkyllisen**_____ (MYRKYLLINEN) käärmeen.
8. On mukava asua _____**turvallisessa**_____ (TURVALLINEN) maassa.
9. Talvella menemme hiihtämisen jälkeen _____**lämpimään**_____ (LÄMMIN) saunaan.
10. Jochen pitää myös _____**alkoholittomasta**_____ (ALKOHOLITON) oluesta.
11. _____**Vialliset**_____ (VIALLINEN) sähkölaitteet voivat olla vaarallisia.
12. Suomessa _____**laktoosittomat**_____ (LAKTOOSITON) maitotuotteet ovat yleisiä.

ADJEKTIIVI

Millainen on?

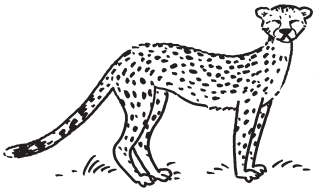

Gepardi on nopea eläin.

Anna on kaunis.

Kalle on iloinen poika.

Professori Möttösen puhe oli lyhyt.

Maija on tunteellinen ihminen.

Marko syö vain terveellistä ruokaa.

Meillä oli mukava viikonloppu.

ADVERBI **sti**

Miten tekee?

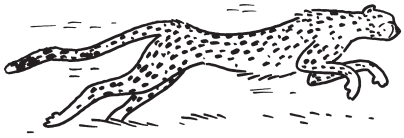

Gepardi juoksee nopea**sti**.

Anna laulaa kauniis**ti**.

Hän hymyilee aina _____.

Hän puhui vain _____.

Hän reagoi aina _____.

Hän elää _____.

Viikonloppu meni _____.

Harjoitus 10. **Ristikko. Kirjoita sopiva sana.**

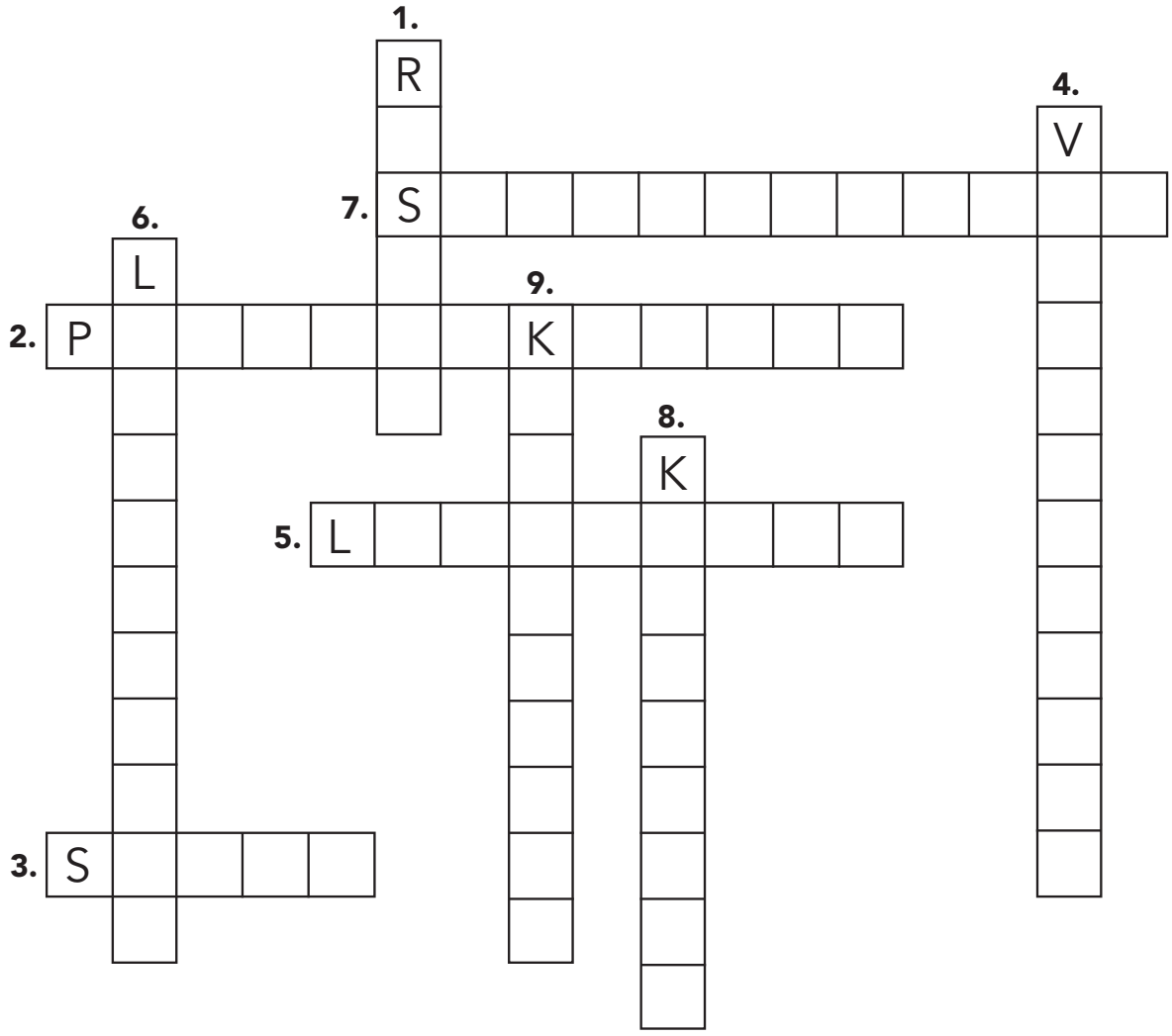

1. Astia, johon voi heittää esimerkiksi vanhat nenäliinat tai rikkinäiset kengät.
2. Paikka, johon voi viedä vanhat sanomalehdet ja mainokset.
3. Asia, jota täytyy olla, jotta voi esimerkiksi imuroida, keittää kahvinkeittimellä kahvia tai säilyttää ruokaa jääkaapissa.
4. Se, kuinka paljon henkilö käyttää vettä esimerkiksi kuukaudessa.
5. Ruoka, joka tulee läheltä, esimerkiksi naapurikunnasta.
6. Paikka, johon voi viedä esimerkiksi tyhjät hillo- tai kurkkupurkit tai pullot, joista ei saa panttia.
7. Henkilö, joka ostaa harvoin mitään eikä muutenkaan käytä paljon rahaa elämiseen, on...
8. Henkilö, joka käyttää jotakin tai ostaa esimerkiksi kaupasta ruokaa tai muita tuotteita, on...
9. Tuote, joka valmistetaan Suomessa, on suomalaisille ... tuote.

Ratkaisu:

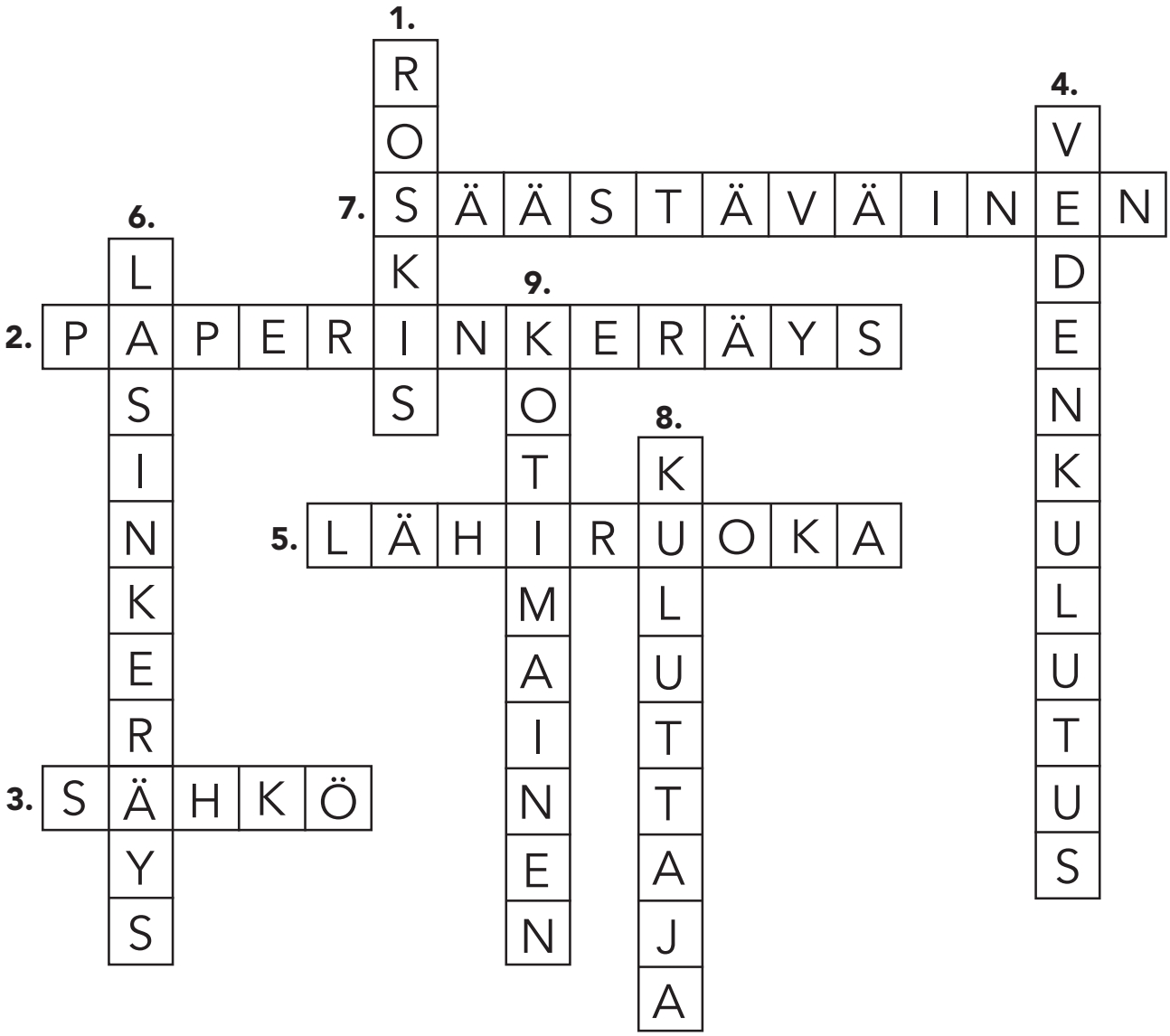
1. ROSKIS
2. PAPERINKERÄYS
3. SÄHKÖ
4. VENDENKULUTUS
5. LÄHIRUOKA
6. LASINKERÄYS
7. SÄÄSTÄVÄINEN
8. KULUTTAJA
9. OTMAINEN

Harjoitus 11. **Kirjoita pikkusanat tekstiin.**

jatkuvasti	huomattavasti	erityisesti	toivottavasti		
sen sijaan	useammin	muutamia	lisäksi	vasta	lopuksi

"Tämä syksy on ollut ihan kamala: Minulla on **1.** _____*jatkuvasti*_____ päänsärkyä ja hartiani ovat kipeät. Olen ollut töistäkin pois **2.** _____ kuin koskaan. Menin kuitenkin lääkäriin **3.** _____ monen viikon kuluttua, kun kipu oli niin kova, etteivät mitkään särkylääkkeet enää auttaneet. Ajattelin, että lääkäri käskisi minun vain mennä hierojalle, mutta **4.** _____ hän kysyi, millainen tyyny minulla on. Hän kertoi, että tällaisia ongelmia on **5.** _____ toimistotyöntekijöillä, jotka istuvat paljon tietokoneen ääressä. Lääkäri antoi minulle **6.** _____ neuvoja. Hän käski minun jumpata hartioita pari kertaa päivässä. Sain **7.** _____ myös lähetteen fysioterapeutille. **8.** _____ lääkäri neuvoi minua käymään myös silmälääkärillä, sillä päänsärky saattaa johtua myös silmistä. Tein kaiken, mitä lääkäri käski ja nyt oloni on **9.** _____ parempi. **10.** _____ minun ei tarvitse enää mennä päänsäryn takia lääkäriin!"

Harjoitus 11. Ratkaisu:

"Tämä syksy on ollut ihan kamala: Minulla on **1.** ___**jatkuvasti**___ päänsärkyä ja hartiani ovat kipeät. Olen ollut töistäkin pois **2.** ___**useammin**___ kuin koskaan. Menin kuitenkin lääkäriin **3.** ___**vasta**___ monen viikon kuluttua, kun kipu oli niin kova, etteivät mitkään särkylääkkeet enää auttaneet. Ajattelin, että lääkäri käskisi minun vain mennä hierojalle, mutta **4.** ___**sen sijaan**___ hän kysyi, millainen tyyny minulla on. Hän kertoi, että tällaisia ongelmia on **5.** ___**erityisesti**___ toimistotyöntekijöillä, jotka istuvat paljon tietokoneen ääressä. Lääkäri antoi minulle **6.** ___**muutamia**___ neuvoja. Hän käski minun jumpata hartioita pari kertaa päivässä. Sain **7.** ___**lisäksi**___ myös lähetteen fysioterapeutille. **8.** ___**Lopuksi**___ lääkäri neuvoi minua käymään myös silmälääkärillä, sillä päänsärky saattaa johtua myös silmistä. Tein kaiken, mitä lääkäri käski ja nyt oloni on **9.** ___**huomattavasti**___ parempi. **10.** ___**Toivottavasti**___ minun ei tarvitse enää mennä päänsäryn takia lääkäriin!"

Harjoitus 12. **Kuuntele dialogi (kirjan s. 13) ja kirjoita puuttuvat sanat.**

Diego: Moi Siiri, _____ _____ auttaa _____?
_____ en tiedä, mihin roskikseen _____ banaaninkuoret pitää laittaa.

Siiri: Joo, totta kai. Banaaninkuoret _____ biojätettä.
_____ pieni vihreä astia on sitä varten.

Diego: Ahaa okei. No mitä _____ muut astiat _____?

Siiri: _____ iso astia on pahvipakkauksille ja _____ oranssi astia on energiajätteelle. Loput roskat _____ sekajätettä.
Ne voi laittaa tähän.

Diego: Mitä sekajäte oikein on?

Siiri: No kaikki sellainen jäte, jota ei voi kierrättää, on sekajätettä. Se päätyy suoraan kaatopaikalle.

Diego: Aijaa.

Siiri: Tänne toiseen kaappiin me _____ kaikki pullot ja lasipurkit. Pullot me _____ kauppaan, koska niistä saa pantin. Lasipurkit me _____ lasinkeräykseen.
Tuolla pihalla on iso jätekatos. Kaikki jätteet voi viedä sinne.

Diego: Ohhoh, kuulostaa aika hankalalta, _____ _____ neuvoista.

Harjoitus 12. Ratkaisu:

Diego: Moi Siiri, ___**voisiks**___ ___**sä**___ auttaa ___**mua**___?
___**Mä**___ en tiedä, mihin roskikseen ___**nää**___
banaaninkuoret pitää laittaa.

Siiri: Joo, totta kai. Banaaninkuoret ___**on**___ biojätettä.
___**Toi**___ pieni vihreä astia on sitä varten.

Diego: Ahaa okei. No mitä ___**nää**___ muut astiat ___**on**___?

Siiri: ___**Tää**___ iso astia on pahvipakkauksille ja ___**toi**___
oranssi astia on energiajätteelle. Loput roskat ___**on**___
sekajätettä. Ne voi laittaa tähän.

Diego: Mitä sekajäte oikein on?

Siiri: No kaikki sellainen jäte, jota ei voi kierrättää, on sekajätettä.
Se päätyy suoraan kaatopaikalle.

Diego: Aijaa.

Siiri: Tänne toiseen kaappiin me ___**kerätään**___ kaikki pullot ja
lasipurkit. Pullot me ___**palautetaan**___ kauppaan, koska niistä
saa pantin. Lasipurkit me ___**viedään**___ lasinkeräykseen.
Tuolla pihalla on iso jätekatos. Kaikki jätteet voi viedä sinne.

Diego: Ohhoh, kuulostaa aika hankalalta, ___**mut**___ ___**kiitti**___
neuvoista.

Kirjan dialogi s. 13 kirjakielisenä.

Diego: Moi Siiri, voisitko auttaa minua? Minä en tiedä, mihin roskikseen nämä banaaninkuoret pitää laittaa.

Siiri: Joo, totta kai. Banaaninkuoret ovat biojätettä. Tuo pieni vihreä astia on sitä varten.

Diego: Ahaa okei. No mitä nämä muut astiat ovat?

Siiri: Tämä iso astia on pahvipakkauksille ja tuo oranssi astia on energiajätteelle. Loput roskat ovat sekajätettä. Ne voi laittaa tähän.

Diego: Mitä sekajäte oikein on?

Siiri: No kaikki sellainen jäte, jota ei voi kierrättää, on sekajätettä. Se päätyy suoraan kaatopaikalle.

Diego: Aijaa.

Siiri: Tänne toiseen kaappiin me keräämme kaikki pullot ja lasipurkit. Pullot me palautamme kauppaan, koska niistä saa pantin. Lasipurkit me viemme lasinkeräykseen. Tuolla pihalla on iso jätekatos. Kaikki jätteet voi viedä sinne.

Diego: Ohhoh, kuulostaa aika hankalalta, mutta kiitos neuvoista.

Harjoitus 6. **Kuuntele, ovatko lauseet oikein vai väärin.**

CD 1/4

Hanna: Voitaisko me viikonlopun kunniaks tehdä tänään jotain hyvää ruokaa?

Pedro: Joo, mikä ettei. Mitä sä olit ajatellu?

Hanna: En mä oikein tiedä, mun vaan tekee mieli jotain hyvää. Jotain muuta ku pizzaa tai valmisruokaa.

Pedro: No, miten olis vaikka katkaravut kookosmaidossa?

Hanna: Hmm. Mä tykkään kyl katkaravuista, mut nyt just mun tekis mieli jotain tavallista suomalaista kotiruokaa. Sitä paitsi se olis lähiruokaa.

Pedro: Ai mitä?

Hanna: No lähiruokaa. Se tarkottaa sellasta ruokaa, joka tulee läheltä. Suomalaista ruokaa. Ei kookosmaitoa Thaimaasta eikä katkarapuja Norjasta. Lähiruoka on ekologista!

Pedro: Miten niin?

Hanna: No, koska ruokaa ei tarvitse kuljettaa pitkiä matkoja. Syntyy vähemmän saasteita, kun kuljetukseen ei kulu niin paljon polttoainetta.

Pedro: Ahaa, no nyt mä tajusin. Mitä ruokaa sä sit ehdottaisit?

Hanna: No, miten olis vaikka silakkapihvit ja perunamuusi mun mummon reseptillä?

Pedro: No joo, käyhän se, vaik olin kyl ajatellu jotain vähä eksoottisempaa...

Ratkaisu:

1. oikein

2. väärin

3. väärin

4. oikein

5. väärin

Harjoitus 24.

CD 1/5

A. Kuuntele, mitä Riina ja Max kertovat, ja merkitse oikeat vastaukset taulukkoon.

Hei, kertoisitteko lyhyesti itsestänne ja siitä, mitä asioita teette ympäristön suojelemiseksi?

Mä oon **Riina Jokinen**. Mulla on kolme lasta, joita mä hoidan kotona. Mä yritän kyllä ajatella ympäristöä, mut aina se ei onnistu. Me kierrätetään kaikki jätteet. Se on helppoa, koska me asutaan talossa, jonka pihalla on melkein kaikki eri roskikset. Vain lasi, metalli ja paristot täytyy viedä kauppakeskuksen ekopisteeseen. Mä kierrätän myös lasten tavaroita. Mä ostan niille paljon vaatteita kirpputorilta ja vanhat vaatteet mä annan mun siskolle, koska sen lapset on pienempiä kuin meidän.

Mun mies ajaa autolla töihin, koska bussilla siihen menisi liikaa aikaa. Mä ja lapset taas ulkoillaan puistossa tässä ihan lähellä. Me käydään lähikaupassa kävellen ja mennään bussilla lasten harrastuksiin. Kun mä oon yksin liikenteessä, mä meen aina bussilla tai junalla, koska keskustasta on niin vaikea löytää parkkipaikkaa.

Kotona me voitais kyllä säästää sähköä enemmän. Meillä on usein valot päällä kaikissa huoneissa, vaikka ei tarvitsisi. Meillä on myös aika lämmintä sisällä ja me tykätään saunoa usein. Meillä kuluu myös paljon vettä, koska mä tykkään olla pitkään suihkussa, ja lapsetkin käy kylvyssä pari kertaa viikossa. Näissä kahdessa asiassa meillä on varmasti parantamisen varaa tulevaisuudessa.

Me syödään aika tavallista ruokaa. Mä ostan yleensä suomalaisia ruokatarvikkeita, jos niitä vaan on tarjolla. Kai se on sitten lähiruokaa. Me ei myöskään tykätä eksoottisista mauista, esimerkiksi tulisesta ruoasta, vaan tehdään ihan tavallista suomalaista ruokaa. Meillä menee kyllä valitettavasti aika paljon ruokaa roskiinkin. Joskus on tosi vaikea suunnitella, kuinka paljon ruokaa me tarvitaan, ja osa ruoasta ehtii mennä vanhaksi, ennen kuin me syödään se.

Harjoitus 24.

A. Riina kertoo. Kirjakielinen versio. Ei äänitteellä.

Hei, kertoisitteko lyhyesti itsestänne ja siitä, mitä asioita teette ympäristön suojelemiseksi?

Minä olen Riina Jokinen. Olen kolmen lapsen äiti ja hoidan lapsia kotona. Minä yritän ajatella ympäristöä kyllä, mutta aina se ei ole mahdollista. Me kierrätämme kaikki jätteet. Se on helppoa, koska asumme talossa, jossa on melkein kaikki eri roskikset omalla pihalla. Vain lasi, metalli ja paristot täytyy viedä kauemmas kierrätykseen. Kierrätän myös lasten tavaroita. Ostan heille paljon vaatteita kirpputorilta ja vanhat vaatteet annan siskolleni, koska hänen lapsensa ovat pienempiä kuin meidän.

Minun mieheni ajaa autolla töihin, koska bussilla matka kestäisi liian kauan. Minä ja lapset taas ulkoilemme puistossa tässä lähellä. Me käymme lähikaupassa kävellen ja menemme bussilla lasten harrastuksiin. Kun liikun yksin, menen silloinkin melkein aina bussilla, koska keskustasta on niin vaikea löytää parkkipaikkaa.

Kotona me voisimme kyllä säästää sähköä enemmän. Meillä valot ovat usein päällä kaikissa huoneissa, vaikka ei tarvitsisi. Meillä on myös aika lämmintä sisällä ja me saunomme usein. Meillä kuluu myös paljon vettä, koska olen mielelläni pitkään suihkussa, ja lapsetkin käyvät kylvyssä pari kertaa viikossa. Näissä kahdessa asiassa meillä on varmasti parantamisen varaa tulevaisuudessa.

Me syömme aika tavallista ruokaa. Ostan yleensä suomalaisia ruokatarvikkeita, jos niitä vain on tarjolla. Kai se on sitten lähiruokaa. Emme myöskään pidä eksoottisista mauista, esimerkiksi tulisesta ruoasta, vaan teemme ihan tavallista suomalaista ruokaa. Meillä menee kyllä valitettavasti aika paljon ruokaa roskiinkin. Joskus on todella vaikea suunnitella, kuinka paljon ruokaa tarvitsemme, ja osa ruoasta ehtii mennä vanhaksi, ennen kuin syömme sen.

CD 1/6

Mun nimi on **Max Wasström**. Mä oon 47 ja eronnut. Ennen mä olin töissä yötä päivää ja usein viikonloppunakin. Mun elämä oli tosi kiireistä. Mä olin jatkuvasti työmatkoilla, lensin lentokoneella pari kertaa viikossa kokouksii eri puolille Suomea ja Eurooppaa, ajoin taksilla, yövyin hotelleissa ja söin ravintoloissa. Kun me erottiin mun vaimon kanssa viime vuonna, mun koko elämä muuttui. Nyt mä haluan elää rauhallisemmin, viettää aikaa mun lasten kanssa ja tehdä asioita itse ja ajatella ympäristöä samalla.

Ennen mä en tiennyt jätteiden lajittelusta mitään, mut nyt mä oon oppinu lajittelemaan roskat. Onneks mulla on iso autotalli, johon mä voin kerätä paperi-, lasi- ja metallijätteet ja viedä ne sit pois yhdellä kertaa. Vanhat vaatteet mä vien vaatekeräykseen, mutta en itse osta käytettyjä vaatteita.

Vähän aikaa sitten mä vaihdoin työpaikkaa, eikä mulla enää oo niin kiire. Mulla ei enää ole työmatkoja ulkomaille ja muutenkin mä yritän käyttää lentokonetta mahdollisimman vähän, myös lomamatkoilla. Työmatkat mä kuljen nykyään pyörällä tai bussilla, vaikka mulla vielä auto onkin. Mä käytän sitä kyllä tosi vähän. Kotona mä oon alentanu huonelämpötilaa, jotta säästäisin sähköä. Mä yritän myös säästää vettä ja opetan lapsillekin, ettei ne olis suihkussa liian pitkään.

Vaikka mä en ookaan mikään hyvä kokki, mä teen kuitenkin nykyisin ruokaa kotona ainaki kolme kertaa viikossa. Välillä mä syön ravintolassa, koska mä nautin siitä, et mä voin vaan istua valmiiseen pöytään. Mä en ole kovin ekologinen ruoan ostaja tai syöjä, koska mä tykkään esimerkiksi aasialaisesta ruoasta tosi paljon. Mä en kuitenkaan heitä ruokaa roskiin. Mä opin jo lapsena, ettei ruokaa saa heittää pois. Mä en myöskään osta liikaa ruokaa, vaan käyn kaupassa melkein joka päivä. Mun lapset sanookin välillä, että isän jääkaappi on aina tyhjä.

Harjoitus 24.

A. Max kertoo. Kirjakielinen versio. Ei äänitteellä.

Minun nimeni on Max Wasström. Olen 47 vuotias ja eronnut. Ennen olin töissä yötä päivää ja usein viikonloputkin. Elämäni oli hyvin kiireistä, olin jatkuvasti työmatkoilla, lensin lentokoneella pari kertaa viikossa kokouksiin eri puolelle Suomea ja Eurooppaa, ajoin taksilla, yövyin hotelleissa ja söin ravintoloissa. Kun erosin vaimostani noin vuosi sitten, koko elämäni muuttui. Nyt haluan elää rauhallisemmin, viettää aikaa lasteni kanssa, tehdä asioita itse ja ajatella ympäristöä samalla.

Ennen en tiennyt jätteiden lajittelusta mitään, mutta nyt olen oppinut lajittelemaan roskat. Onneksi minulla on iso autotalli, johon voin kerätä paperi-, lasi- ja metallijätteet ja viedä ne sitten yhdellä kertaa pois. Vanhat vaatteet vien kierrätykseen, mutta en itse osta käytettyjä tavaroita.

Vaihdoin työpaikkaa ja nyt minulla ei ole niin kiire enää. En enää matkusta työmatkoille ulkomaille ja muutenkin yritän käyttää lentokonetta mahdollisimman vähän, myös lomamatkoihin. Työmatkat kuljen pyörällä tai bussilla, vaikka minulla onkin vielä auto. Käytän sitä todella vähän. Kotona olen alentanut huonelämpötilaa, jotta säästäisin sähköä. Yritän myös säästää vettä ja opettaa lapsillekin, että he eivät olisi suihkussa liian pitkään.

Vaikka en ole mikään hyvä kokki, teen kuitenkin nykyisin ruokaa kotona ainakin kolme kertaa viikossa. Välillä syön ravintolassa, koska nautin siitä kovasti. En usko, että olen kovin ekologinen ruoan ostaja tai syöjä, koska pidän esimerkiksi aasialaisesta ruoasta kovasti. Mutta ehkä minä joskus tulevaisuudessa opin senkin. Minä en kuitenkaan heitä ruokaa roskiin. Opin jo lapsena, että ruokaa ei saa heittää pois. En osta liian paljon ruokaa, vaan käyn kaupassa melkein joka päivä. Lapset sanovatkin välillä, että isän jääkaappi on aina tyhjä.

Ratkaisu:

1. Riina, Max 2. Riina 3. Riina, Max 4. Max 5. Max 6. Riina 7. Max

Harjoitus 26. **Puhekieli.**

CD 1/7

1. Tiedäks sä, mikä ton miehen nimi on? Se on niin tutun näkönen!
2. Kalle hei, ota noi avaimet mukaan, et pääset illalla sisään, ku äiti ei oo kotona!
3. Pitäisiköhän mun ostaa tää paita? Mulla on kyl kaappi täynnä niitä, mut eihän paitoja koskaan voi olla liikaa.
4. Ku me tullaan kotiin, niin laitetaan vaan nää ruoat äkkiä jääkaappiin ja lähetään sit heti uimaan!
5. Ensin meidän piti lähteä lomalla Egyptiin, mut sit me lähettiinkin Islantiin.
6. Onks toi sun auto? Viimeks ku me nähtiin, sulla oli vielä punanen Mersu.

Ratkaisu:

1. Tiedäks sä, mikä ___**ton**___ miehen nimi on? Se on niin tutun näkönen!
2. Kalle hei, ota ___**noi**___ avaimet mukaan, ___**et**___ pääset illalla sisään, ___**ku**___ äiti ei oo kotona!
3. Pitäisiköhän mun ostaa ___**tää**___ paita? Mulla on ___**kyl**___ kaappi täynnä niitä, ___**mut**___ eihän paitoja koskaan voi olla liikaa.
4. ___**Ku**___ me tullaan kotiin, niin laitetaan vaan ___**nää**___ ruoat äkkiä jääkaappiin ja lähetään ___**sit**___ heti uimaan!
5. Ensin meidän piti lähteä lomalla Egyptiin, ___**mut**___ ___**sit**___ me lähettiinkin Islantiin.
6. Onks ___**toi**___ sun auto? Viimeks ___**ku**___ me nähtiin, sulla oli vielä punanen Mersu.

Kaupunkifestivaalit

2

Kappaleen sisältö 46

Kalvot ja lisäharjoitukset 47

Passiivin preesens 47

Passiivin objekti 55

Passiivi: Puhekielen me-persoona 58

Kaupunkifestivaalit 60

Taide ja kulttuuri 72

Numeroiden taivutus 76

Kuunteluharjoitusten tekstit ja ratkaisut 79

Kaupunkifestivaalit

Kappale käsittelee kulttuuritapahtumia ja -harrastuksia. Kappaleen keskeisin kielioppisisältö on passiivin preesensin muodostus ja passiivin käyttö. Muodostuksen voi käydä läpi nopeasti, jos muoto on tuttu mennään-muotona (ks. *Suomen mestari 2*, kappale 1).

Passiivin eri käyttötavat esitellään teksteissä: päätekstissä *Ohjelmaa aamusta iltaan* (s. 47) esiintyy varsinainen passiivi, kun taas dialogeissa (s. 48 ja 50) passiivia käytetään ehdotuksissa (mennään-muoto) ja puhekielessä. Passiivin rinnalla päätekstissä esiintyy myös nollapersoona. Myös sen muodostus opetetaan tässä kappaleessa.

Taidenäyttelyssä-tekstissä (s. 50) esitellään minua ärsyttää -rakenne.

Kulttuuriaihetta voi halutessaan laajentaa omien harrastusten suuntaan, jolloin hyödyksi voivat olla *Suomen mestari 2* kappaleen 3 materiaalit niin itse kirjasta kuin opettajan oppaastakin.

Tunnilla voidaan kuunnella Rauli 'Badding' Somerjoen kappale *Kauas pilvet karkaavat*, jonka sanoista voi tehdä vaikkapa aukkosanelun kuuntelua varten.

Lisäksi – jos kurssilla aikaa riittää – voidaan katsoa Aki Kaurismäen elokuva *Kauas pilvet karkaavat*. Elokuvaan voi tarvittaessa kytkeä päälle kuulovammaisten tekstityksen, jolloin suomenkielisen puheen ymmärtämistä tukee suomenkielinen tekstitys.

Kielioppi:

- passiivin preesens
- passiivin käyttö
- passiivin objekti
- nollapersoona
- minua ärsyttää -rakenne
- numeroiden taivutus

Sanasto:

- kulttuuri ja taide
- tapaamisen sopiminen

PASSIIVIN PREESENS

Verbityyppi 1

***minä*-vartalo + taan/tään**

minä puhu-n	minä kysy-n	minä ota-n	minä kirjoita-n
puhu**taan**	kysy**tään**	ote**taan**	kirjoite**taan**

a,ä → e

minä sano-n	minä lähde-n	minä anna-n	minä osta-n
_____	_____	_____	_____

Verbityypit 2, 3, 4, 5 ja 6

infinitiivi + an/än

juoda (2)	kävellä (3)	tavata (4)	tarvita (5)	vaieta (6)
juoda**an**	kävellä**än**	tavata**an**	tarvita**an**	vaieta**an**

syödä	opiskella	pelata	valita	paeta
_____	_____	_____	_____	_____

1. Passiivi

Ennen verbiä on objekti, paikka tai aika.

Objekti

_____ **avataan** avaimella.

Paikka

_____ **myydään** mansikoita.

Aika

_____ **syödään** paljon jäätelöä.

2. Ehdotus

Ennen verbiä ei ole mitään.

Mennään puistoon kuuntelemaan konserttia!

3. Puhekielen me-persoona

Ennen verbiä on me. Me-sanaa ei voi jättää pois.

Puhekieli

_____ **asutaan** kerrostalossa.

Harjoitus 1. Kirjoita ehdotus ja negatiivinen reaktio siihen. Käytä eri verbejä.

1. Helsingissä on kaupunkifestivaalit.

2. Puistossa voi kirjoittaa muistoja suureen kirjaan.

_____ _____

_____

3. Torikahvilassa voi syödä herkkuja.

_____ _____

4. Rautatientorilla voi opetella tansseja.

_____ _____

5. Hietaniemessä ihmiset pelaavat lentopalloa.

_____ _____

6. Festivaaleilla on ohjelmaa koko päivän.

_____ _____

Harjoitus 1. Ratkaisu:

1. Mennään Helsinki-viikolle! Eikä mennä!
2. Kirjoitetaan omat muistomme suureen kirjaan! Eikä kirjoiteta!
3. Syödään herkkuja torikahvilassa! Eikä syödä!
4. Opetellaan tansseja Rautatientorilla! Eikä opetella!
5. Pelataan lentopalloa! Eikä pelata!
6. Ollaan festivaaleilla koko päivä! Eikä olla!

Harjoitus 2. **Kirjoita verbit passiivissa.**

Lohikeitto

noin 1 l vettä
1 sipuli
noin 1 tl suolaa
10 maustepippuria
10 valkopippuria
5–7 perunaa
600 g lohta
noin 2 dl kermaa
tilliä

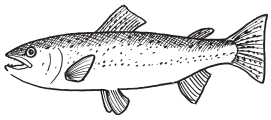
lohi

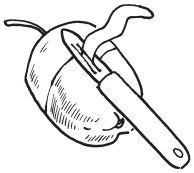
kuoria (1)

leikata (4)

kaataa (1)

keittää (1)

paloitella (3), pilkkoa (1)

ripotella (3)

Sipuli **1.** ___*kuoritaan*___ (KUORIA) ja **2.** _____ (LEIKATA) pieneksi. Vesi **3.** _____ (KAATAA) kattilaan ja siihen **4.** _____ (LISÄTÄ) sipuli ja mausteet. Keittoa **5.** _____ (KEITTÄÄ) 5 minuuttia. Perunat **6.** _____ (KUORIA) ja **7.** _____ (PILKKOA). Perunat **8.** _____ (LISÄTÄ) kattilaan ja niitä keitetään 10 minuuttia. Lohi **9.** _____ (PALOITELLA) ja kalapalat lisätään kattilaan. Keittoa **10.** _____ (KEITTÄÄ) vielä 10–15 minuuttia, kunnes kala on kypsää. Sitten lisätään kerma ja keitto **11.** _____ (KUUMENTAA). Päälle **12.** _____ (RIPOTELLA) tilliä.

Harjoitus 2. Ratkaisu:

Sipuli **1.** ___**kuoritaan**___ (KUORIA) ja **2.** ___**leikataan**___ (LEIKATA) pieneksi. Vesi **3.** ___**kaadetaan**___ (KAATAA) kattilaan ja siihen **4.** ___**lisätään**___ (LISÄTÄ) sipuli ja mausteet. Keittoa **5.** ___**keitetään**___ (KEITTÄÄ) 5 minuuttia. Perunat **6.** ___**kuoritaan**___ (KUORIA) ja **7.** ___**pilkotaan**___ (PILKKOA). Perunat **8.** ___**lisätään**___ (LISÄTÄ) kattilaan ja niitä keitetään 10 minuuttia. Lohi **9.** ___**paloitellaan**___ (PALOITELLA) ja kalapalat lisätään kattilaan. Keittoa **10.** ___**keitetään**___ (KEITTÄÄ) vielä 10–15 minuuttia, kunnes kala on kypsää. Sitten lisätään kerma ja keitto **11.** ___**kuumennetaan**___ (KUUMENTAA). Päälle **12.** ___**ripotellaan**___ (RIPOTELLA) tilliä.

Harjoitus 3. **Kirjoita lauseet passiivissa.**

Korvapuustit

Taikina:	**Täyte:**
5 dl maitoa	50 g voita
50 g hiivaa	1 dl sokeria
1 muna	2 rkl kanelia
1 ½ dl sokeria	
1 rkl kardemummaa	Voiteluun 1 kananmuna
1 ½ tl suolaa	Pinnalle raesokeria
noin 1 kg vehnäjauhoa	
150 g rasvaa	

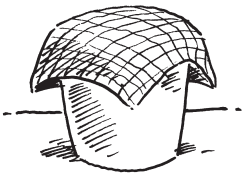

1. **Lämmitä** maito kädenlämpöiseksi.
2. **Murenna** hiiva maitoon.
3. **Mittaa** suola, sokeri ja kardemumma taikinaan.
4. **Riko** muna ja **lisää** se taikinaan.
5. **Lisää** jauhoja ja **sekoita** taikinaa ensin kauhalla, sitten kädellä.
6. **Älä käytä** kaikkia jauhoja vielä.
7. **Sulata** rasva ja **kaada** se taikinaan.
8. **Jatka** taikinan vaivaamista ja **lisää** jauhoja tarpeen mukaan.
9. **Peitä** valmis taikina liinalla ja **pane** se kohoamaan lämpimään paikkaan noin 30 min.

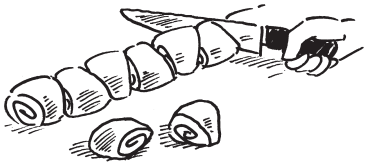

10. **Nosta** taikina leivinpöydälle.
11. **Kauli** taikinasta iso levy.
12. **Levitä** levylle voita ja **ripottele** pinnalle sokeria ja kanelia.
13. **Kääri** taikina rullalle ja **leikkaa** rullasta viistosti paloja.
14. **Nosta** palat uunipellille ja **paina** ne korvapuusteiksi sormilla.
15. **Kohota** korvapuusteja noin 10 minuuttia liinan alla.
16. **Voitele** korvapuustit kananmunalla ja koristele raesokerilla.
17. **Paista** korvapuusteja 200 asteessa noin 10–15 minuuttia.

1. *Maito **lämmitetään** kädenlämpöiseksi.*
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____
11. _____
12. _____
13. _____
14. _____
15. _____
16. _____
17. _____

Sanasto

kädenlämpöinen	_____	liina	_____
murentaa (1)	_____	kaulia (1)	_____
mitata (4)	_____	levittää (1)	_____
taikina	_____	ripotella (3)	_____
lisätä (4)	_____	kääriä (1)	_____
sekoittaa (1)	_____	rulla	_____
kauha	_____	leikata (4)	_____
sulattaa (1)	_____	viisto	_____
kaataa (1)	_____	uunipelti	_____
vaivaaminen	_____	kohottaa (1)	_____
tarpeen mukaan	_____	voidella (3)	_____
peittää (1)	_____	koristella (3)	_____
		paistaa (1)	_____

Harjoitus 3. Ratkaisu:

1. Maito lämmitetään kädenlämpöiseksi.
2. Hiiva murennetaan maitoon.
3. Suola, sokeri ja kardemumma mitataan taikinaan.
4. Muna rikotaan ja se lisätään taikinaan.
5. Jauhoja lisätään ja taikinaa sekoitetaan ensin kauhalla, sitten kädellä.
6. Kaikkia jauhoja ei käytetä vielä.
7. Rasva sulatetaan ja se kaadetaan taikinaan.
8. Taikinan vaivaamista jatketaan ja jauhoja lisätään tarpeen mukaan.
9. Valmis taikina peitetään liinalla ja se pannaan kohoamaan lämpimään paikkaan 30 min.
10. Taikina nostetaan leivinpöydälle.
11. Taikinasta kaulitaan iso levy.
12. Levylle levitetään voita.
13. Päälle ripotellaan sokeria ja kanelia.
14. Taikina kääritään rullalle ja rullasta leikataan viistosti paloja.
15. Palat nostetaan uunipellille ja painetaan korvapuusteiksi sormilla.
16. Korvapuusteja kohotetaan noin 10 min liinan alla.
17. Korvapuustit voidellaan kananmunalla ja koristellaan raesokerilla.
18. Korvapuusteja paistetaan 200 asteessa noin 10–15 minuuttia.

PASSIIVIN OBJEKTI

Tavallinen lause	**Passiivilause**
Genetiivi	**Nominatiivi**
Vahtimestari avaa _____ klo 8.	_____ avataan klo 8.
Minä otan vielä _____.	Otetaan vielä _____!
Me ostamme _____.	Me ostetaan _____.

Persoonapronominit

James vie _____ autolla lentoasemalle. _____ viedään autolla lentoasemalle.

Monikko

Minä ostan myös _____ optikolta. Myös _____ ostetaan usein optikolta.

Partitiivi

Professori Mizuka ei enää opeta _____. Yliopistossa ei enää opeteta _____.

Minä juon paljon _____. Suomessa juodaan paljon _____.

Pedro lukee _____. Kurssilla luetaan _____.

Harjoitus 4. **Kirjoita lauseet passiivissa. Muista objekti!**

1 Me myymme asunnon.

Asunto myydään.

2. Laitamme lehteen ilmoituksen.

3. Emme myy asuntoa halvalla.

4. Siivoamme huoneet.

5. Pesemme kylpyhuoneen.

6. Tyhjennämme jääkaapin.

7. Maalaamme seinät.

8. Me kutsumme ostajat katsomaan asuntoa.

9. Me päästämme heidät sisään.

10. Tarjoamme heille kahvia.

11. Teemme kauppakirjan yhdessä.

12. Emme allekirjoita sopimusta kotona, vaan pankissa.

Harjoitus 4. Ratkaisu:

1. Asunto myydään.

2. Lehteen laitetaan ilmoitus.

3. Asuntoa ei myydä halvalla.

4. Huoneet siivotaan.

5. Kylpyhuone pestään.

6. Jääkaappi tyhjennetään.

7. Seinät maalataan.

8. Ostajat kutsutaan katsomaan asuntoa.

9. Heidät päästetään sisään.

10. Heille tarjotaan kahvia.

11. Kauppakirja tehdään yhdessä.

12. Sopimusta ei allekirjoiteta kotona, vaan pankissa.

Harjoitus 5. **Mitä he sanovat? Katso kuvaa ja tee verbeistä *mennään*-lauseita. Voit käyttää myös muita verbejä. Muista, että voit tehdä myös negatiivisia lauseita.**

Malli:

Odotetaan seuraavaa junaa!

Kävellään linja-autoasemalle ja mennään bussilla!

Soitetaan isälle ja pyydetään, että hän hakee meidät!

Ei lähdetä matkalle!

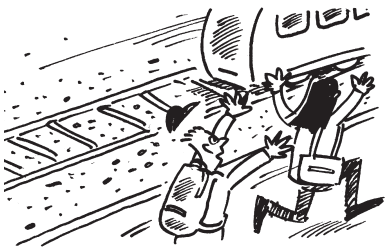

odottaa + P
mennä bussilla/autolla/…
kävellä

1.

istua
soittaa + lle
käydä + MISSÄ
mennä + MIHIN
olla

2.

juosta perään
ottaa kiinni
soittaa + lle
huutaa apua

3.

auttaa + P
soittaa + lle
antaa ensiapua
kysyä

4.

painaa hälytysnappia
pyytää apua
odottaa apua
jutella
olla rauhallinen
huutaa apua

Harjoitus 6. **Tehkää neljän hengen ryhmiä, joissa on kaksi paria: pari A ja pari B. Kysykää toiselta parilta, mitä he tekevät ensi viikolla. Katsokaa kuvaa ja vastatkaa. Käyttäkää puhekielen me-persoonaa (*me ollaan*).**

Malli:

Mitä te teette ensi viikolla?

A1: *Me ollaan lomalla.*

A2: *Me otetaan aurinkoa rannalla.*

B1: *Me ollaan töissä.*

B2: *Me odotetaan bussia vesisateessa.*

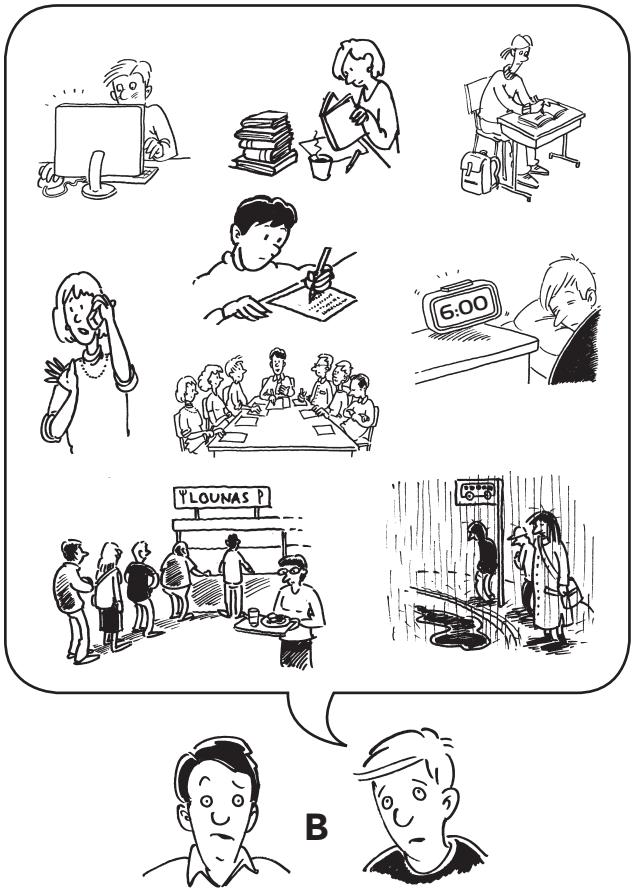

Kommentoikaa myös toisten suunnitelmia:

Voi kuinka ihanaa!

Mahtavaa!

Kuulostaa hienolta!

Pitäkää hauskaa!

Voi harmi.

Onpa tylsää/ikävää.

Tsemppiä ja voimia!

Koettakaa jaksaa!

Harjoitus 7. **Katso kirjan tekstiä s. 48 ja vastaa kysymyksiin.**

1. Hanna haluaa tietää, mitä ohjelmaa Helsinki-viikolla on. Mitkä neljä tapahtumaa Pedro mainitsee?

_____

2. Miksi Hannasta on hyvä idea mennä pelaamaan rantalentopalloa?

_____

3. Miksi Hanna on innostunut illan elokuvanäytöksestä?

_____

4. Miksi Pedro on innostunut illan elokuvanäytöksestä?

_____

5. Miksi elokuviin kannattaa mennä ajoissa?

_____

Harjoitus 7. Ratkaisu:

1. Hän mainitsee teatterin, konsertin, rantalentopallon ja ulkoilmaelokuvan.

2. Koska on niin hyvä ilmakin.

3. Koska elokuva näytetään ulkona.

4. Koska hän ei ole nähnyt vielä yhtään Kaurismäen elokuvaa.

5. Koska silloin saa hyvät istumapaikat.

Harjoitus 8.

A. Kuuntele Pedron ja Hannan dialogi (kirjan s. 48) ja täydennä tekstiin sanonnat.

Pedro: Hei Hanna! Tänään alkaa Helsinki-viikko! Mennään katsomaan jotain esitystä!

Hanna: Joo, _____. Mitä ohjelmaa siel on?

Pedro: _____! Keskustassa on ainakin teatteria ja konsertti. Vai lähdetäänks pelaamaan rantalentistä?

Hanna: Mennään vaan! _____ pelata, kun on näin hyvä ilmakin.

Pedro: Joo, _____. Ja illalla katsotaan sit leffa Senaatintorilla!

Hanna: Ai ulkona, _____! Mikä leffa siel näytetään?

Pedro: Joku Kaurismäen filmi. Mä en ole vielä nähnyt yhtään Kaurismäen leffaa. Siksi mä haluaisin nähdä tän.

Hanna: Okei, _____. Täytyy varmaan mennä ajoissa, et saadaan hyvät paikat.

Harjoitus 8. Ratkaisu:

A.

Pedro: Hei Hanna! Tänään alkaa Helsinki-viikko! Mennään katsomaan jotain esitystä!

Hanna: Joo, _____**mennään vaan**_____.
Mitä ohjelmaa siel on?

Pedro: _____**Vaikka mitä**_____!
Keskustassa on ainakin teatteria ja konsertti.
Vai lähdetäänks pelaamaan rantalentistä?

Hanna: Mennään vaan! _____**Ois kiva**_____ pelata, kun on näin hyvä ilmakin.

Pedro: Joo, _____**tehdään niin**_____.
Ja illalla katsotaan sit leffa Senaatintorilla!

Hanna: Ai ulkona, _____**vau**_____! Mikä leffa siel näytetään?

Pedro: Joku Kaurismäen filmi. Mä en ole vielä nähnyt yhtään Kaurismäen leffaa. Siksi mä haluaisin nähdä tän.

Hanna: Okei, _____**sopii mulle**_____.
Täytyy varmaan mennä ajoissa, et saadaan hyvät paikat.

Harjoitus 8.

B. Valitse oikea sanonta ja kirjoita se lauseeseen.

Mennään vaan!
Sopii mulle!
Olisi kiva…
Tehdään niin!
Vau!
Vaikka mitä!

Julia: Hei Kalle, mun mielestä _____ tehdä viikonloppuna jotain yhdessä koko perheen kanssa. Sopiiks sulle?

Kalle: Joo, _____! Mitä sä oot ajatellut?

Julia: No me voitais mennä Porvooseen katselemaan vanhaakaupunkia.

Kalle: Hyvä idea, _____!
Mitä siel vanhassakaupungissa voi tehdä?

Julia: _____! Siel on tosi monta antiikkikauppaa ja käsityökauppaa, kaunis tori, vanha kirkko, pari museota ja monta hyvää ravintolaa.

Kalle: _____! Kuulostaa hyvältä. Lähdetään sitten lauantaina heti aamupalan jälkeen, kierrellään kaupungilla aamupäivä ja syödään sitten lounasta jossain kivassa ravintolassa.

Julia: Joo, _____!

Harjoitus 8. Ratkaisu:

B.

Julia: Hei Kalle, mun mielestä _____**olisi kiva**_____ tehdä viikonloppuna jotain yhdessä koko perheen kanssa. Sopiiks sulle?

Kalle: Joo, _____**sopii mulle**_____! Mitä sä oot ajatellut?

Julia: No me voitais mennä Porvooseen katselemaan vanhaakaupunkia.

Kalle: Hyvä idea, _____**mennään vaan**_____! Mitä siel vanhassakaupungissa voi tehdä?

Julia: _____**Vaikka mitä**_____! Siel on tosi monta antiikkikauppaa ja käsityökauppaa, kaunis tori, vanha kirkko, pari museota ja monta hyvää ravintolaa.

Kalle: ____**Vau**____! Kuulostaa hyvältä. Lähdetään sitten lauantaina heti aamupalan jälkeen, kierrellään kaupungilla aamupäivä ja syödään sitten lounasta jossain kivassa ravintolassa.

Julia: Joo, _____**tehdään niin**_____!

Harjoitus 9.

A. Kuuntele *Taidenäyttelyssä* (kirjan s. 50) ja täydennä tekstiin sanonnat.

Taidenäyttelyssä

Pedro ja Hanna ovat nykytaiteen museossa Kiasmassa. Sinne on tänään vapaa pääsy, koska on Helsinki-päivä. Näyttelyssä onkin paljon kävijöitä ja saleissa on ahdasta.

Hanna: Puuh. Mua ärsyttää tää tungos.
Haluaks sä vielä katsoa jotain vai lähdetäänks jo?

Pedro: No mua kyllä kiinnostaa vielä toi yläkerran näyttely.
Siellä on eteläamerikkalaisten taiteilijoiden videoteoksia.

Hanna: _____. Et voi olla tosissas! Mua väsyttää enkä mä jaksais enää kiertää täällä yhtään. Mä en jotenki ymmärrä nykytaidetta ollenkaan.

Pedro. Ai, _____?

Hanna: No _____ tätäkin teosta: Kuka tahansa voi kaataa roskiksen sisällön lattialle ja sanoa, että se on taidetta!!
Mua häiritsee, että nykytaide on niin harvoin kaunista.

Pedro: Okei, no mä ymmärrän ton. Eihän tää mikään kaunis teos ole.
Mut ehkä tää taiteilija onkin halunnut näyttää katsojalle maailman rumuutta ja likaa. Tää teos panee meidät ajattelemaan.

Hanna: Joo, no _____.

Pedro: Mennäänks sit kuitenki yläkertaan?

Hanna: No _____, mennään sit.

Harjoitus 9. Ratkaisu:

A.

Taidenäyttelyssä

Pedro ja Hanna ovat nykytaiteen museossa Kiasmassa. Sinne on tänään vapaa pääsy, koska on Helsinki-päivä. Näyttelyssä onkin paljon kävijöitä ja saleissa on ahdasta.

Hanna: Puuh. Mua ärsyttää tää tungos.
Haluaks sä vielä katsoa jotain vai lähdetäänks jo?

Pedro: No mua kyllä kiinnostaa vielä toi yläkerran näyttely.
Siellä on eteläamerikkalaisten taiteilijoiden videoteoksia.

Hanna: _____**No just**_____. Et voi olla tosissas! Mua väsyttää enkä mä jaksais enää kiertää täällä yhtään. Mä en jotenki ymmärrä nykytaidetta ollenkaan.

Pedro. Ai, _____**miten niin**_____?

Hanna: No _____**kato nyt**_____ tätäkin teosta: Kuka tahansa voi kaataa roskiksen sisällön lattialle ja sanoa, että se on taidetta!! Mua häiritsee, että nykytaide on niin harvoin kaunista.

Pedro: Okei, no mä ymmärrän ton. Eihän tää mikään kaunis teos ole. Mut ehkä tää taiteilija onkin halunnut näyttää katsojalle maailman rumuutta ja likaa. Tää teos panee meidät ajattelemaan.

Hanna: Joo, no _____**voi olla**_____.

Pedro: Mennäänks sit kuitenki yläkertaan?

Hanna: No _____**okei**_____, mennään sit.

Harjoitus 9.

B. Valitse oikea sanonta ja kirjoita se lauseeseen.

Jarmo ja Ulla ovat autossa. He ovat menossa konserttiin, mutta eivät löydä parkkipaikkaa.

No just
Et voi olla tosissas!
Miten niin?
Kato nyt
Voi olla
Okei

Jarmo: Miksi me tultiin autolla? Se oli sun idea, ja tosi huono idea.

Ulla: _____? Autollahan me päästiin nopeasti. Me oltais oltu myöhässä ilman autoa.

Jarmo: Joo, _____, mutta mihin tämä auto nyt pannaan? _____, täällä ei ole yhtään vapaata parkkipaikkaa!

Ulla: Ei niin, voi harmi. Mutta etsitään nyt vähän vielä…

Jarmo: Mä en jaksa tällaista etsimistä! Mä ajan nyt kotiin ja sä saat mennä yksin tuonne konserttiin!

Ulla: _____! Tää konsertti oli sentään mun syntymäpäivälahja sulle! Et sä nyt voi kotiin lähteä!

Jarmo: Hei, tuolla on vapaa paikka! Jee! … Äh, _____. Siinä onkin mopo parkissa.

Ulla: Voi ei. … Ajetaanko tonne kalliiseen parkkihalliin sitten?

Jarmo: _____, ei tässä varmaan muutakaan voi tehdä.

Harjoitus 9. Ratkaisu:

B.

Jarmo ja Ulla ovat autossa. He ovat menossa konserttiin, mutta eivät löydä parkkipaikkaa.

Jarmo: Miksi me tultiin autolla? Se oli sun idea, ja tosi huono idea.

Ulla: _____**Miten niin**_____? Autollahan me päästiin nopeasti. Me oltais oltu myöhässä ilman autoa.

Jarmo: Joo, _____**voi olla**_____, mutta mihin tämä auto nyt pannaan? _____**Kato nyt**_____, täällä ei ole yhtään vapaata parkkipaikkaa!

Ulla: Ei niin, voi harmi. Mutta etsitään nyt vähän vielä…

Jarmo: Mä en jaksa tällaista etsimistä! Mä ajan nyt kotiin ja sä saat mennä yksin tuonne konserttiin!

Ulla: _____**Et voi olla tosissas**_____!
Tää konsertti oli sentään mun syntymäpäivälahja sulle!
Et sä nyt voi kotiin lähteä!

Jarmo: Hei, tuolla on vapaa paikka! Jee! …
Äh, _____**no just**_____. Siinä onkin mopo parkissa.

Ulla: Voi ei. … Ajetaanko tonne kalliiseen parkkihalliin sitten?

Jarmo: _____**Okei**_____, ei tässä varmaan muutakaan voi tehdä.

Harjoitus 10.

A. Katso tekstiä *Ohjelmaa aamusta iltaan* (kirjan s. 47) ja etsi sanat, jotka tarkoittavat samaa.

paljon = _____ = _____

melkein = _____

esittää = _____

esimerkiksi = _____

liittyä mukaan = _____

matka = _____

B. Kirjoita lauseita, joissa käytät sanoja harjoituksesta 10. A.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

Harjoitus 10. A. Ratkaisu:

paljon = runsaasti = valtavasti

melkein = lähes

esittää = näyttää

esimerkiksi = vaikkapa

liittyä mukaan = tulla mukaan

matka = reissu

Harjoitus 11. **Valitse sopiva verbi ja kirjoita se.**

	viettää	tapahtua	keskittyä	
olla vuorossa	osallistua	esittää	julkaista	pitää puhe

Suomalainen rock-bändi Positive **1.** ____*julkaisi*_____ ensimmäisen cd-levynsä viisi vuotta sitten. Samana vuonna bändi **2.** _____ musiikkiaan ensimmäistä kertaa Provikkarock-festivaaleilla. Positive oli silloin vielä melko tuntematon bändi, mutta tuona kesänä **3.** _____ muutos: Ihmiset innostuivat bändistä ja levyjä myytiin valtavasti. Provikkarock-festivaalin jälkeen bändi **4.** _____ tekemään uusia lauluja. Viime vuonna Positive voitti Jemma-palkinnon. Bändin laulaja **5.** _____ _____ palkintogaalassa ja muisteli bändin alkuaikoja. Palkinnon jälkeen Positive on **6.** _____ kymmenille suomalaisille festivaaleille ja myynyt satojatuhansia levyjä. Seuraavaksi **7.** _____ _____ konserttimatka Keski-Eurooppaan. Positive haluaa yrittää löytää yleisöä myös ulkomailta.

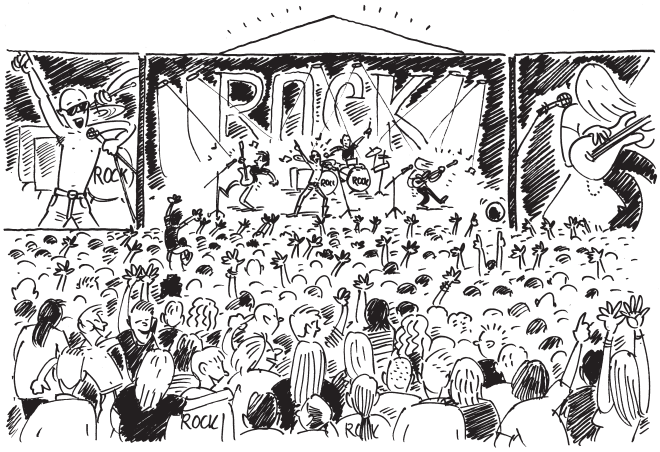

Harjoitus 11. Ratkaisu:

Suomalainen rock-bändi Positive **1.** ____**julkaisi**____ ensimmäisen cd-levynsä viisi vuotta sitten. Samana vuonna bändi **2.** ____**esitti**____ musiikkiaan ensimmäistä kertaa Provikkarock-festivaaleilla. Positive oli silloin vielä melko tuntematon bändi, mutta tuona kesänä **3.** ____**tapahtui**____ muutos: Ihmiset innostuivat bändistä ja levyjä myytiin valtavasti. Provikkarock-festivaalin jälkeen bändi ***4.*** ____**keskittyi**____ tekemään uusia lauluja. Viime vuonna Positive voitti Jemma-palkinnon. Bändin laulaja **5.** ____**piti**____ ____**puheen**____ palkintogaalassa ja muisteli bändin alkuaikoja. Palkinnon jälkeen Positive on **6.** ____**osallistunut**____ kymmeniin suomalaisiin festivaaleihin ja myynyt satojatuhansia levyjä. Seuraavaksi **7.** ____**on**____ ____**vuorossa**____ konserttimatka Keski-Eurooppaan. Positive haluaa yrittää löytää yleisöä myös ulkomailta.

Harjoitus 12. Ristikko. Mikä sana?

1. Tapahtuma, jossa taiteilijan taulut ovat esillä galleriassa tai museossa.
2. Kun esimerkiksi musikaali tai näytelmä esitetään ensimmäistä kertaa.
3. Kun hyvä esitys päättyy, mitä yleisö tekee?
4. Hän tekee taidetta: musiikkia, kuvataidetta, tanssia…
5. Hyvin kuuluisa elokuvanäyttelijä.
6. Elokuvassa puhutaan vierasta kieltä. Kuvan alareunasta voi lukea toisella kielellä, mitä näyttelijät puhuvat.
7. Hän on bändin jäsen, mutta hän ei ole soittaja.
8. Esitys teatterissa.
9. Paikka, jossa yleisö istuu esimerkiksi teatterissa tai konsertissa.

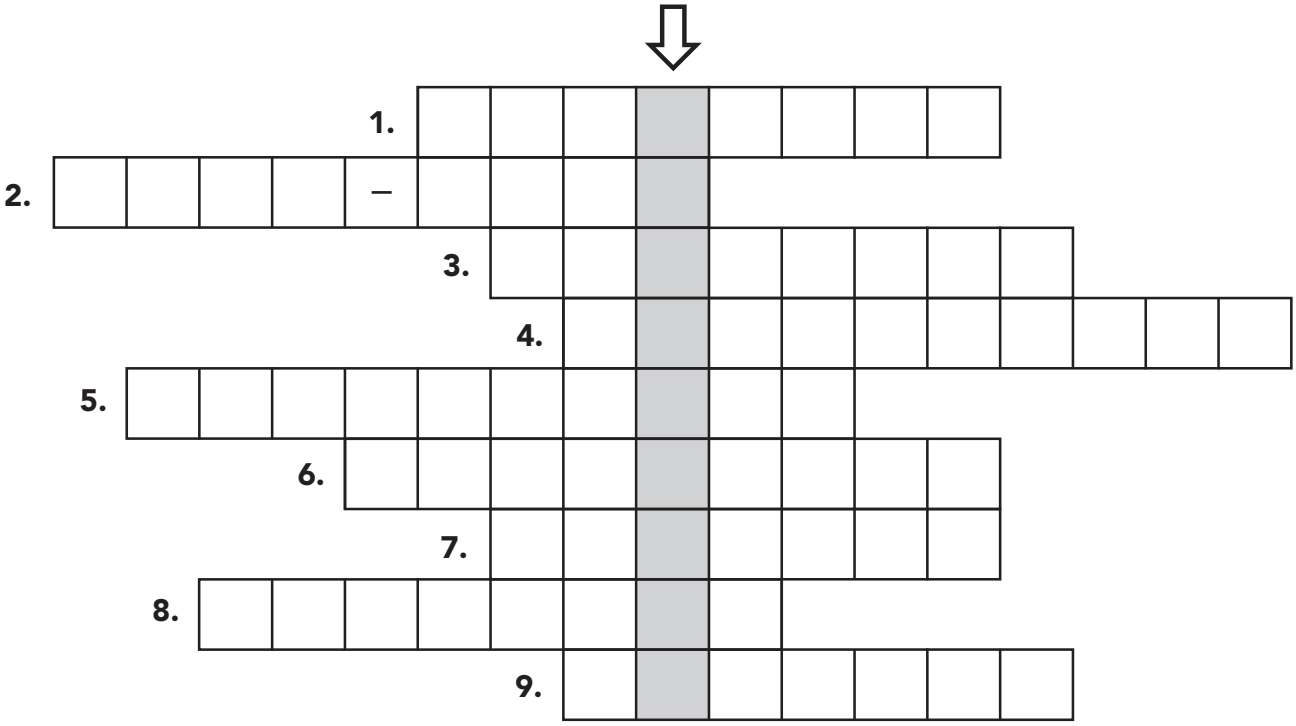

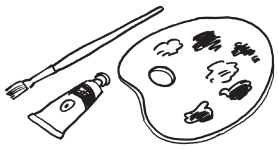

Harjoitus 12. Ratkaisu:

								⇩							
					1.	N	Ä	Y	T	T	E	L	Y		
2.	E	N	S	I	-	I	L	T	A						
						3.	T	A	P	U	T	T	A	A	
							4.	T	A	I	T	E	I	L	I	J	A
5.	F	I	L	M	I	T	Ä	H	T	I					
					6.	T	E	K	S	T	I	T	Y	S	
						7.	L	A	U	L	A	J	A		
8.	N	Ä	Y	T	E	L	M	Ä							
						9.	K	A	T	S	O	M	O		

Harjoitus 13. **Kirjan harjoitus 4, helpompi versio. Yhdistä sana ja selitys.**

1. väliaika [F]
2. ohjaaja [ ]
3. runo [ ]
4. loppuunmyyty [ ]
5. arvostelu [ ]
6. ensi-ilta [ ]
7. orkesteri [ ]
8. teos [ ]
9. keikka [ ]
10. näyttely [ ]

A. Näytelmän tai elokuvan taiteellinen johtaja.

B. Yleensä melko lyhyt teksti, joka on kaunista kieltä ja jossa on joskus riimit.

C. Kirja, näytelmä, taulu, patsas, laulu- tai soittoesitys.

D. Galleriassa tai museossa, jonne ihmiset voivat tulla katsomaan taidetta.

E. Näytelmän tai elokuvan ensimmäinen esitys.

F. Tauko esityksen keskellä.

G. Esitykseen ei enää voi ostaa lippuja.

H. Lehtiartikkeli, jossa kerrotaan, millainen jokin esitys on.

I. Bändin konsertti.

J. Monta muusikkoa soittaa yhdessä.

Harjoitus 12. Ratkaisu:

1. F 2. A 3. B 4. G 5. H 6. E 7. J 8. C 9. I 10. D

Harjoitus 14.

Valitse henkilö ja mieti, mitä juuri hän voisi tehdä sinun kotikaupungissasi, jos hän tulisi sinne käymään. Mitä paikkoja näyttäisit, ja mitä sinä tekisit vierailijan kanssa? Kerro parille tai koko kurssille suunnitelmasi. Käytä konditionaalia! Harjoituksen voi myös toteuttaa kirjoitustehtävänä.

Rouva Anneli Wigren

Rouva Wigren on rikas eläkeläisrouva. Hänen miehensä on kuollut, mutta hänellä on pari hyvää ystävätärtä. Rouva Wigrenillä on akateeminen koulutus ja hän on kiinnostunut kirjallisuudesta ja musiikista. Rouva Wigren matkustaa paljon ystävättäriensä kanssa.

Maiju ja Katja

Maiju ja Katja ovat olleet hyvät ystävät lapsuudesta asti. He olivat samassa koulussa ja harrastivat taitoluistelua samassa urheiluseurassa. Nyt he ovat kolmekymppisiä. Nykyisin he eivät tapaa kovin usein, koska Maiju on muuttanut Tampereelle ja Katja asuu vielä Helsingissä. He kuitenkin matkustavat vähintään kerran vuodessa yhdessä jonnekin lomalle.

Simo Metsikkö ja Aku Koikkalainen

Nämä keski-ikäiset miehet ovat suuren kansainvälisen yrityksen johtajia. He matkustavat usein työmatkoille ulkomaille. Vaikka työmatkoilla suurin osa ajasta meneekin työasioihin, he haluavat joka matkalla nähdä ja kokea jotakin uutta.

Kerttusen perhe

Kerttusen perheessä on isä, äiti ja kolme lasta. Lapset ovat 6-, 8- ja 14-vuotiaat. Perhe matkustaa mielellään ulkomaille esimerkiksi koulun syyslomalla tai kesällä. Aikuiset haluavat tutustua kulttuuriin ja nähtävyyksiin, mutta lapset viihtyvät paremmin, kun saavat itse tehdä jotakin. Niinpä matkat ovat kompromisseja: puoli päivää lasten ohjelmaa, puoli päivää aikuisten.

Harjoitus 15. **Kellonajat. Kysy parilta. Kun vastaat, käytä s. 53 *Mihin aikaan* -ilmauksia ja kellonaikoja.**

1. Mihin aikaan olet suomen kurssilla? Mistä mihin?

2. Milloin teet kurssin kotitehtävät? Kuinka kauan se kestää? Mistä mihin?

3. Jos olet töissä, kuinka pitkä työpäiväsi on? Mistä mihin?

4. Mihin aikaan syöt yleensä lounasta? Mistä mihin on sinun lounastaukosi?

5. Mihin aikaan menet yleensä nukkumaan?

6. Mihin aikaan heräsit tänä aamuna?

Harjoitus 16. **Lue lauseet ääneen parin kanssa. Miten numerot sanotaan? Voit katsoa kirjan sivua 53.**

1. Olen käynyt 23 maassa.

2. En löytänyt sopivia kävelykenkiä, vaikka kävin eilen 5 kenkäkaupassa.
3. Johtaja piti puheen 2 kielellä: suomeksi ja ruotsiksi.
4. Turisti kysyi neuvoa 4 ihmiseltä, mutta kukaan ei osannut auttaa häntä.
5. Pirkko ja Hannu hankkivat aina joululahjat kaikille 14 lapsenlapselleen.
6. En ole nähnyt serkkuani 13 vuoteen.
7. Matkustimme Thaimaahan 6 eri kulkuvälineellä: taksilla, lentokoneella, bussilla, junalla, veneellä ja vuokra-autolla.
8. Kurssin 18 opiskelijasta 16 palautti kirjoitustehtävän ajoissa.
9. Uudessa urheiluliikkeessä jaetaan ilmaiset lippalakit 1 000 ensimmäiselle asiakkaalle.
10. Festivaalille odotetaan 17 000:ää katsojaa.
11. Tätä lääkettä otetaan 24 tunnin välein.
12. Lähetimme kutsut mieheni 50-vuotisjuhliin 120 ihmiselle.
13. Tänä vuonna perheemme sai joulukortin 27 ystävältä.
14. Sunnuntaina kaupat ovat auki kello 12:sta kello 18:aan.
15. Poliisimestari Jari Tirronen kävi puhumassa 145 nuorelle Myllykän lukiossa eilen iltapäivällä.

Harjoitus 16. Ratkaisu:

1. Olen käynyt ___**kahdessakymmenessäkolmessa**___ maassa.
2. En löytänyt sopivia kävelykenkiä, vaikka kävin eilen ___**viidessä**___ kenkäkaupassa.
3. Johtaja piti puheen ___**kahdella**___ kielellä: suomeksi ja ruotsiksi.
4. Turisti kysyi neuvoa ___**neljältä**___ ihmiseltä, mutta kukaan ei osannut auttaa häntä.
5. Pirkko ja Hannu hankkivat aina joululahjat kaikille ___**neljälletoista**___ lapsenlapselleen.
6. En ole nähnyt serkkuani ___**kolmeen**___ vuoteen.
7. Matkustimme Thaimaahan ___**kuudella**___ eri kulkuvälineellä: taksilla, lentokoneella, bussilla, junalla, veneellä ja vuokra-autolla.
8. Kurssin ___**Kahdeksastatoista**___ opiskelijasta 16 palautti kirjoitustehtävän ajoissa.
9. Uudessa urheiluliikkeessä jaetaan ilmaiset lippalakit ___**tuhannelle**___ ensimmäiselle asiakkaalle.
10. Festivaalille odotetaan ___**seitsemäätoistatuhatta**___ katsojaa.
11. Tätä lääkettä otetaan ___**kahdenkymmenenneljän**___ tunnin välein.
12. Lähetimme kutsut mieheni 50-vuotisjuhliin ___**sadallekahdellekymmenelle**___ ihmiselle.
13. Tänä vuonna perheemme sai joulukortin ___**kahdeltakymmeneltäseitsemältä**___ ystävältä.
14. Sunnuntaina kaupat ovat auki kello ___**kahdestatoista**___ kello ___**kahdeksaantoista**___.
15. Poliisimestari Jari Tirronen kävi puhumassa ___**sadalleneljällekymmenelleviidelle**___ nuorelle Myllykän lukiossa eilen iltapäivällä.

Harjoitus 12. **Kuuntele keskustelut ja vastaa.**

CD 1/12

A. Kokous

Heikki: Hei Jaana ja Maija, tuutteks te jo?

Maija: Ai mitä, mihin?

Heikki: Palaveriin. Me aloitetaan kolmelta.

Jaana: Ai pitääks meidänkin tulla? Sori, mä luulin, että se on teidän tiimin kokous.

Heikki: Ei, kyl se koskee meitä kaikkia. Me suunnitellaan ens syksyn projekteja ja päätetään kesälomista.

Maija: No okei sitte. Me tullaan ihan just. Me katotaan vaan vielä tää yks raportti läpi.

Ratkaisu:

Menevätkö Maija ja Jaana palaveriin? **Kyllä** Ei

Miksi? **He menevät kokoukseen, koska se koskee kaikkia työntekijöitä.**

CD 1/13

B. Työpaikkalounas

Markus: Me mennään nyt syömään. Lähteeks joku mukaan? Satu, Petri?

Petri: Mä olin jo syömässä, mut mee sä Satu vaan.

Satu: Mihin te meette?

Markus: Me ajateltiin sitä postin vieressä olevaa kiinalaista. Sieltä saa lounasta kahteen asti.

Satu: Voi vitsi, mä en taida ehtiä, koska se on sen verran kaukana. Mulle tulee asiakas puolen tunnin päästä.

Markus: Okei. Me mennään nyt joka tapauksessa. Hirvee nälkä!

Satu: Joo – mehän voidaan käydä sit vaikka iltapäivällä yhdessä kahvilla.

Ratkaisu:

Lähteekö Satu miesten kanssa syömään lounasta? Kyllä **Ei**

Miksi? **Satulla ei ole aikaa. Ravintola on niin kaukana ja hänelle tulee asiakas puolen tunnin kuluttua.**

CD 1/14

C. Perjantai-iltapäivä

Emmi: Ihanaa, vihdoinkin perjantai ja talviloma edessä! Kyllä me ollaan tätä lomaa odotettukin!

Raija: Aijaa, onks teillä jo tarkat lomasuunnitelmat?

Emmi: Joo, on meillä, koska me ei voida olla kotona.

Raija: Ai, minkä takia?

Emmi: No koska meidän talon ikkunat vaihdetaan. Ne on jo niin vanhat ja huonot. Eikä me haluta viettää lomaa siellä remontin keskellä.

Raija: No mitäs te sitten meinasitte lomalla tehdä?

Emmi: Me viedään lapset mun siskon perheen luokse Kuopioon, että ne pääsee hiihtämään. Ja me lähdetään Niklaksen kanssa Barcelonaan.

Raija: Vau, no onpas hienoa.

Emmi: Joo, niin on. Oikeestaan aika kiva, että on se ikkunaremontti!

Ratkaisu:

Viettävätkö Emmi ja hänen perheensä loman kotona? Kyllä **Ei**

Miksi? **Emmin kotona on ikkunaremontti eikä perhe siksi voi olla kotona.**

Harjoitus 13. **Kuuntele ja valitse oikea verbi. Kirjoita kuuntelun jälkeen verbin infinitiivi ja tarkista verbin merkitys sanakirjasta.**

CD 1/15

Tervetuloa tutustumaan Imelä Oy:n tehtaaseen. Tässä tehtaassa valmistetaan suklaata ja keksejä sekä leipomopuolella leipää ja leivonnaisia. Tehtaassamme työskentelee yli tuhat ihmistä kolmessa vuorossa. Tuotteemme ovat hyvin tunnettuja ja niihin luotetaan. Kunnia-asiamme onkin tuottaa laadukkaita elintarvikkeita, joista asiakkaamme pitävät vuodesta toiseen.

Tutustutaan ensin suklaan tuotantolinjastoon. Lämmitetty suklaamassa sekoitetaan näissä isoissa kattiloissa ja maustetaan eri mauilla. Suosikkimakuja ovat muun muassa nougat, hasselpähkinä ja marjamix. Samoja kattiloita ei kuitenkaan käytetä pähkinäsuklaalle ja muille suklaille, jotta pähkinäallergikotkin voisivat nauttia suklaistamme.

Valmis suklaa kaadetaan muotteihin. Suklaata ei poisteta muoteista vielä, vaan liukuhihna kuljettaa muotit kylmiöön jäähtymään. Kun suklaa on valmista ja menee pakattavaksi, on tärkeää puhdistaa muotit. Jos muotteja ei pyyhitä hyvin, seuraava suklaatuote tarttuu kiinni muottiin eikä valmistus onnistu.

Sitten siirrymme katsomaan keksien valmistusta. Taikinasta muotoillaan halutun muotoisia keksejä näillä valtavilla koneilla. Jos valmisteilla on täytekeksejä, kuten huippusuosittuja Domi-keksejämme, seuraavaksi on vuorossa keksien täyttö. Puolet valmiista kekseistä käännetään ympäri. Tämän jälkeen ne täytetään minttu- tai vaniljatäytteellä. Täyttäminen tapahtuu näillä suurilla koneilla, jota kutakin käyttää yksi työntekijä. Täytteen päälle asetetaan toinen keksi. Yli jäänyttä keksitaikinaa ei hukata, vaan se hyödynnetään suklaan valmistuksessa. Muun muassa Pötkis-suklaapatukat tehdään keksitaikinan jäämistä.

Tehtaaseen kuuluu myös leipomo, jossa tuotetaan päivittäin valtavat määrät leipää ja leivonnaisia. Ne kuljetetaan eri puolille Suomea kauppoihin ja markeitteihin myytäviksi. Leipomotuotteita tilataan paljon myös ravintoloihin, koulujen ruokaloihin ja hotelleihin.

Ratkaisu:

1. Tehtaassa *valmistellaan / valmistetaan / valitetaan* suklaata ja keksejä sekä leivonnaisia. — **valmistaa**
2. Imelä Oy:n tuotteet ovat tunnettuja ja niihin *luovutaan / luotetaan / luvataan*. — **luottaa**
3. Suklaa sekoitetaan kattiloissa ja *mustataan / maustetaan / muistetaan* eri mauilla. — **maustaa**
4. Samoja kattiloita ei *köytetä / käytetä / keitetä* pähkinäsuklaalle ja muille suklaille. — **käyttää**
5. Suklaa *kaadutaan / kadutaan / kaadetaan* muotteihin. — **kaataa**
6. Suklaata ei *toisteta / poisteta / paisteta* muoteista heti. — **poistaa**
7. Jos muotteja ei *puuhata / pyhitetä / pyyhitä* hyvin, seuraava suklaatuote tarttuu muotteihin. — **pyyhkiä**
8. Taikinasta *muotoillaan / muovataan / muokataan* keksejä valtavilla koneilla. — **muotoilla**
9. Puolet kekseistä *väännetään / käännetään / äännetään* ympäri. — **kääntää**
10. Keksit *työnnetään / tuotetaan / täytetään* minttu- tai vaniljatäytteellä. — **täyttää**
11. Täytteen päälle *asennetaan / asetetaan / asutetaan* toinen keksi. — **asettaa**
12. Yli jäänyttä keksitaikinaa ei *haukata / hakata / hukata*. — **hukata**
13. Leipomossa *työnnetään / tuotetaan / täytetään* päivittäin valtavasti leipää ja leivonnaisia. — **tuottaa**
14. Leipomotuotteita *pilataan / viilataan / tilataan* myös ravintoloihin. — **tilata**

Pedron kaksi kotimaata

3

Kappaleen sisältö 84

Kalvot ja lisäharjoitukset 85

Passiivin imperfekti 85

Passiivin perfekti ja pluskvamperfekti 86

Passiivin aikamuodot 87

Passiivin objekti 96

Transitiivi- ja intransitiiviverbit 100

Sanatyyppi *kansi* 107

Suomen historia 108

Yhteiskunta ja politiikka 111

Brasília 113

Luetaan! 115

Puhekieli 118

Kuunteluharjoitusten tekstit ja ratkaisut 119

Pedron kaksi kotimaata

Kappaleessa käsitellään Suomen historiaa ja sitä kautta yhteiskuntaan ja maantieteeseen liittyvää sanastoa. Ajatuksena on tutustuttaa opiskelija erityyppisiin tietoteksteihin ja aihepiirin kautta antaa eväitä omasta kotimaasta kertomiseen.

Kappaleen päätekstissä *Suomen historia* (s. 86) esiintyy runsaasti passiivin menneisyysmuotoja. Lisäksi joukossa on transitiivi- ja intransitiiviverbejä. Näitä on aiemmin käsitelty *Suomen mestari 2* -kirjan kappaleessa 3, jonka sisältöä voi hyödyntää myös tässä.

Tämän kappaleen yhteydessä on myös luontevaa harjoitella esitelmän pitämistä sekä omaa asiatekstien kirjoittamista. Opettaja voi helposti laajentaa kappaleen sisältöä esimerkiksi paikkakunnan tai lähiympäristön käsittelyyn tai muuhun kohderyhmälle sopivaan yhteiskunnalliseen tai maantieteelliseen aiheeseen.

Kielioppi:

- passiivin imperfekti, perfekti ja pluskvamperfekti
- transitiivi- ja intransitiiviverbejä
- sanatyyppi *kansi*

Sanasto:

- historia
- yhteiskunta
- maantieto ja nähtävyydet

PASSIIVIN IMPERFEKTI

Verbityyppi 1

***minä*-vartalo** + **ttiin / ttu/tty**

minä puhu-n	minä kysy-n	minä ota-n	minä kirjoita-n
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

a, ä → e

Verbityypit 2 ja 3

infinitiivin vartalo + **tiin / tu/ty**

juo-da (2)	kävel-lä (3)
_____	_____
_____	_____

Verbityypit 4,5 ja 6

infinitiivin vartalo + **ttiin / ttu/tty**

tava-ta (4)	tarvi-ta (5)	vaie-ta (6)
_____	_____	_____
_____	_____	_____

PASSIIVIN PERFEKTI

on
ei ole + **tu/ty** tai **ttu/tty** _____

Onko perunat jo **keitetty?**

On, mutta salaattia **ei ole tehty** vielä.

PASSIIVIN PLUSKVAMPERFEKTI

oli
ei ollut + **tu/ty** tai **ttu/tty** _____

Kuulin, että Liisan juhlissa **oli tanssittu** ja **laulettu** aamuun asti!

Ihanko totta? Mutta miksi meitä **ei ollut kutsuttu**?!

Harjoitus 1. **Tee *kun*-lauseita. Käytä passiivin perfektiä ja preesensiä.**

1. tehdä läksyt, syödä välipalaa

Kun läksyt on tehty, syödään välipalaa.

2. syödä lounas, tiskata astiat

_____

3. pestä vaatteet, ripustaa ne kuivumaan

_____

4. siivota asunto, tilata pizzaa ja katsoa tv:tä

_____

5. istua saunassa tarpeeksi, mennä uimaan

_____

6. tulla saunasta, paistaa makkaraa

_____

Harjoitus 1. Ratkaisu:

1. Kun läksyt on tehty, syödään välipalaa.

2. Kun lounas on syöty, tiskataan astiat.

3. Kun vaatteet on pesty, ne ripustetaan kuivumaan.

4. Kun asunto on siivottu, tilataan pizzat ja katsotaan tv:tä.

5. Kun saunassa on istuttu tarpeeksi, mennään uimaan.

6. Kun on tultu saunasta, paistetaan makkaraa.

Harjoitus 2. **Tee negatiivisia *jos*-lauseita. Käytä passiivin perfektiä.**

1. asentaa virustorjuntaohjelma

Jos virustorjuntaohjelmaa ei ole asennettu, _____

… ei tietokonetta kannata käyttää.

2. pestä hampaat illalla

_____

…ne täytyy pestä aamulla kunnolla.

3. maksaa parkkimaksu

_____

…voi keskustassa helposti saada parkkisakon.

4. kutsua meidät juhliin

_____

…täytyy meidän kai jäädä kotiin.

5. varata pöytä

_____

…tähän suosittuun ravintolaan on vaikea päästä syömään viikonloppuiltoina.

6. valita hallitsija vaaleilla

_____

…valtio ei ole demokratia.

Harjoitus 2. Ratkaisu:

1. **Jos virustorjuntaohjelmaa ei ole asennettu, ei tietokonetta kannata käyttää.**
2. **Jos hampaita ei ole pesty illalla, ne täytyy pestä aamulla kunnolla.**
3. **Jos parkkimaksua ei ole maksettu, voi keskustassa helposti saada parkkisakon.**
4. **Jos meitä ei ole kutsuttu juhliin, täytyy meidän kai jäädä kotiin.**
5. **Jos pöytää ei ole varattu, tähän suosittuun ravintolaan on vaikea päästä syömään viikonloppuiltoina.**
6. **Jos hallitsijaa ei ole valittu vaaleilla, valtio ei ole demokratia.**

Harjoitus 2. **Kirjoita verbit passiivissa. Mikä aikamuoto?**

Kun minun isoäitini oli lapsi, koulumatkat **1.** *kuljettiin* (KULKEA) jalkaisin. Talvella kouluun **2.** _____ (HIIHTÄÄ). Myös tämän päivän suomalaiset koululaiset kulkevat yksin koulumatkansa, yleensä kävellen, pyörällä tai bussilla. Nykyisinkään lapsia **3.** _____ (VIEDÄ, neg.) autolla kouluun.

Isoäitini aikoina opettajia **4.** _____ (PUHUTELLA) sukunimellä. Nykyisin niin **5.** _____ (TEHDÄ, neg.), vaan heitä **6.** _____ (KUTSUA) etunimellä.

Isoäidin kouluaikana koulunkäyntiä varten **7.** _____ (TARVITA) myös rahaa, koska koulukirjat **8.** _____ (OSTAA) itse. Kun kirjat **9.** _____ (LUKEA), ne **10.** _____ (ANTAA) seuraavalle lapselle käyttöön. Nykyisin kirjoja ei tarvitse ostaa. Peruskoulussa ne **11.** _____ (SAADA) koulusta.

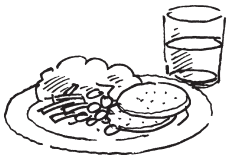

Isoäidin aikaan koulussa **12.** _____ (TARJOTA, neg.) lounasta lapsille. Sen sijaan kotona **13.** _____ (TEHDÄ) joka aamu eväät mukaan kouluun. Evääksi **14.** _____ (OTTAA) leipää ja juureksia, vaikkapa porkkanaa. Eväitä **15.** _____ (LAITTAA, neg.) muovipusseihin, vaan ne **16.** _____ (PAKATA) paperiin. Nykyisin kouluissa **17.** _____ (SYÖDÄ) lämmin ruoka joka päivä.

Suomessa **18.** _____ _____ koskaan _____ (KÄYTTÄÄ, neg.) koulupukua. Kouluun **19.** _____ (TULLA) siisteissä vaatteissa, mutta muoti on vaihdellut paljon. Nykyisin liian lyhyet hameet ja napapaidat **20.** _____ (KIELTÄÄ) kouluissa. →

Kun isoäitini kävi koulua, suomalaisissa kouluissa **21.** _____ (OPISKELLA) paljon saksaa. Nykyisin saksaa **22.** _____ (OPISKELLA, neg.) enää niin paljon, vaan useimmissa kouluissa **23.** _____ (LUKEA) englantia. Tietysti kouluissa **24.** _____ (OPETELLA) myös ruotsia, sillä se on Suomen toinen virallinen kieli.

Myös liikuntatunnit ovat muuttuneet: isoäidin liikuntatunneilla **25.** _____ (HARJOITELLA) perinteisiä lajeja: hiihtoa, luistelua, juoksua, pesäpalloa ja yleisurheilua. Nykyisin liikuntatunneilla **26.** _____ (KÄYDÄ) kuntosalilla ja uimassa sekä harjoitellaan erilaisia pallopelejä. Myös harvinaisempia lajeja, kuten joogaa tai seinäkiipeilyä, **27.** _____ (KOKEILLA) silloin tällöin.

Isoäitini aikaan kouluissa ei ollut iltapäiväkerhoja, vaan koulupäivän jälkeen **28.** _____ (LÄHTEÄ) kotiin. Kotona, sitten kun läksyt **29.** _____ (TEHDÄ), **30.** _____ (AUTTAA) isää ja äitiä kotitöissä tai **31.** _____ (LEIKKIÄ) naapurin lasten kanssa pihalla. Nykyisin lapset harrastavat paljon iltapäivisin. Koulun jälkeen lapset tulevat yleensä ensin kotiin. Kun läksyt on tehty ja välipala **32.** _____ (SYÖDÄ), **33.** _____ (LÄHTEÄ) urheiluharjoituksiin tai **34.** _____ (HARRASTAA) jotakin muuta, vaikkapa käsitöitä tai kokkausta. Harrastuksiin **35.** _____ (MATKUSTAA) yleensä busseilla tai **36.** _____ (AJAA) pyörällä.

Harjoitus 2. Ratkaisu:

Kun minun isoäitini oli lapsi, koulumatkat **1.** ___**kuljettiin**___ (KULKEA) jalkaisin. Talvella kouluun **2.** ___**hiihdettiin**___ (HIIHTÄÄ). Myös tämän päivän suomalaiset koululaiset kulkevat yksin koulumatkansa, yleensä kävellen, pyörällä tai bussilla. Nykyisinkään lapsia **3.** ___**ei viedä**___ (VIEDÄ, neg.) autolla kouluun.

Isoäitini aikoina opettajia **4.** ___**puhuteltiin**___ (PUHUTELLA) sukunimellä. Nykyisin niin **5.** ___**ei tehdä**___ (TEHDÄ, neg.), vaan heitä **6.** ___**kutsutaan**___ (KUTSUA) etunimellä.

Isoäidin kouluaikana koulunkäyntiä varten **7.** ___**tarvittiin**___ (TARVITA) myös rahaa, koska koulukirjat **8.** ___**ostettiin**___ (OSTAA) itse. Kun kirjat **9.** ___**oli luettu**___ (LUKEA), ne **10.** ___**annettiin**___ (ANTAA) seuraavalle lapselle käyttöön. Nykyisin kirjoja ei tarvitse ostaa. Peruskoulussa ne **11.** ___**saadaan**___ (SAADA) koulusta.

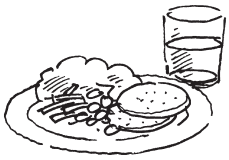

Isoäidin aikaan koulussa **12.** ___**ei tarjottu**___ (TARJOTA, neg.) lounasta lapsille. Sen sijaan kotona **13.** ___**tehtiin**___ (TEHDÄ) joka aamu eväät mukaan kouluun. Evääksi **14.** ___**otettiin**___ (OTTAA) leipää ja juureksia, vaikkapa porkkanaa. Eväitä **15.** ___**ei laitettu**___ (LAITTAA, neg.) muovipusseihin, vaan ne **16.** ___**pakattiin**___ (PAKATA) paperiin. Nykyisin kouluissa **17.** ___**syödään**___ (SYÖDÄ) lämmin ruoka joka päivä.

Suomessa **18.** ___**ei**___ ___**ole**___ koskaan ___**käytetty**___ (KÄYTTÄÄ, neg.) koulupukua. Kouluun **19.** ___**tullaan/on tultu**___ (TULLA) siisteissä vaatteissa, mutta muoti on vaihdellut paljon. Nykyisin liian lyhyet hameet ja napapaidat **20.** ___**on kielletty**___ (KIELTÄÄ) kouluissa. →

Kun isoäitini kävi koulua, suomalaisissa kouluissa

21. ___**opiskeltiin**___ (OPISKELLA) paljon saksaa. Nykyisin saksaa **22.** ___**ei opiskella**___ (OPISKELLA, neg.) enää niin paljon, vaan useimmissa kouluissa **23.** ___**luetaan**___ (LUKEA) englantia. Tietysti kouluissa **24.** ___**opetellaan**___ (OPETELLA) myös ruotsia, sillä se on Suomen toinen virallinen kieli.

Myös liikuntatunnit ovat muuttuneet: isoäidin liikuntatunneilla **25.** ___**harjoiteltiin**___ (HARJOITELLA) perinteisiä lajeja: hiihtoa, luistelua, juoksua, pesäpalloa ja yleisurheilua. Nykyisin liikuntatunneilla **26.** ___**käydään**___ (KÄYDÄ) kuntosalilla ja uimassa sekä harjoitellaan erilaisia pallopelejä. Myös harvinaisempia lajeja, kuten joogaa tai seinäkiipeilyä, **27.** ___**kokeillaan**___ (KOKEILLA) silloin tällöin.

Isoäitini aikaan kouluissa ei ollut iltapäiväkerhoja, vaan koulupäivän jälkeen **28.** ___**lähdettiin**___ (LÄHTEÄ) kotiin. Kotona, sitten kun läksyt **29.** ___**oli tehty**___ (TEHDÄ), **30.** ___**autettiin**___ (AUTTAA) isää ja äitiä kotitöissä tai **31.** ___**leikittiin**___ (LEIKKIÄ) naapurin lasten kanssa pihalla. Nykyisin lapset harrastavat paljon iltapäivisin. Koulun jälkeen lapset tulevat yleensä ensin kotiin. Kun läksyt on tehty ja välipala **32.** ___**(on) syöty**___ (SYÖDÄ), **33.** ___**lähdetään**___ (LÄHTEÄ) urheiluharjoituksiin tai **34.** ___**harrastetaan**___ (HARRASTAA) jotakin muuta, vaikkapa käsitöitä tai kokkausta. Harrastuksiin **35.** ___**matkustetaan**___ (MATKUSTAA) yleensä busseilla tai **36.** ___**ajetaan**___ (AJAA) pyörällä.

Harjoitus 3. **Kirjoita verbit passiivissa. Mikä aikamuoto? (Huom. Teksti on sama kuin kirjan objektiharjoituksessa 12.)**

Löysimme uuden asunnon maaliskuun alussa. Kun uuden asunnon vuokrasopimus **1.** ___*oli allekirjoitettu*___ (ALLEKIRJOITTAA), aloimme suunnitella muuttoa. Tietysti **2.** _____ (TARVITA) pakettiauto. Kun pakettiauto **3.** _____ (VARATA) autovuokraamosta, soitimme ystävillemme ja pyysimme heitä auttamaan muutossa.

Muuttoa **4.** _____ (VOIDA, neg.) järjestää pääsiäisenä, koska kukaan ei päässyt auttamaan silloin. Siksi muutto **5.** _____ (SIIRTÄÄ) viikolla eteenpäin.

Pakkasimme muuttolaatikot viikkoa ennen muuttoa. Ihan kaikkia tavaroita **6.** _____ kuitenkaan _____ (PAKATA, neg.), sillä osaa niistä emme halunneet ottaa mukaan. Esimerkiksi pesukone **7.** _____ (JÄTTÄÄ) vanhaan asuntoon ja keittiön pöytääkään **8.** _____ (OTTAA, neg.) mukaan, vaan se **9.** _____ (VIEDÄ) mökille.

Muuttopäivänä tavarat **10.** _____ (KANTAA) pakettiautoon. Matka **11.** _____ (AJAA) kolme kertaa. Kaikki olivat väsyneitä ja nälkäisiä, kun kaikki tavarat **12.** _____ (SIIRTÄÄ) uuteen asuntoon. Tilasimme pizzat. Sitten huomasimme, että kellarikomeroa **13.** _____ (TYHJENTÄÄ, neg.). Siksi lähdimme vielä hakemaan loput tavarat.

Nyt on ilta. On ihanaa olla uudessa kodissa, vaikka muuttolaatikoita **14.** _____ vielä _____ (PURKAA, neg). Huomenna **15.** _____ (MAALATA) vielä eteisen seinä. Sen jälkeen voimme purkaa muuttolaatikot. Kun koko asunto **16.** _____ (JÄRJESTÄÄ), olemme varmasti oikein tyytyväisiä. Sitten **17.** _____ (PITÄÄ) tupaantuliaiset.

Harjoitus 3. Ratkaisu:

Löysimme uuden asunnon maaliskuun alussa. Kun uuden asunnon vuokrasopimus
1. **oli allekirjoitettu** (ALLEKIRJOITTAA), aloimme suunnitella muuttoa. Tietysti
2. **tarvittiin** (TARVITA) pakettiauto. Kun pakettiauto
3. **oli varattu** (VARATA) autovuokraamosta, soitimme
ystävillemme ja pyysimme heitä auttamaan muutossa.

Muuttoa **4.** **ei voitu** (VOIDA, neg.) järjestää pääsiäisenä, koska kukaan ei päässyt auttamaan silloin. Siksi muutto **5.** **siirrettiin** (SIIRTÄÄ) viikolla eteenpäin.

Pakkasimme muuttolaatikot viikkoa ennen muuttoa. Ihan kaikkia tavaroita
6. **ei** kuitenkaan **pakattu** (PAKATA, neg.), sillä osaa niistä emme halunneet ottaa mukaan. Esimerkiksi pesukone **7.** **jätettiin** (JÄTTÄÄ) vanhaan asuntoon ja keittiön pöytääkään **8.** **ei otettu** (OTTAA, neg.) mukaan, vaan se **9.** **vietiin** (VIEDÄ) mökille.

Muuttopäivänä tavarat **10.** **kannettiin** (KANTAA) pakettiautoon. Matka **11.** **ajettiin** (AJAA) kolme kertaa. Kaikki olivat väsyneitä ja nälkäisiä, kun kaikki tavarat **12.** **oli siirretty** (SIIRTÄÄ) uuteen asuntoon. Tilasimme pizzat. Sitten huomasimme, että kellarikomeroa
13. **ei ollut tyhjennetty** (TYHJENTÄÄ, neg.). Siksi lähdimme vielä hakemaan loput tavarat.

Nyt on ilta. On ihanaa olla uudessa kodissa, vaikka muuttolaatikoita
14. **ei ole** vielä **purettu** (PURKAA, neg). Huomenna
15. **maalataan** (MAALATA) vielä eteisen seinä. Sen jälkeen voimme purkaa muuttolaatikot. Kun koko asunto **16.** **on järjestetty** (JÄRJESTÄÄ), olemme varmasti oikein tyytyväisiä. Sitten **17.** **pidetään** (PITÄÄ) tupaantuliaiset.

Harjoitus 4. **Kirjan harjoitus 12. Vertaa parin kanssa tekstejä. Mikä muuttuu, kun lauseet muutetaan passiiviin (sanajärjestys, objekti...)? Olisivatko jotkin muut sanajärjestykset mahdollisia passiivilauseissa?**

Alkuperäinen teksti	**Teksti passiivissa**
Löysimme uuden asunnon maaliskuun alussa. Kun **olimme allekirjoittaneet** uuden asunnon vuokrasopimuksen, aloimme suunnitella muuttoa.	Löysimme uuden asunnon maaliskuun alussa. Kun uuden asunnon vuokrasopimus **oli allekirjoitettu**, aloimme suunnitella muuttoa.
Tietysti tarvitsimme pakettiauton.	Tietysti tarvittiin pakettiauto.
Kun olimme varanneet pakettiauton autovuokraamosta, soitimme ystävillemme ja pyysimme heitä auttamaan muutossa.	Kun pakettiauto oli varattu autovuokraamosta, soitimme ystävillemme ja pyysimme heitä auttamaan muutossa.
Emme voineet järjestää muuttoa pääsiäisenä, koska kukaan ei päässyt auttamaan silloin.	Muuttoa ei voitu järjestää pääsiäisenä, koska kukaan ei päässyt auttamaan silloin.
Siksi siirsimme muuton viikolla eteenpäin.	Siksi muutto siirrettiin viikolla eteenpäin.
Pakkasimme muuttolaatikot viikkoa ennen muuttoa. Emme kuitenkaan pakanneet ihan kaikkia tavaroita, sillä osaa niistä emme halunneet ottaa mukaan.	Pakkasimme muuttolaatikot viikkoa ennen muuttoa. Ihan kaikkia tavaroita ei kuitenkaan pakattu, sillä osaa niistä emme halunneet ottaa mukaan.

Esimerkiksi pesukoneen jätimme vanhaan asuntoon ja keittiön pöytääkään emme ottaneet mukaan, vaan veimme sen mökille.	Esimerkiksi pesukone jätettiin vanhaan asuntoon ja keittiön pöytääkään ei otettu mukaan, vaan se vietiin mökille.
Muuttopäivänä kannoimme tavarat pakettiautoon.	Muuttopäivänä tavarat kannettiin pakettiautoon.
Ajoimme matkan kolme kertaa.	Matka ajettiin kolme kertaa.
Kun olimme siirtäneet kaikki tavarat uuteen asuntoon, kaikki olivat väsyneitä ja nälkäisiä.	Kun kaikki tavarat oli siirretty uuteen asuntoon, kaikki olivat väsyneitä ja nälkäisiä.
Tilasimme pizzat. Sitten huomasimme, että emme olleet tyhjentäneet kellarikomeroa. Siksi lähdimme vielä hakemaan loput tavarat.	Tilasimme pizzat. Sitten huomasimme, että kellarikomeroa ei ollut tyhjennetty. Siksi lähdimme vielä hakemaan loput tavarat.
Nyt on ilta. On ihanaa olla uudessa kodissa, vaikka emme ole vielä purkaneet muuttolaatikoita.	Nyt on ilta. On ihanaa olla uudessa kodissa, vaikka muuttolaatikoita ei ole vielä purettu.
Huomenna maalaamme vielä eteisen seinän.	Huomenna maalataan vielä eteisen seinä.
Sen jälkeen voimme purkaa muuttolaatikot. Kun olemme järjestäneet koko asunnon, olemme varmasti oikein iloisia.	Sen jälkeen voimme purkaa muuttolaatikot. Kun koko asunto on järjestetty, olemme varmasti oikein iloisia.
Sitten pidämme tupaantuliaiset.	Sitten pidetään tupaantuliaiset.

Harjoitus 5. **Kirjoita objektit.**

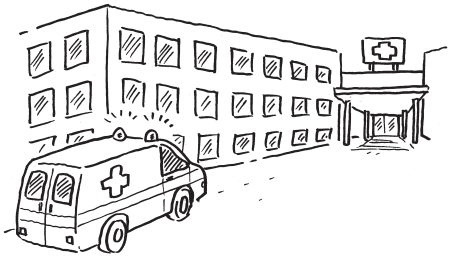

Mäkelänkadulla oli tapahtunut onnettomuus. Koska olen lääkäri, menin katsomaan, tarvittiinko onnettomuuspaikalla **1.** *lääkäriä* (LÄÄKÄRI). Auto oli ilmeisesti törmännyt ensin pyöräilijään ja sitten puuhun. Näin **2.** _____ (PYÖRÄILIJÄ), joka makasi maassa. Hänen ympärillään seisoi monta ihmistä. Pyöräilijälle annettiin jo **3.** _____ (ENSIAPU), joten minun **4.** _____ (APU) ei siellä oikeastaan enää tarvittu. Huomasin, että **5.** _____ (VAROITUSKOLMIO) oli jo laitettu tielle, mutta **6.** _____ (AUTO) ei ollut vielä siirretty. Joku oli vienyt **7.** _____ (PYÖRÄ) tien sivuun.

Minulle kerrottiin, että paikalle oli jo hälytetty **8.** _____ (POLIISI ja AMBULANSSI), mutta **9.** _____ (NE) oli jouduttu valitettavasti odottamaan jo melko kauan. Etsin laukustani **10.** _____ (PUHELIN) ja soitin työpaikalleni sairaalaan. Kerroin, että myöhästyisin vähän töistä onnettomuuden takia.

Kun ambulanssi saapui, **11.** _____ (POTILAS) kannettiin ambulanssiin. Ambulanssimiehet nostivat **12.** _____ (POTILAS) varovasti ylös. Hän pyysi, että **13.** _____ (PYÖRÄ) pannaan lukkoon, ettei sitä varasteta. Samaan aikaan saapui hinausauto. Se nosti **14.** _____ (ONNETTOMUUSAUTO) pois tieltä. Sitten **15.** _____ (AUTO) kuljetettiin korjaamolle.

Sanasto

onnettomuus	antaa (1) ensiapua	varoituskolmio	lukko
ilmeisesti	oikeastaan	siirtää (1)	hinausauto
törmätä (4)	huomata (4)	hälyttää (1)	

Harjoitus 5. Ratkaisu:

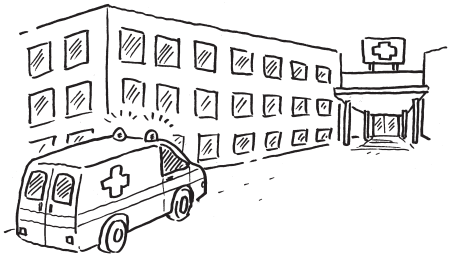

Mäkelänkadulla oli tapahtunut onnettomuus. Koska olen lääkäri, menin katsomaan, tarvittiinko onnettomuuspaikalla **1.** ___**lääkäriä**___ (LÄÄKÄRI). Auto oli ilmeisesti törmännyt ensin pyöräilijään ja sitten puuhun. Näin **2.** ___**pyöräilijän**___ (PYÖRÄILIJÄ), joka makasi maassa. Hänen ympärillään seisoi monta ihmistä. Pyöräilijälle annettiin jo **3.** ___**ensiapua**___ (ENSIAPU), joten minun **4.** ___**apuani**___ (APU) ei siellä oikeastaan enää tarvittu. Huomasin, että **5.** ___**varoituskolmio**___ (VAROITUSKOLMIO) oli jo laitettu tielle, mutta **6.** ___**autoa**___ (AUTO) ei ollut vielä siirretty. Joku oli vienyt **7.** ___**pyörän**___ (PYÖRÄ) tien sivuun.

Minulle kerrottiin, että paikalle oli jo hälytetty **8.** ___**poliisi ja ambulanssi**___ (POLIISI ja AMBULANSSI), mutta **9.** ___**niitä**___ (NE) oli jouduttu valitettavasti odottamaan jo melko kauan. Etsin laukustani **10.** ___**puhelimen**___ (PUHELIN) ja soitin työpaikalleni sairaalaan. Kerroin, että myöhästyisin vähän töistä onnettomuuden takia.

Kun ambulanssi saapui, **11.** ___**potilas**___ (POTILAS) kannettiin ambulanssiin. Ambulanssimiehet nostivat **12.** ___**potilaan**___ (POTILAS) varovasti ylös. Hän pyysi, että **13.** ___**pyörä**___ (PYÖRÄ) pannaan lukkoon, ettei sitä varasteta. Samaan aikaan saapui hinausauto. Se nosti **14.** ___**onnettomuusauton**___ (ONNETTOMUUSAUTO) pois tieltä. Sitten **15.** ___**auto**___ (AUTO) kuljetettiin korjaamolle.

Tässä luettelossa on sekä kirjassa esiintyvät verbit että muita transitiivi- ja intransitiiviverbejä. Vielä lisää verbejä on *Suomen mestari 2* -kirjan kappaleessa 3, jota voi myös hyödyntää tässä yhteydessä.

Transitiiviverbit

aloittaa

Orkesteri aloittaa konsertin Finlandia-hymnillä.

Aloitin joogaharrastuksen 3 vuotta sitten.

erottaa

Puheenjohtaja erotti Matin taloyhtiön hallituksesta.

Onko hänet jo erotettu?

haistaa

Haista tätä kukkaa!

Minä en haista mitään!

kasvattaa

Minä kasvatan puutarhassani kukkia ja vihanneksia.

Sinä olet kasvattanut poikasi hyvin.

kehittää

Kielen opiskelu kehittää myös aivoja.

Monet tutkijat yrittävät kehittää aurinkoenergiateknologiaa.

Intransitiiviverbit

alkaa

Konsertti alkaa klo 19.

Uusi kurssi alkaa elokuussa.

erota

Matti erosi taloyhtiön hallituksesta.

Pääministeri erosi skandaalin vuoksi.

haista

Mikä täällä haisee?

Tupakka haisee pahalta.

kasvaa

Ruoho kasvaa kesällä nopeasti.

Tomi on kasvanut vuodessa 10 cm!

kehittyä

Kielitaitoni kehittyy koko ajan.

Aurinkoenergiateknologia on kehittynyt paljon viime vuosina.

keskeyttää

Sähkövika keskeytti teatteriesityksen.

Anteeksi, että keskeytin palaverinne!

keskeytyä

Teatteriesitys keskeytyi, koska talossa oli sähkövika.

Opintoni keskeytyivät, koska sain lapsen.

kiinnostaa

Kreikan historia kiinnostaa minua.

Vanhat amerikkalaiset autot, erityisesti Cadillacit, kiinnostavat Jannea.

kiinnostua

Kiinnostuin Kreikan historiasta jo koulussa.

Janne kiinnostui Cadillaceista, kun hän asui USA:ssa 80-luvulla.

kuulla

Kuulitko jo uutisen?

Kuulin Mozartin viulukonserton eilen.

kuulua

Tämä radiokanava kuuluu täällä huonosti.

Musiikki ei kuulu takariviin kovin hyvin.

kääntää

Käännä rattia, niin auto kääntyy!

Kääntäisitkö grillimakkarat, etteivät ne pala!

kääntyä

Käänny seuraavasta risteyksestä oikealle!

Käänny jo takaisin, tämä on väärä suunta!

liittää

Passihakemukseen täytyy liittää yksi valokuva.

Opettaja liittää opiskelijat yhteiselle sähköpostilistalle.

liittyä

Liityin kuoroon 7-vuotiaana.

Minä en ole vielä liittynyt sähköpostilistalle.

lopettaa

Puheenjohtaja lopetti kokouksen klo 16.15.

Orkesteri lopettaa konsertin Radetzky-marssilla.

loppua

Kokous loppui klo 16.15.

Loppuuko konsertti klo 21?

murtaa

Poliisi mursi lukon.

Hakkerit yrittävät murtaa tietokonejärjestelmiä.

murtua

Lukko murtui helposti.

Jalkani murtui viime talvena.

nähdä

Olen jo nähnyt tämän elokuvan.

Näin opettajan eilen kaupungilla

näkyä

Näkyykö teillä TV9?

Kallion kirkko näkyy kadun toisessa päässä.

poistaa

Järjestysmies poisti miehen katsomosta.

Kauppa poisti viallisen tuotteen myynnistä.

poistua

Varkaat poistuivat paikalta pakettiautolla.

Alkoholin tuontirajoitukset ovat poistuneet EU:ssa.

päästää

Opettaja päästi lapset yhdeltä kotiin.

Me emme päästä koiraa yksin takapihalle.

päästä

Pääsimme tänään yhdeltä kotiin.

Mihin aikaan pääsette lähtemään mökille?

päättää

Kaupunkifestivaalin päättää Mika Kaurismäen elokuva Tie pohjoiseen.

Pääministeri päätti puheensa vitsiin.

päättyä

Kaupunkifestivaali päättyy huomenna.

Festivaali päättyi ilotulitukseen.

saastuttaa

Autoilu saastuttaa luontoa.

Lentokoneet saastuttavat ilmaa.

saastua

Itämeri saastuu aina vain enemmän.

Euroopan luonto on saastunut melko pahasti 1900-luvun aikana.

siirtää

Voisitko siirtää tuolia vähän?

Voimmeko siirtää tapaamisen ensi viikolle?

siirtyä

Siirtyisitkö vähän?

Minä siirryn varjoon istumaan, koska on niin kuuma.

toteuttaa

Meidän firmamme toteuttaa ensi vuonna ison rakennusprojektin Kiinassa.

Haluan vielä joskus toteuttaa unelmani ja matkustaa Uuteen-Seelantiin.

toteutua

Toteutuuko suunnitelma vielä tänä vuonna?

Toiveeni toteutui, kun lähdimme häämatkalle Uuteen-Seelantiin.

tutustuttaa

Giovanni tutustutti minut ystäviinsä.

Yritän tutustuttaa miestäni klassiseen musiikkiin.

tutustua

Minä tutustuin Giovanniin Milanossa.

Kurssilla tutustuimme italialaisiin viineihin.

vaihtaa

Kun matkustin Turkkiin, vaihdoin rahaa lentoasemalla.

Kun tulen kotiin, vaihdan aina heti vaatteet.

vaihtua

Suomen valuutta vaihtui euroksi vuonna 2002.

Meidän talossamme asukkaat vaihtuvat usein.

Harjoitus 6. **Kirjoita teksti. Valitse 10 verbiä sivuilta 100–103 ja käytä niitä tekstissäsi. Valitse yksi aihe:**

A. Viime kesäni
B. Kokemuksiani Suomesta
C. Vanhempieni tarina

Harjoitus 7. BINGO.

Ensin tutustutaan yhdessä verbeihin. Sitten opiskelijat sijoittavat annetut verbit omaan bingoruudukkoonsa mihin haluavat.

Nyt bingopeli voi alkaa. Opettaja lukee seuraavalla sivulla olevan tarinan hitaasti ääneen ja opiskelijat ruksaavat ruudukostaan verbit aina kun kuulevat ne. Se, joka ensimmäisenä saa neljä ruksia vaakaan, pystyyn tai vinoriviin, huutaa "BINGO!" ja on voittanut.

Tämä harjoitus soveltuu edistyneelle ryhmälle.

avata – avautua	Sami avasi oven.	Ovi avautui.
sulkea – sulkeutua	Sami sulki oven.	Ovi sulkeutui.
herättää – herätä	Äiti herätti Samin.	Sami heräsi.
päästää – päästä	Opettaja päästi oppilaat kotiin.	Oppilaat pääsivät kotiin.
jatkaa – jatkua	Ulla jatkoi pelaamista.	Pelaaminen jatkui.
löytää – löytyä	Ulla löysi avaimen.	Avain löytyi.
nähdä – näkyä	Jussi näki ufon.	Taivaalla näkyi ufoja.
muuttaa – muuttua	Uusi johtaja muutti firman nimen.	Firman nimi muuttui.

Oli aikainen sunnuntaiaamu. Jaska, 12-vuotias koulupoika, nukkui vielä. Yhtäkkiä ovikello soi. Ääni **herätti** Jaskan. Hän oli hirveän väsynyt: silmät **avautuivat** hyvin hitaasti. Jaska nousi kuitenkin sängystä, käveli eteiseen ja meni **avaamaan** oven. Ovella seisoi Tuomas, Jaskan ystävä. Tuomas pyysi Jaskaa mukaan retkelle. Tuomaksen idea oli, että he ajaisivat pyörillä metsän läpi ja menisivät uimaan meren rannalle..

Jaska ei tiennyt, **päästäisivätkö** hänen äitinsä ja isänsä hänet retkelle. Hän hiipi hiljaa makuuhuoneen ovelle. Hän **näki**, että äiti ja isä nukkuivat sikeästi. Onneksi vanhemmat eivät olleet **heränneet** vielä! Niinpä Jaska ei sanonut mitään, vaan puki nopeasti vaatteet päälleen ja meni sitten keittiöön. Keittiön kaapista Jaska **löysi** pari suklaapatukkaa ja otti ne mukaansa. Jaskalla oli nälkä, koska hän ei ollut vielä syönyt aamupalaa. Kun kaapinovi **sulkeutui**, kuului kova kolahdus! Klonk! Toivottavasti äiti ja isä eivät kuulleet mitään! Sitten Jaska meni eteiseen, pani kengät jalkaan, otti avaimet, käveli ulos ja **sulki** oven.

Jaska ja Tuomas lähtivät pyörillä kohti metsää. Kotikaupungissa oli hyvä pyörätie ja tie **jatkui** pitkälle metsään. Metsän kautta **pääsi** uimarannalle, mutta matka metsän läpi oli pitkä. Metsätie oli ensin oikein hyvässä kunnossa, mutta vähitellen se **muuttui** huonommaksi. Tie oli märkä ja pehmeä ja pyörällä ajaminen oli vaikeaa. Pojat **jatkoivat** kuitenkin matkaa, vaikka ajaminen olikin hyvin raskasta. He pyöräilivät eteenpäin ja eteenpäin.

Pian Tuomas ei kuitenkaan enää jaksanut pyöräillä. Hän pysähtyi ja istui maahan. Hän oli aivan väsynyt eikä hän halunnut enää **jatkaa** matkaa. Jaska yritti puhua Tuomakselle, mutta Tuomas halusi vain istua. Niinpä Jaskakin istui hänen viereensä tielle. Yhtäkkiä Jaska muisti suklaapatukat, jotka hän oli ottanut kotoa mukaansa. Ne **löytyivät** hänen taskustaan. Tuomaksen vihainen ilme **muuttui** vihdoinkin hymyksi. Pojat istuivat tien laidassa ja söivät suklaata. Samassa he huomasivat, että puiden takaa **näkyi** merenranta.

Harjoitus 8. Sanatyyppi *kansi*. Kirjoita sanat.

Kun olimme veneilemässä mummon kanssa, **1.** ___*lännestä*___ (LÄNSI) nousi myrsky. Minä olin **2.** _____ (KANSI), kun laiva alkoi heilua rajusti. Otin kiinni maston **3.** _____ (VARSI). Kajuutassa mummo lauloi **4.** _____ (VIRSI) ja puri **5.**_____ (KYNSI, mon.), koska häntä pelotti niin. Moottorin hajottua tartuimme viimeiseen **6.** _____ (OLJENKORSI) ja soitimme mayday-kutsun lyhytaaltoradiolla. Vihdoin näimme ison **7.** _____ (PURSI), joka tuli pelastamaan meidät merihädästä. Mummo muisti vanhan **8.** _____ (SANANPARSI): "Hädässä ystävä tunnetaan!"

Harjoitus 8. Ratkaisu:

Kun olimme veneilemässä mummon kanssa, **1.** ___**lännestä**___ (LÄNSI) nousi myrsky. Minä olin **2.** ___**kannella**___ (KANSI), kun laiva alkoi heilua rajusti. Otin kiinni maston **3.** ___**varresta**___ (VARSI). Kajuutassa mummo lauloi **4.** ___**virttä**___ (VIRSI) ja puri **5.** ___**kynsiä**___ (KYNSI, mon.), koska häntä pelotti niin. Moottorin hajottua tartuimme viimeiseen **6.** ___**oljenkorteen**___ (OLJENKORSI) ja soitimme mayday-kutsun lyhytaaltoradiolla. Vihdoin näimme ison **7.** ___**purren**___ (PURSI), joka tuli pelastamaan meidät merihädästä. Mummo muisti vanhan **8.** ___**sananparren**___ (SANANPARSI): "Hädässä ystävä tunnetaan!"

Harjoitus 9. **Kirjan harjoitus 1. HELPOMPI. Lue teksti *Suomen historia* ja vastaa kysymyksiin. Monta vaihtoehtoa voi olla oikein.**

1. Milloin ensimmäiset asukkaat tulivat Suomeen?

a. ennen jääkautta

b. jääkaudella

c. jääkauden jälkeen

2. Mikä oli Suomen ensimmäinen pääkaupunki?

a. Turku

b. Helsinki

c. Pietari

3. Mitä Mikael Agricola teki?

a. Hän toi luterilaisen uskon Suomeen.

b. Hän oli Ruotsin kuningas.

c. Hän kehitti suomen kirjakielen.

4. Mihin maahan Suomi kuului 1809–1917?

a. Ruotsiin

b. Venäjään

c. Suomi oli itsenäinen maa.

5. Mikä on Kalevala?

a. Se on Suomen kansalliseepos.

b. Se on Suomen entinen pääkaupunki.

c. Se on sanakirja.

6. Yhdistä vuosi ja tapahtuma.

1917	Suomen perustuslaki
1918	Suomi itsenäistyi
1919	Sisällissota Suomessa

7. Mitä tapahtui vuosina 1939–1944?

a. Suomi itsenäistyi.

b. Suomi oli kaksi kertaa sodassa Neuvostoliiton kanssa.

c. Suomi liittyi Euroopan unioniin.

8. Mitä Suomen täytyi tehdä, kun sota päättyi?

a. Liittyä Neuvostoliittoon.

b. Antaa Neuvostoliitolle useita alueita.

c. Maksaa sotakorvaukset Neuvostoliitolle.

9. Miksi sotien jälkeen Suomessa tehtiin paljon töitä?

a. Koska sodan jälkeen maa täytyi rakentaa uudelleen.

b. Koska Helsingissä pidettiin olympialaiset.

c. Koska presidentti määräsi niin.

10. Miksi monet muuttivat Suomesta Ruotsiin 1960-luvulla?

a. Koska suomalaiset osasivat hyvin ruotsia.

b. Koska Suomessa ei ollut töitä kaikille.

c. Koska Suomessa oli huono ilma.

11. Milloin Suomessa alettiin käyttää euroja?

a. 1960-luvulla

b. 1995

c. 2002

Harjoitus 9. Ratkaisu:

1. C
2. A
3. A ja C
4. B
5. A
6. 1917 Suomi itsenäistyi

   1918 sisällissota Suomessa

   1919 Suomen perustuslaki
7. B
8. B ja C
9. A
10. B
11. C

Harjoitus 10. **Opiskele sanat kirjan sivulta 88. Kirjoita oikea sana.**

1. Maa, jossa on kuningas tai kuningatar, on _____.
2. Maa, jossa on presidentti ja parlamentti, on _____.
3. Kaikki ministerit ovat yhdessä _____.
4. _____ on kirja, jossa on kaikki säännöt, mitä saa tehdä ja mitä ei saa tehdä.
5. Jokaisella ihmisellä on yksi _____, kun he äänestävät vaaleissa.
6. Demokratiassa pidetään _____, joissa kaikki saavat äänestää.
7. _____ on ihminen, jolla on maan passi.
8. Suomen kaikki asukkaat ovat Suomen _____.
9. Suomen parlamentti on _____.
10. _____ on tapa, jolla maa hoitaa asioita toisten maiden kanssa.
11. _____ on tapa, jolla maa hoitaa omia asioitaan.
12. Suomessa kaikilla 18-vuotiailla Suomen kansalaisilla on _____ eli he saavat äänestää vaaleissa.
13. Sellainen asia, joka koskee montaa maata, on _____.
14. Sellainen asia, joka koskee yhtä koko maata, on _____.
15. Maa on sama kuin _____.
16. _____ on töissä parlamentissa.

Harjoitus 10. Ratkaisu:

1. kuningaskunta
2. tasavalta
3. hallitus
4. laki
5. ääni
6. vaalit
7. kansalainen
8. väestö
9. eduskunta
10. ulkopolitiikka
11. sisäpolitiikka
12. äänioikeus
13. kansainvälinen
14. kansallinen
15. valtio
16. kansanedustaja

Kirjan harjoitus 17. Kuunteluharjoituksen teksti kirjakielellä.

Kotimaani Brasilian pääkaupunki on Brasília. Kaupungilla on tosiaan sama nimi kuin maalla. Brasílian kaupunki on siitä erikoinen, että se rakennettiin 41 kuukaudessa ja sen arkkitehtuuri perustuu kuuluisan arkkitehdin Le Corbusierin ideoihin. Brasíliasta tuli pääkaupunki vuonna 1960 ja se kuuluu Unescon maailmanperintöluetteloon.

Aina kun käyn Brasíliassa, minusta tuntuu kuin kävelisin science fiction -elokuvassa! Tunnelma on epätodellinen, koska arkkitehtuuri on niin modernia ja futuristista. Monet brasilialaiset eivät pidä kovin paljon pääkaupungistaan, mutta minä haluan aina päästä käymään siellä, kun käyn Brasiliassa. Brasílian kaduilla voin kävellä tuntikaupalla. Siellä on niin paljon mielenkiintoista nähtävää.

Minulla on yksi paikka, jossa minun täytyy aina ehdottomasti poiketa, nimittäin katedraali. Kuten kirkoissa yleensä, siellä on ihanan hiljaista ja viileää. Siksi kuumana päivänä on mukava käydä siellä. On rauhoittavaa istua hetki ja katsella ihmisiä. Kuvittelen mielessäni, keitä ne kaikki ovat, mistä he ovat tulossa ja minne menossa.

Sanasto

tosiaan	_____	tuntikaupalla	_____
erikoinen	_____	nähtävä	_____
arkkitehtuuri	_____	ehdottomasti	_____
perustua (1) + ILL	_____	poiketa (4) + MISSÄ	_____
kuuluisa	_____	nimittäin	_____
maailmanperintö	_____	hiljainen	_____
luettelo	_____	rauhoittava	_____
tunnelma	_____	hetki	_____
epätodellinen	_____	kuvitella (3)	_____
moderni	_____	mieli	_____
futuristinen	_____		

Harjoitus 11. Kirjan harjoitus 17. Avokysymykset kuunteluharjoitukseen.

1. Mikä on Pedron kotimaan Brasilian, pääkaupunki?

_____

2. Kuinka monta kuukautta pääkaupunkia rakennettiin?

_____

3. Mitä tapahtui vuonna 1960?

_____

4. Millaista arkkitehtuuri pääkaupungissa on?

_____

5. Pitääkö Pedro tästä kaupungista?

_____

6. Missä Pedro haluaa aina käydä, kun hän on Brasílian kaupungissa?

_____

7. Millaista siellä on?

_____

Harjoitus 11. Ratkaisu:

1. Brasília

2. 41 kuukautta

3. Brasíliasta tuli pääkaupunki.

4. Kaupungin arkkitehtuuri on modernia ja futuristista.

5. Pitää.

6. Katedraalissa.

7. Hiljaista ja viileää.

Kirjan harjoitus 21.

lippu

Kotimaani

Maan nimi suomeksi: _____

Pinta-ala: _____

Asukasluku: _____

Valtiomuoto: _____

Itsenäistymisvuosi: _____

Valtionpäämies: _____

Pääkaupunki: _____

Viralliset kielet: _____

Uskonto: _____

Naapurimaat: _____

_____

Luonto ja pinnanmuodot: _____

(vuoret, joet, järvet, meret) _____

Ilmasto: _____

Aikavyöhyke: _____

Suuria kaupunkeja: _____

_____

Tärkein teollisuudenala: _____

Tärkeät kauppakumppanit: _____

Kirjan harjoitus 21.

Ohjeita esitelmän pitäjälle

Esitelmän valmistelu

- Kerää tietoa valitsemastasi aiheesta ja esittele se kurssin muille opiskelijoille.
- Tee esitykseen jokin tukimateriaali, joka helpottaa esityksen seuraamista.
- Harjoittele esitys kotona pari kertaa.
- Ota aikaa, kun harjoittelet, että tiedät, onko esityksesi ehkä liian pitkä tai lyhyt.

Esitelmän rakenne

- Muista selkeys ja johdonmukaisuus!
- Hyvällä esitelmällä on aloitus, asian käsittelyosa ja lopetus.
- Tässä joitakin fraaseja esityksen eri osiin:

Aloitusfraaseja

Esityksen aiheena on.../ Aluksi haluan kertoa.../ Aloitan tämän esityksen kertomalla..../ Haluan kertoa teille tänään X:stä koska...

Asian käsittelyssä eteneminen

Seuraavaksi aion kertoa... / Nyt siirryn tarkastelemaan.../ Tässä vaiheessa voidaan vähän pohtia...

Lopetusfraaseja

Haluan päättää tämän esityksen kertomalla... / Haluan vielä lopuksi sanoa.../ Lopuksi vielä...

Esitelmän sisältö

- Keskeisimmät pääasiat
- Havainnollisia esimerkkejä ja kiinnostavia yksityiskohtia
- Ei liikaa pikkutietoa
- Ketkä ovat kuulijasi? Miten esitelmäsi olisi heille mielenkiintoisin?

Kielenkäyttö

- Tarkasta ja opettele sanasto ja rakenteet.
- Harjoittele esityksesi ja opettele puhumaan aiheestasi sujuvasti.

Vuorovaikutus

- Kuuluva ääni ja selkeä äänenkäyttö
- Puhe suunnataan kaikille kuulijoille
    - Kerro asiasi, älä lue paperista!
    - Katsekontakti
    - Opettaja on vain yksi kuulijoista.
    - Vastaa yleisön kysymyksiin selkeästi ja lyhyesti.

Havainnollistaminen

- Kuvat, musiikki, power point -kalvot, yleisölle jaettava materiaali…

Mitä arvostellaan?

Kaikki arvostelussa huomioitavat asiat liittyvät siihen, miten helppoa esitystä on seurata.

- Esityksen rakenne: aloitus, asian käsittely ja lopetus
- Havainnollistaminen: tukimateriaalin laatu ja hyödyllisyys
- Kuulijoiden huomioiminen: kontakti kuulijoihin ja sisällön mielenkiintoisuus
- Kielenkäytön selkeys, ymmärrettävyys ja sujuvuus

Harjoitus 12. **Kirjan harjoitus 22. Sama harjoitus imperfektissä. Sano puhekielellä.**

1. He menivät lomalla Ranskaan, mutta me olimme Suomessa.

2. He lensivät Ranskaan lentokoneella, mutta me matkustimme Lappiin junalla.
3. He asuivat hienossa hotellissa, mutta me nukuimme teltassa.
4. He nukkuivat aamulla myöhään, mutta me heräsimme aikaisin.
5. He söivät aamulla leipää ja marmeladia, mutta me keitimme puuroa.
6. He tapasivat uusia ihmisiä, mutta me olimme luonnon rauhassa.
7. He joivat illalla viiniä ravintolassa, mutta me joimme iltateetä ulkona.
8. He tykkäsivät kahviloissa istumisesta, mutta me nautimme enemmän liikunnasta.
9. He tutustuivat museoihin, mutta me kävelimme joka päivä noin 20 kilometriä.

Ratkaisu:

1. **Ne meni** lomalla Ranskaan, mut **me oltiin** Suomessa.
2. **Ne lensi** Ranskaan lentokoneella, mut **me matkustettiin** Lappiin junalla.
3. **Ne asui** hienossa hotellissa, mut **me nukuttiin** teltassa.
4. **Ne nukkui** aamulla myöhään, mut **me herättiin** aikaisin.
5. **Ne söi** aamulla leipää ja marmeladia, mut **me keitettiin** puuroa.
6. **Ne tapasi** uusia ihmisiä, mut **me oltiin** luonnon rauhassa.
7. **Ne joi** illalla viiniä ravintolassa, mut **me juotiin** iltateetä ulkona.
8. **Ne tykkäsi** kahviloissa istumisesta, mut **me nautittiin** enemmän liikunnasta.
9. **Ne tutustui** museoihin, mut **me käveltiin** joka päivä 20 kilometriä.

Harjoitus 3.

CD 1/19

A. Kuuntele ja kirjoita numerot.

Suomi on valtio Pohjois-Euroopassa ja sen pinta-ala on **338 145** neliökilometriä.

Suomen pinta-alasta metsää on **77** %, mikä on enemmän kuin missään muussa Euroopan maassa. Järviä on yhteensä **187 888**.

Vaikka Suomen pinta-ala on suuri, täällä asuu vain vähän ihmisiä. Suomen asukasluku on **5 426 674**. Suomessa asuu myös paljon ulkomaalaisia. Ulkomaiden kansalaisia on yhteensä **195 511**. Suomen perustuslaissa on määritelty maan kansalliskielet. Ne ovat suomi ja ruotsi. Suomea puhuu äidinkielenään **89,7** % väestöstä. Ruotsinkielisiä on **5,4** %.

Suomen vanhin kaupunki on Turku ja se on myös entinen pääkaupunki. Helsinki perustettiin vuonna **1550**, mutta pääkaupunki siitä tuli vasta vuonna **1812**.

Helsinki on myös Suomen suurin kaupunki. Siellä asuu yhteensä **603 968** ihmistä.

Ratkaisu:

Pinta-ala:	**338 145** km2
Metsää:	**77** % pinta-alasta
Järviä:	**187 888**
Asukasluku:	**5 426 674** asukasta
Ulkomaiden kansalaisia:	**195 511** henkilöä
Suomenkielisiä:	**89,7** % väestöstä
Ruotsinkielisiä:	**5,4** % väestöstä
Helsinki perustettiin:	**vuonna 1550**
Helsingistä pääkaupunki:	**vuonna 1812**
Helsingin asukasluku:	**603 968** asukasta

CD 1/20

B. Kuuntele ja kirjoita sanat.

1. Suomi on demokraattinen **tasavalta**, jota johtaa **presidentti**.
2. **Presidentinvaali** järjestetään joka **kuudes** vuosi.
3. **Hallituksessa** on monta ministeriä ja sitä johtaa **pääministeri**.
4. Suomen parlamentti on **eduskunta**, jossa on 200 **kansanedustajaa**.
5. Kansanedustajat valitaan **eduskuntavaaleissa** joka neljäs vuosi.
6. Eduskunnassa säädetään **lait**.

Harjoitus 16.

CD 1/21

A. Turku

Turku on Suomen vanhin kaupunki ja maamme entinen pääkaupunki. Kaupungin mielenkiintoiseen historiaan voi tutustua Turun linnassa. Kannattaa käydä myös Luostarinmäen käsityöläismuseossa ja tuomiokirkossa.

Keskiajalla rakennettu Turun tuomiokirkko sijaitsee Aurajoen rannalla.

Kävelymatkan päässä kirkosta on Luostarinmäen käsityöläismuseo, jossa on mahdollista nähdä, miten entisajan käsityöläiset asuivat ja työskentelivät. Luostarinmäellä järjestetään kesäisin muun muassa kansantanssiesityksiä.

Kolmas tärkeä nähtävyys on Turun linna, jota alettiin rakentaa 1200-luvulla.
Linnan sijainti oli Ruotsi-Suomen aikaan strategisesti tärkeä, ja sen menneisyys liittyy kiinteästi koko maan historiaan.

CD 1/22

B. Istut turistibussissa Turun kauppatorilla. Kuuntele opastus ja merkitse karttaan numeroilla, missä rakennukset ovat.

No niin! Tervetuloa Turun kiertoajelulle! Nimeni on Ville Jokinen ja olen oppaanne tämän kiertoajelun ajan. Kierroksen aikana tutustutaan kolmeen tärkeään nähtävyyteen: Turun tuomiokirkkoon, käsityöläismuseoon ja Turun linnaan. Kiertoajelumme päättyy Turun linnaan ja kierros kestää noin 3,5 tuntia.

Kierroksemme alkaa täältä Turun kauppatorilta, jossa turkulaiset usein tekevät ostoksia, tapaavat ystäviään ja käyvät kahvilla. Sen lisäksi täällä järjestetään paljon erilaisia tapahtumia.

Torin pohjoispuolella, edessä oikealla on Turun ortodoksinen kirkko. Sen arkkitehti on Carl Ludvig Engel, joka on suunnitellut myös Helsingin Senaatintorin ympäristön. Oikealla, torin toisella laidalla näkyy tavaratalo Wiklund. Kadunkulma Wiklundin pääsisäänkäynnin luona on suosittu tapaamispaikka. Vasemmalla näette Hansakorttelin, joka on Turun suurin kauppakeskus. Sen vieressä oleva keltainen rakennus on Turun Ruotsalainen teatteri, joka on Suomen vanhin teatteri.

Suoraan edessä, Puolalanmäen päällä näkyvä rakennus on Turun taidemuseo. Siellä kannattaa piipahtaa, jos teillä on vielä iltapäivällä aikaa. Mutta nyt lähdemme liikkeelle kohti Turun tuomiokirkkoa. Kerron matkalla hiukan Turun historiasta.

Ratkaisu: B

a. 4

b. 1

c. 3

d. 2

CD 1/23

C. Kuuntele ja vastaa kysymyksiin.

Kaupunkimme on Suomen vanhin kaupunki ja se on luultavasti syntynyt 1200-luvulla. Kun Suomi kuului Ruotsiin, Turku oli Suomen pääkaupunki ja myös suurin kaupunki. Kun Suomesta tuli osa Venäjää vuonna 1809, Helsingistä tuli pian uusi pääkaupunki. Helsingin asema vahvistui ja viimein kaikki tärkeät virastot siirrettiin Helsinkiin, kun Turussa vuonna 1827 oli iso tulipalo. Kaupunki paloi lähes kokonaan. Nykyisin Turku on Länsi-Suomen merkittävin satama- ja matkailukaupunki sekä Suomen viidenneksi suurin kaupunki.

Lähestymmekin jo pikku hiljaa Turun tuomiokirkkoa, joka vihittiin käyttöön jo 1300-luvun alussa. Käymme nyt tutustumassa kirkkoon ja kerron siellä sitten lisää. Bussi odottaa tässä ja jatkamme matkaa noin puolen tunnin kuluttua.

Ratkaisu: C

1. Perustettiinko Turun kaupunki 1200- vai 1800-luvulla?	**1200-luvulla**
2. Milloin Suomi liitettiin Venäjään?	**vuonna 1809**
3. Minä vuonna Turku paloi?	**vuonna 1827**
4. Milloin Turun tuomiokirkko otettiin käyttöön?	**1300-luvun alussa**

Ratkaisu: D

1. Mihin nähtävyyksiin kiertoajelulla tutustutaan?

   Turun tuomiokirkkoon, käsityöläismuseoon ja Turun linnaan

2. Kuinka kauan kiertoajelu kestää?

   3,5 tuntia

3. Mitä Turun kauppatorilla voi tehdä?

   Kauppatorilla voi tehdä ostoksia, tavata ystäviä ja käydä kahvilla.
   Torilla järjestetään myös paljon erilaisia tapahtumia.

4. Minkä rakennuksen arkkitehti C.L. Engel on suunnitellut Turussa?

   Turun ortodoksisen kirkon

5. Mihin maahan Suomi kuului, kun Turku oli pääkaupunki?

   Ruotsiin

6. Milloin matka jatkuu?

   Noin puolen tunnin kuluttua.

Harjoitus 17. **Kuuntele, kun Pedro kertoo kotimaansa pääkaupungista. Oikein vai väärin?**

CD 1/24

Mun kotimaan Brasilian pääkaupunki on Brasília. Kaupungilla on tosiaan sama nimi ku maalla. Brasílian kaupunki on siitä erikoinen, että se rakennettiin 41 kuukaudessa ja sen arkkitehtuuri perustuu kuuluisan arkkitehdin Le Corbusierin ideoihin. Brasíliasta tuli pääkaupunki vuonna 1960 ja se kuuluu Unescon maailmanperintöluetteloon.

Aina kun mä käyn Brasíliassa, musta tuntuu niin ku mä kävelisin science fiction -elokuvassa! Tunnelma on epätodellinen, koska arkkitehtuuri on niin modernia ja futuristista. Monet brasilialaiset ei pidä kovin paljon pääkaupungistaan, mut mä haluun aina päästä käymään siellä, kun mä käyn Brasiliassa. Brasílian kaduilla mä voin kävellä tuntikaupalla. Siel on niin paljon mielenkiintosta nähtävää.

Mulla on yksi paikka, jossa mun täytyy aina ehdottomasti poiketa, nimittäin katedraali. Niin ku kirkoissa yleensä, siel on ihanan hiljasta ja viileää ja siks kuumana päivänä on mukava käydä siellä. On rauhottavaa istua hetki ja katsella ihmisiä. Mä kuvittelen mielessäni, keitä ne kaikki on, mistä ne on tulossa ja minne menossa.

Ratkaisu:

1. Brasília rakennettiin 49 kuukaudessa.	**väärin**
2. Kaupungin on suunnitellut kuuluisa arkkitehti Le Corbusier.[1]	**väärin**
3. Brasíliasta tuli pääkaupunki vuonna 1950.	**väärin**
4. Pedro ei pidä kaupungista, koska sen arkkitehtuuri on niin modernia.	**väärin**
5. Pedrosta on hauska kävellä monia tunteja kaupungilla.	**oikein**
6. Pedro haluaa aina käydä katedraalissa, kun hän on kaupungissa.	**oikein**
7. Katedraalissa on usein kuuma.	**väärin**

1. Kirjan vastauksissa on virhe. Brasílian arkkitehtuuri ei ole Le Corbusierin suunnittelemaa, vaikka hänen ideansa ovatkin innoittaneet kaupungin suunnitelleita Oscar Niemeyeriä ja Lucío Costaa.

Rakas Pedro

4

Kappaleen sisältö 126

Kalvot ja lisäharjoitukset 127

Imperatiivi 127

Imperatiivi *te*-persoona 129

Imperatiivin objekti 134

Passiivin konditionaalin preesens 140

Passiivin konditionaalin perfekti 143

Passiivin kaikki muodot 146

Sanasto 147

Pikkusanat 148

Ajanilmaukset 149

Kuunteluharjoitusten tekstit ja ratkaisut 156

Rakas Pedro

Kappaleen tekstiosio koostuu Hannan kirjeestä Pedrolle ja Pedron sähköpostivastauksesta siihen. Nämä tekstit ovat tyyliltään epävirallisia ja puhekielisiä. Luetaan-osion kaksi sähköpostiviestiä taas edustavat virallista ja kirjakielistä tyyliä. Opettaja voi halutessaan esitellä epävirallisen ja virallisen kirjeen välisiä eroja, jos käsittelee kappaleesta myös Luetaan-osion.

Rakenteista ovat esillä imperatiivin *te*-persoona (*tehkää, älkää tehkö*) sekä passiivin konditionaalin molemmat aikamuodot. Lisäksi kappaleessa esiintyy runsaasti erilaisia ajanmääreitä.Lisää ajanilmauksia on mm. *Suomen mestari 2*:n kappaleissa 1 ja 4 sekä *Suomen mestari 3*:n kappaleessa 2.

Kielioppi:

- imperatiivi: *te*-persoona
- passiivin konditionaali: preesens ja perfekti
- ajanilmauksia: milloin? kuinka kauan?

Tekstilajit:

- epävirallinen kirje ja virallinen sähköposti

IMPERATIIVI

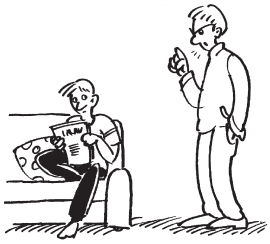

Sinä-persoona

		POS.	NEG.
			älä
lukea (1)	→ luen	_____	_____
syödä (2)	→ syön	_____	_____
mennä (3)	→ menen	_____	_____
pelata (4)	→ pelaan	_____	_____
valita (5)	→ valitsen	_____	_____
paeta (6)	→ pakenen	_____	_____

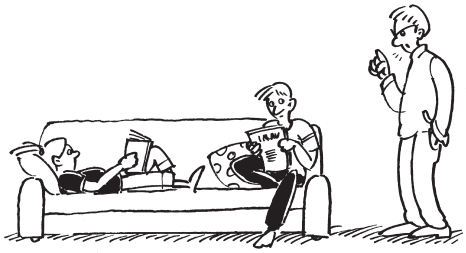

Te-persoona

	POS.	NEG.
	kaa/kää	**älkää + ko/kö**
lukea (1)	_____	_____
syödä (2)	_____	_____
mennä (3)	_____	_____
pela**t**a (4)	_____	_____
vali**t**a (5)	_____	_____
pae**t**a (6)	_____	_____

Harjoitus 1. Kirjoita ohjeet niin, että käytät *te*-imperatiivia.

Kun on tapahtunut liikenneonnettomuus...

1. *Antakaa* (ANTAA) ensiapua loukkaantuneille.
2. _____ (SELVITTÄÄ), mitä on tapahtunut.
3. _____ (HÄLYTTÄÄ) apua.
4. _____ (SULKEA, neg.) puhelinta ennen kuin hälytyskeskus antaa luvan.
5. _____ (SOITTAA) poliisille.
6. _____ (LAITTAA) varoitusmerkit paikoilleen.
7. _____ (JATKAA) loukkaantuneiden auttamista.
8. _____ (SIIRTÄÄ, neg.) autoa.
9. _____ (KIRJOITTAA) muistiin todistajien nimet ja osoitteet.
10. _____ (LÄHTEÄ, neg.) onnettomuuspaikalta ennen poliisin tuloa.
11. _____ (OPASTAA) auttajat paikalle.

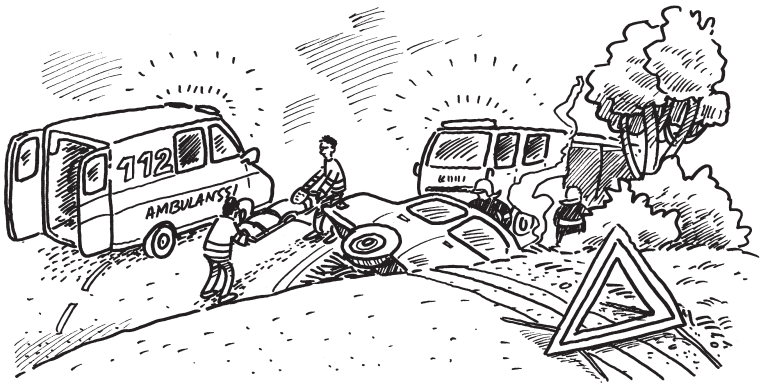

Harjoitus 1. Ratkaisu:

1. **Antakaa** (ANTAA) ensiapua loukkaantuneille.
2. **Selvittäkää** (SELVITTÄÄ), mitä on tapahtunut.
3. **Hälyttäkää** (HÄLYTTÄÄ) apua.
4. **Älkää sulkeko** (SULKEA, neg.) puhelinta ennen kuin hälytyskeskus antaa luvan.
5. **Soittakaa** (SOITTAA) poliisille.
6. **Laittakaa** (LAITTAA) varoitusmerkit paikoilleen.
7. **Jatkakaa** (JATKAA) loukkaantuneiden auttamista.
8. **Älkää siirtäkö** (SIIRTÄÄ, neg.) autoa.
9. **Kirjoittakaa** (KIRJOITTAA) muistiin todistajien nimet ja osoitteet.
10. **Älkää lähtekö** (LÄHTEÄ, neg.) onnettomuuspaikalta ennen poliisin tuloa.
11. **Opastakaa** (OPASTAA) auttajat paikalle.

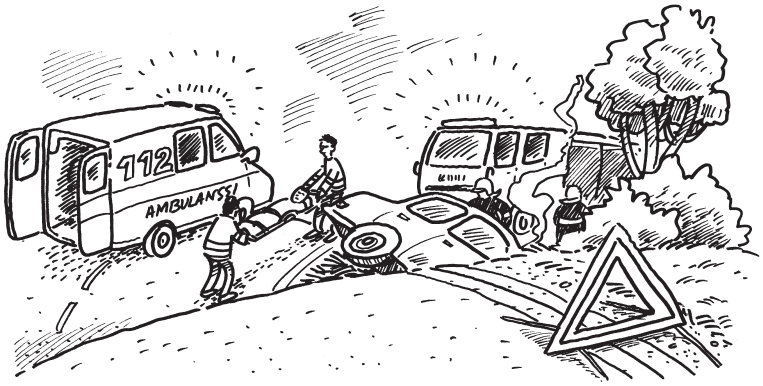

Harjoitus 2. **Olet työkaveriesi kanssa koulutuksessa. Ohjaaja antaa teille ohjeita tehokkaaseen työskentelyyn.**

A. Hänen mielestään teidän kannattaa…

1. sulkea puhelin, kun teette jotakin hyvin tärkeää.
2. keskittyä yhteen tehtävään kerrallaan.
3. suunnitella seuraavan viikon ohjelma jo perjantaina.
4. tarkistaa päivän ohjelma heti aamulla.
5. valita aina aamulla, mihin tehtävään käytätte työpäivän ensimmäisen tunnin.

Kirjoita, mitä ohjaaja sanoo.

1. Sulkekaa puhelin, kun teette jotakin hyvin tärkeää!

_____

_____

_____

_____

_____

B. Hänen mielestään teidän EI kannata…

1. lukea sähköpostia kovin monta kertaa päivässä.
2. unohtaa taukoja, vaikka olisi kiire.
3. häiritä työkavereita liian monilla kysymyksillä.
4. yrittää tehdä liian monta asiaa samana päivänä.
5. viedä töitä kotiin.

Kirjoita, mitä ohjaaja sanoo.

1. Älkää lukeko sähköpostia kovin monta kertaa päivässä!

_____

_____

_____

_____

_____

Harjoitus 2. Ratkaisu:

A.

1. **Sulkekaa** puhelin, kun teette jotakin hyvin tärkeää.
2. **Keskittykää** yhteen tehtävään kerrallaan.
3. **Suunnitelkaa** seuraavan viikon ohjelma jo perjantaina.
4. **Tarkistakaa** päivän ohjelma heti aamulla.
5. **Valitkaa** aina aamulla, mihin tehtävään käytätte työpäivän ensimmäisen tunnin.

B.

1. **Älkää lukeko** sähköpostia kovin monta kertaa päivässä.
2. **Älkää unohtako** taukoja, vaikka olisi kiire.
3. **Älkää häiritkö** työkavereita liian monilla kysymyksillä.
4. **Älkää yrittäkö** tehdä liian monta asiaa samana päivänä.
5. **Älkää viekö** töitä kotiin.

Harjoitus 3. **Sama kuin kirjan harjoitus 11, mutta vaikeampi. Menkää 4 opiskelijan ryhmiin. Jokainen on vuorotellen ryhmän johtaja. Johtaja lukee ohjeet ja muut tekevät. Harjoituksen voi toteuttaa myös pareittain.**

A.

1. _____ (KÄVELLÄ) tuolin ympäri!
2. _____ (NOUSTA) tuolille seisomaan!
3. _____ (SANOA) oma puhelinnumeronne!
4. _____ (TULLA) alas!
5. _____ (TAPUTTAA) käsiänne!

B.

1. _____ (OTTAA) kynä ja paperi!
2. _____ (PIIRTÄÄ) paperin keskelle aurinko!
3. _____ (KIRJOITTAA) paperin oikeaan yläkulmaan oma nimenne!
4. _____ (TEHDÄ) vasempaan alakulmaan K-kirjain!
5. _____ (YHDISTÄÄ) aurinko, oma nimi ja K-kirjain viivalla toisiinsa!

C.

1. _____ (KERTOA), mistä laulusta pidätte.
2. _____ (SANOA) päivää yhdelle kurssikaverille.
3. _____ (LUETELLA) kaikki kuukaudet suomeksi.
4. _____ (ETSIÄ) joku, jolla on samanväriset vaatteet kuin pelin johtajalla.
5. _____ (LUETELLA) 6 suomalaista kaupunkia.

D.

1. _____ (NOUSTA) seisomaan.
2. _____ (NOSTAA) molemmat kädet ylös.
3. _____ (HYPPIÄ) yhdellä jalalla.
4. _____ (LASKEA) vasen käsi alas.
5. _____ (LOPETTAA, neg.) hyppimistä!
6. _____ (LOPETTAA) ja _____ (MENNÄ) omalle paikalle.

Harjoitus 3. Ratkaisu:

A.

1. **Kävelkää** (KÄVELLÄ) tuolin ympäri!
2. **Nouskaa** (NOUSTA) tuolille seisomaan!
3. **Sanokaa** (SANOA) oma puhelinnumeronne!
4. **Tulkaa** (TULLA) alas!
5. **Taputtakaa** (TAPUTTAA) käsiänne!

B.

1. **Ottakaa** (OTTAA) kynä ja paperi!
2. **Piirtäkää** (PIIRTÄÄ) paperin keskelle aurinko!
3. **Kirjoittakaa** (KIRJOITTAA) paperin oikeaan yläkulmaan oma nimenne!
4. **Tehkää** (TEHDÄ) vasempaan alakulmaan K-kirjain!
5. **Yhdistäkää** (YHDISTÄÄ) aurinko, oma nimi ja K-kirjain viivalla toisiinsa!

C.

1. **Kertokaa** (KERTOA), mistä laulusta pidätte.
2. **Sanokaa** (SANOA) päivää yhdelle kurssikaverille.
3. **Luetelkaa** (LUETELLA) kaikki kuukaudet suomeksi.
4. **Etsikää** (ETSIÄ) joku, jolla on samanväriset vaatteet kuin pelin johtajalla.
5. **Luetelkaa** (LUETELLA) 6 suomalaista kaupunkia.

D.

1. **Nouskaa** (NOUSTA) seisomaan.
2. **Nostakaa** (NOSTAA) molemmat kädet ylös.
3. **Hyppikää** (HYPPIÄ) yhdellä jalalla.
4. **Laskekaa** (LASKEA) vasen käsi alas.
5. **Älkää lopettako** (LOPETTAA, neg.) hyppimistä!
6. **Lopettakaa** (LOPETTAA) ja **menkää** (MENNÄ) omalle paikalle.

IMPERATIIVIN OBJEKTI

Tavallinen lause	Imperatiivilause
Genetiivi	**Nominatiivi**
Sinä avaat **ikkunan**.	Avaa **ikkuna**!
Te luette **tämän kirjan**.	Lukekaa **tämä kirja**!
Sinä ostat **uuden puhelimen**.	Osta **uusi puhelin**!

Persoonapronominit

Sinä viet **hänet** elokuviin.	Vie **hänet** elokuviin!

Monikko

Te ostatte **talvikengät** alennusmyynnistä.	Ostakaa **talvikengät** alennusmyynnistä!

Partitiivi

Sinä et katso enää **televisiota**.	Älä katso enää **televisiota**!
Te juotte ruoan kanssa **vettä**.	Juokaa ruoan kanssa **vettä**!
Sinä kuuntelet **klassista musiikkia**.	Kuuntele **klassista musiikkia**!

Harjoitus 4. **Äiti lähtee viikoksi työmatkalle. Hän kirjoittaa miehelleen ja lapsilleen muistilistan asioista, jotka viikon aikana pitää tehdä. Kirjoita imperatiivissa.**

1. pestä – hammas (mon.) – joka päivä
2. käydä – huomenna – kaupassa – ja – ostaa – ruoka – koko viikoksi
3. haravoida – piha
4. jättää (neg.) – likainen vaate (mon.) – lattialle
5. tehdä – kotitehtävä (mon.) – heti koulun jälkeen
6. pelata (neg.) – joka ilta – tietokonepeli (mon.)
7. siivota – teidän huone (mon.) – perjantaina
8. unohtaa (neg.) – syöttää – akvaariokala (mon.)
9. Tatu ja Patu tulevat kylään lauantaina. Viedä – he – elokuviin
10. imuroida – auto
11. hakea – minä – lentokentältä – sunnuntaina

1. Peskää hampaat joka päivä!

Harjoitus 4. Ratkaisu:

1. Peskää hampaat joka päivä!

2. Käykää huomenna kaupassa ja **ostakaa ruokaa** koko viikoksi!

3. Haravoikaa piha!

4. Älkää jättäkö likaisia vaatteita lattialle!

5. Tehkää kotitehtävät heti koulun jälkeen!

6. Älkää pelatko joka ilta **tietokonepelejä**!

7. Siivotkaa huoneenne perjantaina!

8. Älkää unohtako syöttää **akvaariokaloja**!

9. Tatu ja Patu tulevat kylään lauantaina. **Viekää heidät** elokuviin!

10. Imuroikaa auto!

11. Hakekaa minut lentokentältä sunnuntaina!

Harjoitus 5. **Ryhmä koululaisia on lähdössä opettajansa kanssa matkalle Englantiin. Mitä opettaja sanoo koululaisille ennen matkaa? Sano tai kirjoita imperatiivissa.**

1. vaihtaa liikaa rahaa (neg.)

Älkää vaihtako liikaa rahaa!

2. muistaa ottaa matkavakuutus

_____

3. lähteä lentoasemalle ajoissa

_____

4. ottaa sanakirja mukaan

_____

5. unohtaa passi (neg.)

_____

6. pakata liikaa tavaraa mukaan (neg.)

_____

7. tulla ajoissa lähtöportille

_____

8. katsoa lentolipusta istumapaikan numero

_____

9. jättää tavarat lentokenttäbussiin (neg.)

_____

10. juosta lentokoneeseen (neg.)

_____

Harjoitus 5. Ratkaisu:

1. **Älkää vaihtako** liikaa rahaa!
2. **Muistakaa** ottaa matkavakuutus!
3. **Lähtekää** lentoasemalle ajoissa!
4. **Ottakaa** matkapäiväkirja mukaan!
5. **Älkää unohtako** passia!
6. **Älkää pakatko** liikaa tavaraa mukaan!
7. **Tulkaa** ajoissa lähtöportille!
8. **Katsokaa** lentolipusta istumapaikkanne numero!
9. **Älkää jättäkö** matkatavaroita lentokenttäbussiin!
10. **Älkää juosko** lentokoneeseen!

Harjoitus 6. **Keksi parin kanssa tilanteeseen ratkaisu. Käytä imperatiivin *sinä*-persoonaa.**

Malli: Minulla on nälkä! → *Syö jotakin!*

1. Minulla ei ole yhtään puhtaita sukkia!
2. Haluaisin laihtua.
3. Tarvitsen uuden auton, mutta minulla ei ole tarpeeksi rahaa.
4. Olen aina aamuisin todella väsynyt.
5. Täällä on kuuma!
6. Apua, tuolta bussi jo tulee! Nyt on kiire!
7. Mitähän Pirkko-tädille kuuluu?
8. Osaisinpa soittaa kitaraa!
9. En tiedä, kumman kaulaliinan valitsisin: tämän ruudullisen vai tuon vihreän.
10. Paidastani on lähtenyt nappi!
11. En tiedä, miten pääsen rautatieasemalle.
12. Kaikki haarukat ovat likaisia!
13. Minua jännittää huominen esitelmä.
14. Keittiö on kamalan sotkuinen.
15. Tämä elokuva on todella tylsä.
16. Minulla ei ole matkalaukkua, ja lähdemme ensi viikonloppuna viikoksi Espanjaan.

PASSIIVIN KONDITIONAALIN PREESENS

Verbityyppi 1

***minä*-vartalo + ttaisiin/ttäisiin** **a, ä → e**

lähden _____ _____

ann**a**n _____ _____

Verbityypit 2 ja 3

infinitiivivartalo + taisiin/täisiin

voida _____ _____

mennä _____ _____

Verbityypit 4, 5 ja 6

infinitiivivartalo + ttaisiin/ttäisiin

avata _____ _____

häiritä _____ _____

paeta _____ _____

Kaupunkiin **rakennettaisiin** uusi urheiluhalli, jos siihen olisi rahaa.
Jos jouluna **ei annettaisi** lahjoja, lapset itkisivät.
Kunpa se vanha koulu **remontoitaisiin** ajoissa!

Puhekieli:
Me **ostettaisiin** heti uusi auto, jos me **voitettaisiin** lotossa. /
Me **ostettais** heti uus auto, jos me **voitettais** lotossa.

Me **voitaisiin** käydä saunassa. /
Me **voitais** käydä saunassa.

Harjoitus 7. **Kirjoita lauseet passiivin konditionaalin preesensissä (*mentäisiin/ei mentäisi*).**

Jos lapset saisivat päättää,...

1. ...keskustaan avataan uusi huvipuisto

   keskustaan avattaisiin uusi huvipuisto.

2. ...ravintoloissa tarjotaan vain nakkeja ja ranskalaisia

3. ...koulupäiviä lyhennetään

4. ...koulussa ei anneta kotitehtäviä

5. ...kaikki lomat vietetään uimarannalla

6. ...televisiossa näytetään vain lastenohjelmia

7. ...koulussa leikitään eikä opiskella

8. ...koskaan ei syödä pinaattikeittoa

9. ...eläintarhassa käydään joka viikko

10. ...koskaan ei mennä nukkumaan

11. ...koululaisten lomia pidennetään

12. ...tietokonepelejä pelataan joka ilta

13. ...hampaita ei pestä joka päivä

Harjoitus 7. Ratkaisu:

Jos lapset saisivat päättää, ...

1. ...keskustaan **avattaisiin** uusi huvipuisto.

2. ...ravintoloissa **tarjottaisiin** vain nakkeja ja ranskalaisia.

3. ...koulupäiviä **lyhennettäisiin**.

4. ...koulussa **ei annettaisi** kotitehtäviä.

5. ...kaikki lomat **vietettäisiin** uimarannalla.

6. ...televisiossa **näytettäisiin** vain lastenohjelmia.

7. ...koulussa **leikittäisiin ei**kä **opiskeltaisi**.

8. ...koskaan **ei syötäisi** pinaattikeittoa.

9. ...eläintarhassa **käytäisiin** joka viikko.

10. ...koskaan **ei mentäisi** nukkumaan.

11. ...koululaisten lomia **pidennettäisiin**.

12. ...tietokonepelejä **pelattaisiin** joka ilta.

13. ...hampaita **ei pestäisi** joka päivä.

PASSIIVIN KONDITIONAALIN PERFEKTI

olisi **ei olisi**	+	**tu/ty** tai **ttu/tty**	_____ _____

Kaupunkiin **olisi rakennettu** urheiluhalli jo kauan sitten, jos siihen olisi ollut rahaa.
Jos jouluna **ei olisi annettu** lahjoja, lapset olisivat itkeneet.
Kunpa vanha koulu **olisi remontoitu** viime vuonna!

Puhekieli:

Me **oltaisiin tultu** aikaisemmin, jos me **oltaisiin ehditty** edelliseen junaan.
= Me **oltais tultu** aikaisemmin, jos me **oltais ehditty** edelliseen junaan.

Harjoitus 8. **Tee verbistä ensin konditionaalin perfektimuoto. Kirjoita sitten *jos*-lause, joka sopii lauseen loppuun.**

1. KUTSUA (neg.) → *ei olisi kutsuttu*

   Jos *meitä ei olisi kutsuttu Kaisan syntymäpäiville,*,

   emme olisi tienneet, että hän täyttää tänä vuonna 60 vuotta.

2. LÄHETTÄÄ → _____

   Jos _____,

   se olisi tullut perille paljon nopeammin.

3. VIEDÄ (neg.) → _____

   Jos _____,

   hänestä ei olisi tullut balettitanssijaa.

4. PAKATA → _____

   Jos _____,

   se ei olisi mennyt postissa rikki.

5. MYYDÄ → _____

   Jos _____,

   olisimme saaneet siitä paremman hinnan kuin nyt talvella.

6. SAMMUTTAA (neg.) → _____

   Jos _____,

   meidän talomme olisi palanut kokonaan.

7. HÄIRITÄ (neg.) → _____

   Jos _____,

   hän olisi saanut projektin valmiiksi jo perjantaina.

Harjoitus 8. Malliratkaisu:

1. KUTSUA (neg.) → **ei olisi kutsuttu**

   Jos **meitä ei olisi kutsuttu Kaisan syntymäpäiville**,

   emme olisi tienneet, että hän täyttää tänä vuonna 60 vuotta.

2. LÄHETTÄÄ → **olisi lähetetty**

   Jos **paketti olisi lähetetty lentopostissa**,

   se olisi tullut perille paljon nopeammin.

3. VIEDÄ (neg.) → **ei olisi viety**

   Jos **Pauliinaa ei olisi viety tanssitunnille jo 5-vuotiaana**,

   hänestä ei olisi tullut balettitanssijaa.

4. PAKATA → **olisi pakattu**

   Jos **peili olisi pakattu paremmin**,

   se ei olisi mennyt postissa rikki.

5. MYYDÄ → **olisi myyty**

   Jos **moottoripyöräni olisi myyty keväällä**,

   olisimme saaneet siitä paremman hinnan kuin nyt talvella.

6. SAMMUTTAA (neg.) → **ei olisi sammutettu**

   Jos **tulipaloa ei olisi sammutettu**,

   meidän talomme olisi palanut kokonaan.

7. HÄIRITÄ (neg.) → **ei olisi häiritty**

   Jos **Matiasta ei olisi häiritty niin usein**,

   hän olisi saanut projektin valmiiksi jo perjantaina.

Verbityyppi 1

minä tiedä-n — a, ä → e!

tiedetään	tään	ei tiedetä	
tiedettiin	ttiin	ei tiedetty	ttu/tty
on tiedetty	ttu/tty	ei ole tiedetty	
oli tiedetty	ttu/tty	ei ollut tiedetty	
tiedettäisiin	ttaisiin/ttäisiin	ei tiedettäisi	ttaisi/ttäisi
olisi tiedetty	ttu/tty	ei olisi tiedetty	ttu/tty

Verbityypit 2 ja 3

tulla

tullaan	an	ei tulla	
tultiin	tiin	ei tultu	tu/ty
on tultu	tu/ty	ei ole tultu	
oli tultu	tu/ty	ei ollut tultu	
tultaisiin	taisiin/täisiin	ei tultaisi	taisi/täisi
olisi tultu	tu/ty	ei olisi tultu	tu/ty

Verbityypit 4, 5 ja 6

tavata

tavataan	an	ei tavata	
tavattiin	ttiin	ei tavattu	ttu/tty
on tavattu	ttu/tty	ei ole tavattu	
oli tavattu	ttu/tty	ei ollut tavattu	
tavattaisiin	ttaisiin/ttäisiin	ei tavattaisi	ttaisi/ttäisi
olisi tavattu	ttu/tty	ei olisi tavattu	ttu/tty

Harjoitus 9. **Kirjoita teksti tai dialogi, jossa käytät ainakin viittä (5) alla olevaa ilmausta.**

lähettää kirje	mennä naimisiin	kiittää lahjasta
vaikuttaa mukavalta	nauttia seurasta	viettää aikaa
näyttää ihastuneelta	kertoa terveisiä	unohtaa asia

Harjoitus 10. **Kirjoita sanat tekstiin.**

	ei yhtään	ennen	muuten
näin	vaikka	vaikka mitä	vähitellen

"Sirkka, joko sinä **1.** ___*muuten*___ kuulit, että yhteen A-rapun asuntoon murtauduttiin viikonloppuna? Asukkaat olivat kotona nukkumassa eivätkä he edes heränneet! Ajattelin, ettei mitään **2.** _____ kamalaa voi meidän talossamme tapahtua! En kohta enää uskalla asua omassa kodissani, **3.** _____ naapurini ovatkin todella mukavia. Tässä taloyhtiössä on viime aikoina muutenkin tapahtunut **4.** _____ _____: Viime kuussa joku varasti pyörävarastosta lastenvaunut ja pari viikkoa sitten roskakatos paloi, mutta tätä ennen meillä **5.** _____ ole ollut _____ asuntomurtoa. Voi voi, kyllä **6.** _____ asiat olivat paremmin! Luulen, että minun täytyy **7.** _____ alkaa etsiä uutta asuntoa toiselta alueelta."

Harjoitus 10. Ratkaisu:

"Sirkka, joko sinä **1.** ___**muuten**___ kuulit, että yhteen A-rapun asuntoon murtauduttiin viikonloppuna? Asukkaat olivat kotona nukkumassa eivätkä he edes heränneet! Ajattelin, ettei mitään **2.** ___**näin**___ kamalaa voi meidän talossamme tapahtua! En kohta enää uskalla asua omassa kodissani, **3.** ___**vaikka**___ naapurini ovatkin todella mukavia. Tässä taloyhtiössä on viime aikoina muutenkin tapahtunut **4.** ___**vaikka**___ ___**mitä**___: Viime kuussa joku varasti pyörävarastosta lastenvaunut ja pari viikkoa sitten roskakatos paloi, mutta tätä ennen meillä **5.** ___**ei**___ ole ollut ___**yhtään**___ asuntomurtoa. Voi voi, kyllä **6.** ___**ennen**___ asiat olivat paremmin! Luulen, että minun täytyy **7.** ___**vähitellen**___ alkaa etsiä uutta asuntoa toiselta alueelta."

Harjoitus 11. **Kirjan s. 122–123. Kirjoita sanat.**

Milloin?

sitten

Tilasin lentoliput jo _____ (VIIKKO) sitten.

Tilaus lähetettiin jo neljä _____ (PÄIVÄ) sitten.

G + kuluttua / päästä

Lähdemme lomalle _____ (VIIKKO) kuluttua.

Tulethan kastelemaan kukat viimeistään

_____ (NELJÄ PÄIVÄÄ) päästä!

ILL + mennessä

_____ (KEVÄT) mennessä Emmi on varmasti oppinut lukemaan.

Palaamme juhlista _____ (AAMU) mennessä.

Huom!

Tule _____ (KAHDEKSAN) mennessä!

= Tule kahdeksa**ksi**!

G + maissa/paikkeilla

Syömme päivällistä _____ (VIISI) maissa.

Mennäänkö kävelylle joskus _____ (KOLME) paikkeilla?

G + aikana

_____ (LOMA) aikana luin monta hyvää kirjaa.

Tutustuin _____ (ILTA) aikana moniin mielenkiintoisiin ihmisiin.

Kuinka kauan?

G

Olen opiskellut suomea _____ (VUOSI).

↔ Olen opiskellut suomea kolme vuotta.

Odotin ystävääni _____ (TUNTI).

↔ Odotin ystävääni kaksi tuntia.

NEG + ILL

En ole ollut kotimaassani _____ (VIISI VUOTTA) .

En ole nähnyt äitiäni _____ (KAKSI KUUKAUTTA).

STA/STÄ + saakka / asti / lähtien / alkaen

_____ (MIKÄ) asti sinä olet opiskellut täällä?

Minulla on ollut _____ (AAMU) lähtien kamala päänsärky.

ILL + saakka / asti

Tänään olen töissä _____ (ILTA) saakka.

Kurssi kestää _____ (JOULUKUU) asti.

MISTÄ MIHIN?

Suomi oli osa Venäjää _____ (VUOSI) 1809 _____ (VUOSI) 1917.

Eilen tein töitä _____ (AAMU) _____ (ILTA).

KSI

Otto lähti _____ (KAKSI VUOTTA) töihin Singaporeen.

Voin jäädä vain _____ (HETKI).

Harjoitus 11. Ratkaisu:

Milloin?

sitten

Tilasin lentoliput jo ___**viikko**___ (VIIKKO) sitten.

Tilaus lähetettiin jo neljä ___**päivää**___ (PÄIVÄ) sitten.

G + kuluttua / päästä

Lähdemme lomalle ___**viikon**___ (VIIKKO) kuluttua.

Tulethan kastelemaan kukat viimeistään

___**neljän päivän**___ (NELJÄ PÄIVÄÄ) päästä!

ILL + mennessä

___**Kevääseen**___ (KEVÄT) mennessä Emmi on varmasti oppinut lukemaan.

Palaamme juhlista ___**aamuun**___ (AAMU) mennessä.

Huom!

Tule ___**Kahdeksaan**___ (KAHDEKSAN) mennessä!

= Tule kahdeksa**ksi**!

G + maissa/paikkeilla

Syömme päivällistä ___**viiden**___ (VIISI) maissa.

Mennäänkö kävelylle joskus ___**kolmen**___ (KOLME) paikkeilla?

G + aikana

___**Loman**___ (LOMA) aikana luin monta hyvää kirjaa.

Tutustuin ___**illan**___ (ILTA) aikana moniin mielenkiintoisiin ihmisiin.

Kuinka kauan?

G

Olen opiskellut suomea ___**vuoden**___ (VUOSI).

↔ Olen opiskellut suomea kolme vuotta.

Odotin ystävääni ___**tunnin**___ (TUNTI).

↔ Odotin ystävääni kaksi tuntia.

NEG + ILL

En ole ollut kotimaassani ___**viiteen vuoteen**___ (VIISI VUOTTA) .

En ole nähnyt äitiäni ___**kahteen kuukauteen**___ (KAKSI KUUKAUTTA).

STA/STÄ + saakka / asti / lähtien / alkaen

___**Mistä**___ (MIKÄ) asti sinä olet opiskellut täällä?

Minulla on ollut ___**aamusta**___ (AAMU) lähtien kamala päänsärky.

ILL + saakka / asti

Tänään olen töissä ___**iltaan**___ (ILTA) saakka.

Kurssi kestää ___**joulukuuhun**___ (JOULUKUU) asti.

MISTÄ MIHIN?

Suomi oli osa Venäjää ___**vuodesta**___ (VUOSI) 1809 ___**vuoteen**___ (VUOSI) 1917.

Eilen tein töitä ___**aamusta**___ (AAMU) ___**iltaan**___ (ILTA).

KSI

Otto lähti ___**kahdeksi vuodeksi**___ (KAKSI VUOTTA) töihin Singaporeen.

Voin jäädä vain ___**hetkeksi**___ (HETKI).

Harjoitus 12. **Valitse sopiva sana ja kirjoita se tekstiin. Jos sana on annettu valmiiksi, kirjoita se oikeassa muodossa.**

aikana	asti	~~asti~~	kuluttua	mennessä	saakka	sitten

Kalevi ja minä olemme tunteneet toisemme lapsuudesta **1.** _____*asti*_____. Vuoteen 1975 **2.** _____ kävimme samaa kouluakin, mutta sitten minun perheeni muutti toiselle paikkakunnalle. Kaksikymmentä vuotta **3.** _____ Kalevi puolestaan muutti Australiaan töihin eikä hän ole käynyt Suomessa **4.** _____ _____ (KYMMENEN VUOTTA). Kolmen viikon **5.** _____ hän on kuitenkin tulossa **6.** _____ _____ (KAKSI VIIKKOA) perheensä kanssa tänne. Ensimmäisen viikon **7.** _____ he käyvät ainakin Joensuussa ja Kuopiossa, sillä Kalevilla on sukulaisia siellä. Toisella viikolla he ovat **8.** _____ _____ (MAANANTAI–TORSTAI) Pietarissa, sillä Kalevi haluaa käydä siellä ehdottomasti. Perjantaihin **9.** _____ heidän pitäisi taas olla Helsingissä, sillä viimeisen viikonlopun he ovat meidän kanssamme mökillä ja siellä meillä on vihdoinkin aikaa puhua iltaan **10.** _____.

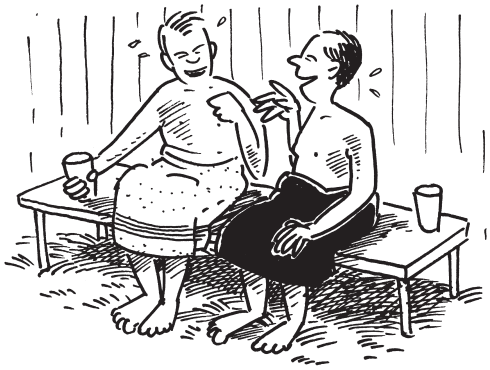

Harjoitus 12. Ratkaisu:

Kalevi ja minä olemme tunteneet toisemme lapsuudesta **1.** ___**asti**___. Vuoteen 1975 **2.** ___**saakka/asti**___ kävimme samaa kouluakin, mutta sitten minun perheeni muutti toiselle paikkakunnalle. Kaksikymmentä vuotta **3.** ___**sitten**___ Kalevi puolestaan muutti Australiaan töihin eikä hän ole käynyt Suomessa

4. ___**kymmeneen**___ ___**vuoteen**___ (KYMMENEN VUOTTA). Kolmen viikon **5.** ___**kuluttua**___ hän on kuitenkin tulossa

6. ___**kahdeksi**___ ___**viikoksi**___ (KAKSI VIIKKOA) perheensä kanssa tänne. Ensimmäisen viikon **7.** ___**aikana**___ he käyvät ainakin Joensuussa ja Kuopiossa, sillä Kalevilla on sukulaisia siellä. Toisella viikolla he ovat **8.** ___**maanantaista**___ ___**torstaihin**___ (MAANANTAI–TORSTAI) Pietarissa, sillä Kalevi haluaa käydä siellä ehdottomasti. Perjantaihin **9.** ___**mennessä**___ heidän pitäisi taas olla Helsingissä, sillä viimeisen viikonlopun he ovat meidän kanssamme mökillä ja siellä meillä on vihdoinkin aikaa puhua iltaan

10. ___**saakka/asti**___.

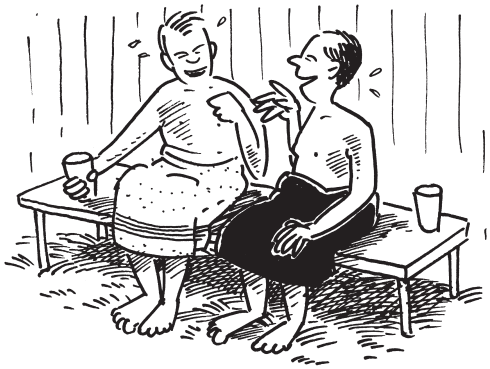

Harjoitus 5. **Kuuntele, kun Reetta kertoo elämästään. Vastaa kysymyksiin.**

CD 1/29

Mä synnyin Tuusulassa kakskytyheksän vuotta sitten. Mun vanhemmat oli tutustunu toisiinsa vaan kaks vuotta ennen ku mä synnyin. Mä olin yllätysvauva. Mä alotin päiväkodin, kun olin kolmevuotias. Neljä vuotta myöhemmin musta tuli koululainen.
Mä tykkäsin koulunkäynnistä ja mun uusista kavereista. Veera, joka ekana koulupäivänä istu mun vieressä, on vieläki mun hyvä ystävä! Kun mä olin kolmannella luokalla, mä aloin harrastaa viulunsoittoa. Mä olin silloin yheksän. Musiikista tuli mulle tosi tärkee harrastus, ja sen kautta mä sain paljo uusia ystäviä. Usein me soitettiin Veeran kanssa yhessä.

Kun mä opiskelin yliopistossa, mun viulunsoittoharrastus kuitenki unohtu melkeen kokonaan kolmeks vuodeks. Elämäs oli niin paljo uusii kiinnostavii juttui, ettei soittamiselle jääny aikaa. Onneks mä kuitenkin löysin viulunsoiton uudestaan puol vuotta ennen ku mä valmistuin. Mun täyty meinaan kerran mennä ihan yllättäen yhteen konserttiin soittamaan, ku yks orkesterin viulisteista oli sairastunu. Sen jälkeen mä aloin taas soittaa aktiivisesti ja viime aikoina mä oon itse asiassa soittanut tosi paljon.

Kahen viikon päästä mä oon lähössä aikusten kansanmusiikkileirille Kaustisille. Mä odotan sen leirin alkamista ihan innoissani! Siel on tosi hyvät opettajat ja varmaan mukava porukka muutenkin. Se leiri kestää koko viikon. Sit heti leirin jälkeen me mennään Veeran kaa soittamaan yhen meiän yhteisen ystävän häihin.

Ratkaisu:

1. Milloin Reetan vanhemmat tutustuivat?
   He tapasivat kaksi vuotta ennen kuin Reetta syntyi.

2. Minkä ikäisenä Reetta meni päiväkotiin?
   Hän meni päiväkotiin kolmevuotiaana.

3. Milloin Reetta aloitti viulunsoiton?
   Hän aloitti yhdeksänvuotiaana, kun hän oli kolmannella luokalla.

4. Kuinka moneen vuoteen Reetta ei soittanut viulua?
   Hän ei soittanut viulua kolmeen vuoteen.

5. Milloin Reetta alkoi soittaa uudestaan viulua?
   Hän alkoi soittaa uudestaan puoli vuotta ennen kuin hän valmistui.

6. Milloin hän on lähdössä musiikkileirille?
   Hän on lähdössä kahden viikon päästä musiikkileirille.

7. Kuinka pitkäksi ajaksi hän menee leirille?
   Hän menee leirille viikoksi.

Harjoitus 6. **Kuuntele, kun Milla kertoo tutustumisesta Alexiin. Voit kuunnella tekstin a) savon murteella ja/tai b) yleiskielellä. Kirjoita milloin.**

CD 1/30

a) Savon murteella:

Kolome viikkoa sitte minä olin minun ystävän Janitan mökillä. Minä tapasin siellä mukavalle vaekuttavan miehen. Sen nimi ol' Alex ja se ol' kotosin Etelä-Afrikasta. Myö tavattii uuelleen viikon kuluttua. Silloin minen ollunna viikkoon nukkunna kunnolla. Alex ol' nimittäen sanonna, että se soettaa minulle pian, ja minä tietty uattelin, että se soettaa het seuroovana päevänä. Loppujen lopuks Alex ee soettanna minulle ollenkaan, vuan seuraavana sunnuntaiuamuna se vuan ilimesty minun kotiovellen'. Sillä ol' piknikevväät mukana ja jalaka paketissa. Se ol' kuatunna pyörällä työmatkalla het mökkiviikonlopun jäläkeen ja sen jalaka ol' murtunna. Puhelimen se ol' unohtanna työpaekalle, eekä se siks piässy soettamaan minulle monneen päivään.

CD 1/31

b) yleiskielellä

Kolme viikkoa sitten olin ystäväni Janitan mökillä. Tapasin siellä mukavalta vaikuttavan miehen. Hänen nimensä oli Alex ja hän oli kotoisin Etelä-Afrikasta. Me tapasimme uudestaan viikon kuluttua mökkiviikonlopusta. Silloin en ollut viikkoon nukkunut kunnolla. Alex oli nimittäin sanonut, että hän soittaa minulle pian, ja minä tietysti ajattelin, että hän soittaa heti seuraavana päivänä. Loppujen lopuksi Alex ei soittanut minulle ollenkaan, vaan seuraavana sunnuntaiaamuna hän vain ilmestyi kotiovelleni. Hänellä oli piknikeväät mukana ja jalka paketissa. Hän oli kaatunut pyörällä työmatkalla heti mökkiviikonlopun jälkeen, ja hänen jalkansa oli murtunut. Puhelimen hän oli unohtanut työpaikalle, eikä siksi päässyt soittamaan minulle moneen päivään.

Ratkaisu:

1. Milla oli ystävänsä mokillä **kolme viikkoa sitten**.
2. Milla ja Alex tapasivat uudelleen **viikon kuluttua**.
3. Milla ei nukkunut **viikkoon** kunnolla, koska hän odotti Alexin soittoa.
4. Alex ilmestyi Millan ovelle **(seuraavana) sunnuntaiaamuna**.
5. Alex ei ollut voinut soittaa puhelimella **moneen päivään**.

Hannan salaisuus

5

Kappaleen sisältö 160

Kalvot ja lisäharjoitukset 162

Essiivi 162

Translatiivi 166

Essiivi ja translatiivi 169

malla/mällä 179

matta/mättä 181

maan/massa/masta/malla/matta 184

matta/mättä maton/mätön 188

maton/mätön 189

kin, kaan/kään 196

Sanasto 197

Kuunteluharjoitusten tekstit ja ratkaisut 200

Hannan salaisuus

Tässä kappaleessa Hanna kertoo Pedrolle odottavansa lasta, ja kappaleessa esitellään perhe-elämään liittyvää sanastoa.

Keskeisenä uutena kielioppiasiana esitellään essiivin ja translatiivin muodostus ja käyttö. Opiskelijoille kannattaa muistuttaa, että ainakin essiivi on jo viikonpäivistä ja muutamista muista ajanilmauksista tuttu: maanantaina, viikonloppuna, jouluna… Essiivin ja translatiivin käytön opiskelussa kannattaa lähteä liikkeelle keskeisistä merkityksistä: translatiivilla muutoksen ilmaisemisesta, essiivillä roolin tai olotilan määrittelystä. Kappaleessa esitellään myös ajanilmauksia, jotka ovat translatiivissa tai essiivissä. Niiden käytön harjoitteluun voi hyvin liittää muidenkin ajanilmausten kertaamista.

Kappaleessa on muitakin uusia kielioppiasioita. *Minusta tulee* -rakennetta kannattaa tarkastella translatiivin rinnalla, sillä molempien käyttö liittyy muutoksen ilmaisemiseen. Uusiin asioihin kuuluvat myös 3. infinitiivin muodot *-malla/mällä* ja *-matta/mättä*, mutta niiden kohdalla on syytä muistuttaa, että 3. infinitiivi on jo tuttu. Tähän voi käyttää esimerkiksi tämän oppaan sivulla 184 olevaa kalvopohjaa. Opettajan on hyvä tiedostaa, että kun *-matta/mättä*-muodot esitellään samalla kertaa *-maton/mätön*-adjektiivien kanssa, on vaarana, että niiden käyttö menee opiskelijoilla sekaisin. Siksi on tärkeätä korostaa, että *-matta/mättä*-muotoa käytetään toisen verbin kanssa, kun taas *-maton/mätön*-muoto on adjektiivi, jota tyypillisimmin käytetään kuvailemaan substantiivia.

Luetaan-tekstissä kannattaa kiinnittää huomiota tilastokielelle tyypillisiin ilmauksiin: noin, mm., keskimäärin, keskimääräinen, lähes, varsin…

Lisämateriaalia perheteemasta voi etsiä esim. Tilastokeskuksen ja Kelan verkkosivuilta sekä Lapsen maailma-lehdestä.

Kielioppi:

- translatiivi
- essiivi
- Minusta tulee…
- *-malla/matta*
- *-maton*-adjektiivit

Sanasto:

- perhe-elämä

Puhekieli:

- verbejä ja *ko/kö*-kysymys

ESSIIVI na/nä

Mikä?	Minä? / Millaisena? vartalo + na/nä
iso	_____
halpa	_____
uusi	_____
isoäiti	_____
vihainen	_____

VAHVA!

Marika on **kokkina** kesäleirillä.

Lapsena Antti asui maalla.

Pappina Stina tapaa paljon uusia ihmisiä joka viikko.

Essiivi on vanha sijamuoto. Aikaisemmin se oli paikallissija.
Essiivin vanha merkitys näkyy esim. seuraavissa sanoissa:

(MISSÄ?) kotona, luona, takana

VERBI + na/nä

käyttää + P	**+ na/nä**	Lapset käyttivät kattilaa **rumpuna**.
olla		Erkki on juhlissa **kokkina**.
pitää + P		Kaikki pitävät Heikkiä **hyvänä opettajana**.
pysyä		Yritä pysyä **rohkeana**!
toimia		Essi toimii ryhmän **puheenjohtajana**.
työskennellä		Laura työskentelee Turussa **sairaanhoitajana**.

Harjoitus 1. Muuta sivulause essiiviksi. Yksikkö vai monikko?

1. **Kun Sini on eläkeläinen**, hän muuttaa Espanjaan.

Eläkeläisenä Sini muuttaa Espanjaan.

2. **Jos minä olisin sinä**, kuuntelisin ystävän neuvoja!

3. **Kun on juhannus**, menemme mökille.

4. **Koska hän on hyvä laulaja**, hän esiintyy usein juhlissa.

5. Mihin sinä haluaisit vaikuttaa, **jos olisit pääministeri**?

6. **Koska te olette opiskelijoita**, te saatte liput halvemmalla.

7. **Kun olin nuori**, olin joskus yksinäinen.

8. Mitä teistä tulee, **kun olette aikuisia**?

Harjoitus 1. Ratkaisu:

1. Eläkeläisenä Sini muuttaa Espanjaan.

2. Sinuna kuuntelisin ystävän neuvoja.

3. Juhannuksena menemme mökille.

4. Hyvänä laulajana hän esiintyy usein juhlissa.

5. Mihin sinä haluaisit vaikuttaa **pääministerinä**?

6. Opiskelijoina te saatte liput halvemmalla.

7. Nuorena olin joskus yksinäinen.

8. Mitä teistä tulee **aikuisina**?

TRANSLATIIVI ksi

Mikä? / Millainen?	Miksi? / Millaiseksi? vartalo + ksi
aurinkoinen	_____
arkkitehti	_____
äiti	_____
kirkko	_____
uusi	_____

Musiikki muuttui **surulliseksi**.

Maria opiskelee **eläinlääkäriksi**.

Me leivoimme **jälkiruuaksi** kakun.

Translatiivi on vanha sijamuoto. Aikaisemmin se oli paikallissija. Translatiivin vanha merkitys näkyy esim. seuraavissa sanoissa:

(MIHIN?) luokse, taakse

VERBI + ksi

kasvaa		Onpa Aleksi kasvanut **isoksi**!
kutsua + P		**Markkua** kutsutaan **Makeksi**.
luulla + P		Minä luulin **professoria siivoojaksi**.
muuttaa		Niemiset muuttivat autotallin **työhuoneeksi**.
muuttua		Sää muuttui **harmaaksi**.
nimittää		Kari Jurmo nimitettiin **kaupunginjohtajaksi**.
opiskella	**+ ksi**	Silja opiskeli **insinööriksi**.
päästä		Mikko pääsi it-yritykseen **harjoittelijaksi**.
ryhtyä		Hanna aikoo ryhtyä **kirjailijaksi**.
sanoa + P		Miksi **suomalaisia** sanotaan **hiljaisiksi**?
tehdä		Sinä teet minut **hulluksi**!
tulla		Kun tulen **aikuiseksi**, muutan ulkomaille!
valita		Valitkaa Saara **puheenjohtajaksi**!

Harjoitus 2. **Valitse sopiva adjektiivi ja kirjoita se translatiivissa. Käytä monikkoa.**

vanhanaikainen	mauton	~~laiska~~	hiljainen	epäkohtelias	suuri

Järjestimme viime kesänä ison kyläjuhlan. Olimme itse tyytyväisiä, mutta harmiksemme saimme silti paljon negatiivista palautetta.

1. Vaikka olimme tehneet todella paljon työtä, meitä sanottiin _____*laiskoiksi*_____.
2. Vaikka autoimme kaikkia ystävällisesti, meitä sanottiin _____.
3. Vaikka keskustelimme kaikkien kanssa, meitä sanottiin _____.
4. Vaikka käytimme modernia tekniikkaa, meitä sanottiin _____.
5. Vaikka ruuat valmisti taitava kokki, monia ruokia sanottiin _____.
6. Vaikka vain pari pientä asiaa meni huonosti, ongelmia sanottiin _____.

Harjoitus 2. Ratkaisu:

1. Vaikka olimme tehneet todella paljon työtä, meitä sanottiin **laiskoiksi**.

2. Vaikka me autoimme kaikkia ystävällisesti, meitä sanottiin **epäkohteliaiksi**.

3. Vaikka keskustelimme kaikkien kanssa, meitä sanottiin **hiljaisiksi**.

4. Vaikka käytimme modernia tekniikkaa, meitä sanottiin **vanhanaikaisiksi**.

5. Vaikka ruuat valmisti taitava kokki, monia ruokia sanottiin **mauttomiksi** .

6. Vaikka vain pari pientä asiaa meni huonosti, ongelmia sanottiin **suuriksi**.

	Essiivi		Translatiivi	
	yks.	mon.	yks.	mon.
äiti	äitinä	äiteinä	äidiksi	äideiksi
raskas	_____	_____	_____	_____
tuttu	_____	_____	_____	_____
asunto	_____	_____	_____	_____
esimerkki	_____	_____	_____	_____
pappi	_____	_____	_____	_____
tyylikäs	_____	_____	_____	_____
tiukka	_____	_____	_____	_____
likainen	_____	_____	_____	_____
sankari	_____	_____	_____	_____
presidentti	_____	_____	_____	_____
puoliso	_____	_____	_____	_____

Ratkaisu:

äiti	**äitinä**	**äiteinä**	**äidiksi**	**äideiksi**
raskas	**raskaana**	**raskaina**	**raskaaksi**	**raskaiksi**
tuttu	**tuttuna**	**tuttuina**	**tutuksi**	**tutuiksi**
asunto	**asuntona**	**asuntoina**	**asunnoksi**	**asunnoiksi**
esimerkki	**esimerkkinä**	**esimerkkeinä**	**esimerkiksi**	**esimerkeiksi**
pappi	**pappina**	**pappeina**	**papiksi**	**papeiksi**
tyylikäs	**tyylikkäänä**	**tyylikkäinä**	**tyylikkääksi**	**tyylikkäiksi**
tiukka	**tiukkana**	**tiukkoina**	**tiukaksi**	**tiukoiksi**
likainen	**likaisena**	**likaisina**	**likaiseksi**	**likaisiksi**
sankari	**sankarina**	**sankareina**	**sankariksi**	**sankareiksi**
presidentti	**presidenttinä**	**presidentteinä**	**presidentiksi**	**presidenteiksi**
puoliso	**puolisona**	**puolisoina**	**puolisoksi**	**puolisoiksi**

Harjoitus 3. **Kirjoita sulkeissa oleva sana essiivissä tai translatiivissa. Käytä yksikköä.**

Olga tunsi itsensä **1.** ___*vanhaksi*___ (VANHA). Hän tuli **2.** _____ (VÄSYNYT) kotiin, laittoi viimeisillä voimillaan Julian nukkumaan eikä aamullakaan herännyt **3.** _____ (PIRTEÄ). Hän mietti millaista elämä oli ennen, **4.** _____ (NUORI OPISKELIJA). Olisi ihanaa, jos **5.** _____ (HETKI) voisi muuttua **6.** _____ (JOKU TOINEN) – tai lähteä edes **7.** _____ (MUUTAMA PÄIVÄ) pois omasta arjesta. Ehkä hän voisi matkustaa **8.** _____ (VIIKONLOPPU) Pietariin.

Harjoitus 3. Ratkaisu:

Olga tunsi itsensä **1.** ___**vanhaksi**___ (VANHA). Hän tuli **2.** ___**väsyneenä**___ (VÄSYNYT) kotiin, laittoi viimeisillä voimillaan Julian nukkumaan eikä aamullakaan herännyt **3.** ___**pirteänä**___ (PIRTEÄ). Hän mietti millaista elämä oli ennen, **4.** ___**nuorena opiskelijana**___ (NUORI OPISKELIJA). Olisi ihanaa, jos **5.** ___**hetkeksi**___ (HETKI) voisi muuttua **6.** ___**joksikuksi toiseksi**___ (JOKU TOINEN) – tai lähteä edes **7.** ___**muutamaksi päiväksi**___ (MUUTAMA PÄIVÄ) pois omasta arjesta. Ehkä hän voisi matkustaa **8.** ___**viikonlopuksi**___ (VIIKONLOPPU) Pietariin.

Harjoitus 4. **Valitse sopiva sijamuoto.**

Venäjän vallan aika = autonomia = itsehallinto

1. Vuosina 1809–1917 Suomi oli osa *Venäjän / Venäjää / Venäjään*.
2. Tätä aikaa kutsutaan autonomian *ajaksi / aikana / aikaa*.
3. Autonomian *ajaksi / aikana / aikaa* Suomessa oli oma hallinto ja omat lait.
4. Suomi sai kehittyä Venäjän sisällä *valtio / valtioksi / valtiolle*, joka oli valmis itsenäistymään.
5. Vuonna 1812 Venäjän keisari päätti pääkaupungin siirtämisestä Turusta *Helsinkiin / Helsinkinä / Helsinkiä*.
6. Helsinki oli palanut pahasti *vuosi / vuodeksi / vuonna* 1808.
7. Uuteen pääkaupunkiin tarvittiin *uusia rakennuksia / uusiksi rakennuksiksi / uusien rakennuksien*.
8. Helsingin uusi ydinkeskusta muuttui *kahdeksikymmeneksi vuodeksi / kahdessakymmenessä vuodessa / kahteenkymmeneen vuoteen* paljon.
9. Senaatintorin ympärille rakennettiin *useina merkittävinä rakennuksina / useita merkittäviä rakennuksia / useille merkittäville rakennuksille*, esimerkiksi yliopisto, luterilainen kirkko ja Senaatintalo.

Harjoitus 4. Ratkaisu:

1. Vuosina 1809–1917 Suomi oli osa **Venäjää**.

2. Tätä aikaa kutsutaan autonomian **ajaksi**.

3. Autonomian **aikana** Suomessa oli oma hallinto ja omat lait.

4. Suomi sai kehittyä Venäjän sisällä **valtioksi**, joka oli valmis itsenäistymään.

5. Vuonna 1812 Venäjän keisari päätti pääkaupungin siirtämisestä Turusta **Helsinkiin**.

6. Helsinki oli palanut pahasti **vuonna** 1808.

7. Uuteen pääkaupunkiin tarvittiin **uusia rakennuksia**.

8. Helsingin uusi ydinkeskusta muuttui **kahdessakymmenessä vuodessa** paljon.

9. Senaatintorin ympärille rakennettiin **useita merkittäviä rakennuksia**, esimerkiksi yliopisto, luterilainen kirkko ja Senaatintalo.

Harjoitus 5. **Valitse sopiva sana ja kirjoita se essiivissä tai translatiivissa, yksikössä tai monikossa.**

tyhmä	nelikymppinen	pelottava	luomuruoka	herätyskello	~~ope~~

1. Lapset kutsuvat opettajaa yleensä _____*opeksi*_____.
2. He yrittivät myydä meille vanhan ja huonokuntoisen auton kalliilla hinnalla.

   Pitävätkö he meitä aivan _____?
3. Minä käytän puhelinta myös _____.
4. Jotkut sanovat karhuja _____, vaikka yleensä karhut

   pelkäävät ihmisiä.
5. Millaista ruokaa kutsutaan _____?
6. Työkaverini täytti 50 vuotta. Olin luullut häntä _____!

Harjoitus 5. Ratkaisu:

1. Lapset kutsuvat opettajaa yleensä _____**opeksi**_____.

2. He yrittivät myydä meille vanhan ja huonokuntoisen auton kalliilla hinnalla.

Pitävätkö he meitä aivan _____**tyhminä**_____?

3. Minä käytän puhelinta myös _____**herätyskellona**_____.

4. Jotkut sanovat karhuja _____**pelottaviksi**_____, vaikka yleensä karhut

pelkäävät ihmisiä.

5. Millaista ruokaa kutsutaan _____**luomuksi**_____?

6. Työkaverini täytti 50 vuotta. Olin luullut häntä _____**nelikymppiseksi**_____!

Harjoitus 6.

A. Lukekaa sitaatti Tove Janssonin teoksesta *Taikatalvi*. Keskustelkaa, mitä kirjan hahmo Tuu-tikki tarkoittaa, kun hän sanoo näin. Ajatteletteko samalla vai eri tavalla kuin Tuu-tikki?

"Ajattelen juuri parhaillaan revontulia. Ei voi tietää, ovatko ne olemassa vai näkyvätkö ne vain. Kaikki on hyvin epävarmaa, ja juuri se tekee minut levolliseksi."

levollinen = rauhallinen

B. Keskustelkaa lisäksi,

– Mikä tekee sinut iloiseksi / vihaiseksi / surulliseksi?

Harjoitus 7. **Vastaa kysymyksiin. Käytä vastauksissasi essiiviä tai translatiivia.**

Alexin elämä

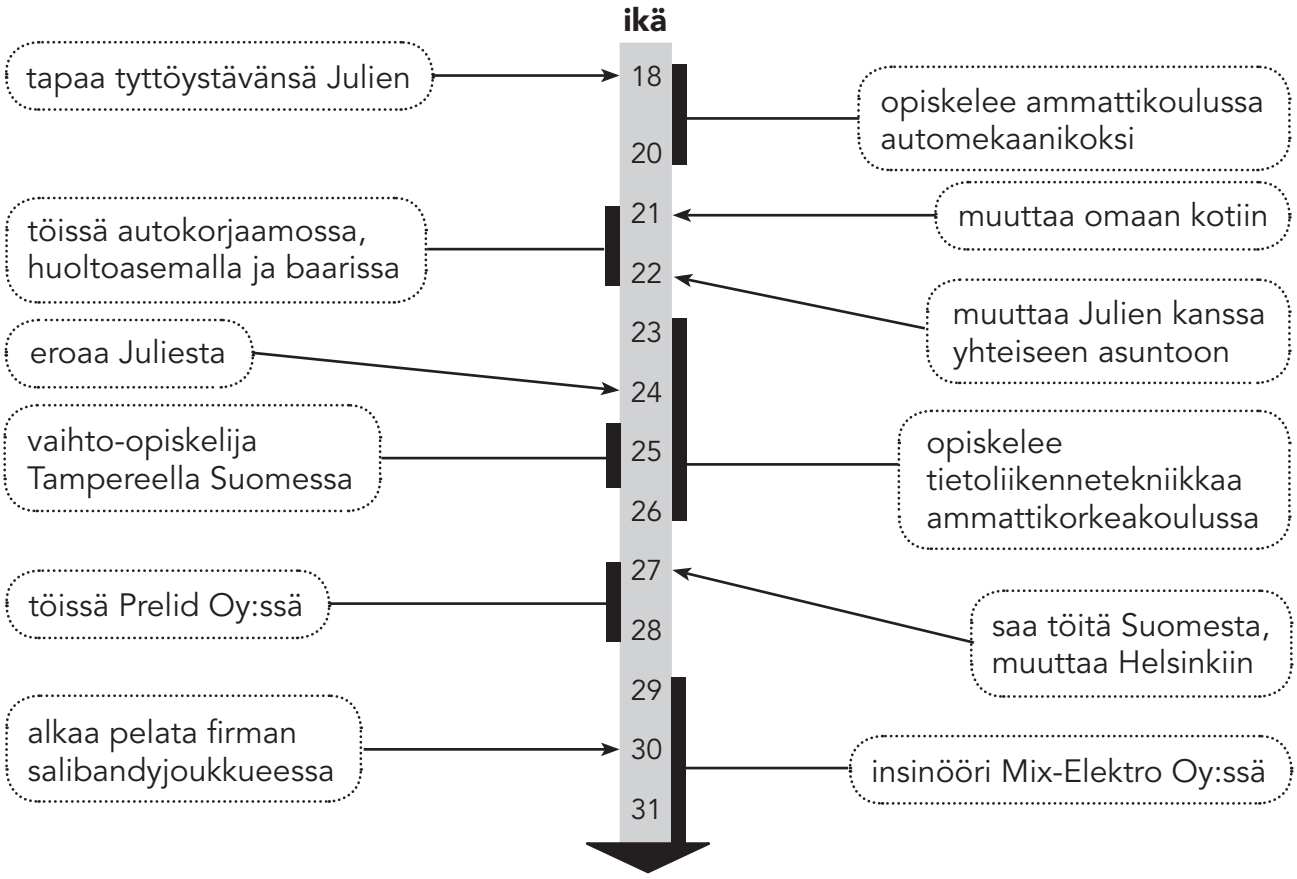

1. Milloin Alex tapasi tyttöystävänsä Julien?
2. Mitä Alex opiskeli ammattikoulussa?
3. Miksi Alex tuli 25-vuotiaana Suomeen?
4. Kuinka vanhana Alex muutti Helsinkiin?
5. Missä Alex työskentelee nyt?

Harjoitus 7. Ratkaisu:

1. Alex tapasi Julien 18-vuotiaana.

2. Hän opiskeli automekaanikoksi.

3. Hän tuli Suomeen vaihto-opiskelijaksi.

4. Hän muutti Helsinkiin 27-vuotiaana.

5. Hän työskentelee Mix-Elektro Oy:ssä insinöörinä.

Harjoitus 8.

Kirjoita tai kerro Tove Janssonin tai Arvo Ylpön elämänhistoriasta seuraavien tietojen perusteella. Jos haluat, voit myös etsiä tiedot jostakusta muusta tunnetusta suomalaisesta ja kirjoittaa / kertoa hänestä.

Tove Jansson

- syntyi 9.8.1914
- suomenruotsalainen taidemaalari, pilapiirtäjä, sarjakuvataiteilija, kirjailija, muumimaailman luoja
- vanhemmat kuvanveistäjä Viktor Jansson ja piirtäjä Signe Hammarsten-Jansson
- perheen esikoinen (= vanhin lapsi), kaksi veljeä
- 16-vuotiaana Tukholmaan opiskelemaan taidetta
- myöhemmin jatkoi taideopintoja Ateneumissa Helsingissä
- kirjallinen läpimurto muumikirja "Taikurin hattu" 1948
- vuodesta 1956 elämänkumppanina graafikko Tuulikki Pietilä
- matkustivat paljon, viettivät kesiä – ja yhden talvenkin – pienellä Klovharun saarella
- useita palkintoja, mm. Hans Christian Andersenin palkinto 1966, Valtion kirjallisuuspalkinto 1963, 1971 ja 1982, Suomen Kulttuurirahaston palkinto 1990 sekä Suomi-palkinto 1993
- kuoli 27.6.2001

Arvo Ylppö

- lastentautiopin professori, arkkiatri ja suomalaisen neuvolajärjestelmän isä
- kansainvälisesti Ylppö tunnetaan keskostutkimuksistaan (keskonen = vauva, joka on syntynyt liian aikaisin)
- syntyi 27.10.1887 Akaassa, Hämeen maaseudulla, perheeseen, jossa 12 lasta
- naimisissa kaksi kertaa, 6 lasta
- ylioppilas 1906
- opiskeli lääketiedettä Helsingin yliopistossa
- työskenteli lääkärinä ja tutkijana Saksassa
- väitteli tohtoriksi 26-vuotiaana, vuonna 1913, Helsingin yliopistosta
- arkkiatrin arvo 1956 (arkkiatri = Suomen lääkärikunnan "vanhin", korkein lääkärin arvonimi, vain yksi arkkiatri kerrallaan)
- jatkoi työtään yksityisvastaanotolla lähes 90-vuotiaaksi
- kuoli 28.1.1992

VERBI + VERBI + malla/mällä (Miten?)

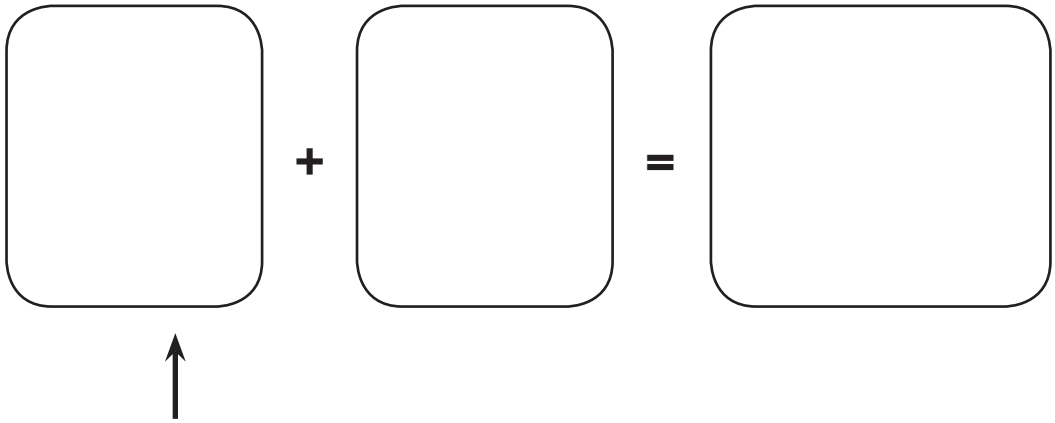

he puhuvat

he käyvät

Vieraita kieliä **oppii kuuntelemalla** ja **puhumalla**.
= Vieraita kieliä oppii niin, että kuuntelee ja puhuu.

Ovi **avautuu** nappia **painamalla**.

Turistit **löysivät** museon **kysymällä** neuvoa tarjoilijalta.

Harjoitus 9. Kirjoita *malla/mällä*-muoto alleviivatusta verbistä.

1. En millään jaksaisi **kirjoittaa** pitkiä tekstejä, mutta olen kyllä huomannut, että opin todella tehokkaasti ____*kirjoittamalla*____.
2. Eräs ystäväni **katsoi** paljon suomalaisia elokuvia asuessaan kotimaassaan Puolassa. Hän on oppinut todella paljon suomea ainoastaan elokuvia _____.
3. Risto **juoksi** eilen 15 kilometrin lenkin. Hänellä on tavoitteena laihduttaa kesäksi 7 kiloa _____ ahkerasti.
4. Minä vihaan juoksemista, mutta minusta on hauskaa **luistella**. Eilenkin vietin koko sunnuntai-iltapäivän _____ kotimme lähellä olevalla järvellä.
5. Onko meidän pakko **saunoa**? Viettävätkö kaikki suomalaiset lauantai-iltaa _____?
6. Söimme eilen kivassa ravintolassa, mutta Rami **valitti** kaikesta: tarjoilijoista, ruuasta ja laskusta. Ainakin minun iltani hän pilasi _____.

Harjoitus 9. Ratkaisu:

1. En millään jaksaisi **kirjoittaa** pitkiä tekstejä, mutta olen kyllä huomannut, että opin todella tehokkaasti ____**kirjoittamalla**____.
2. Eräs ystäväni **katsoi** paljon suomalaisia elokuvia asuessaan kotimaassaan Puolassa. Hän on oppinut todella paljon suomea ainoastaan elokuvia ____**katsomalla**____.
3. Risto **juoksi** eilen 15 kilometrin lenkin. Hänellä on tavoitteena laihduttaa kesäksi 7 kiloa ____**juoksemalla**____ ahkerasti.
4. Minä vihaan juoksemista, mutta minusta on hauskaa **luistella**. Eilenkin vietin koko sunnuntai-iltapäivän ____**luistelemalla**____ kotimme lähellä olevalla järvellä.
5. Onko meidän pakko **saunoa**? Viettävätkö kaikki suomalaiset lauantai-iltaa ____**saunomalla**____?
6. Söimme eilen kivassa ravintolassa, mutta Rami **valitti** kaikesta: tarjoilijoista, ruuasta ja laskusta. Ainakin minun iltani hän pilasi ____**valittamalla**____.

VERBI + VERBI + matta/mättä ("ilman")

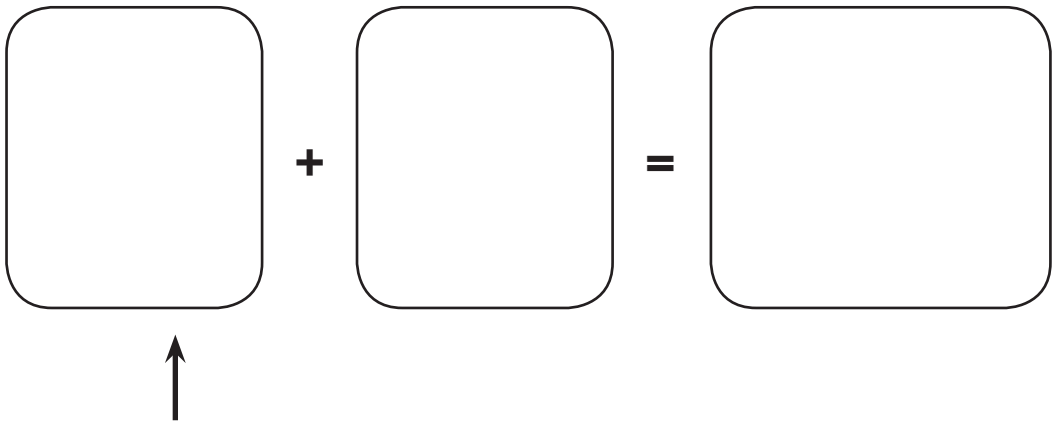

he puhuvat

he käyvät

Kukaan ei voi **elää syömättä** ja **juomatta**.
= Kukaan ei voi elää ilman, että syö ja nukkuu.

Menin suoraan juhliin **käymättä** ensin kotona.

Onko sinulla kotitehtävät **tekemättä**?

jättää + matta/mättä Isä **jätti** laskut **maksamatta.**

Harjoitus 10. **Kirjoita *matta/mättä*-muoto alleviivatusta verbistä.**

1. En ole **syönyt** aamupalan jälkeen mitään. Olen ollut koko päivän _____*syömättä*_____.
2. En tiedä, kannattaako minun enää **yrittää**, mutta en osaa olla _____.
3. Melkein kaikki **nauroivat**, mutta isä oli ihan hiljaa ja _____.
4. Kaikkien näyttelijöiden piti **valita** yksi rooli, mutta Milja istui omalla paikallaan _____ mitään.
5. Kaikki lapset **halusivat** tulla mukaan, mutta aikuiset odottivat omilla paikoillaan _____ osallistua.
6. Kun presidentti saapui, kaikki **nousivat** seisomaan – paitsi pikku-Lauri, joka istuskeli paikallaan _____.

Harjoitus 10. Ratkaisu:

1. En ole **syönyt** aamupalan jälkeen mitään. Olen ollut koko päivän _____**syömättä**_____.
2. En tiedä, kannattaako minun enää **yrittää**, mutta en osaa olla _____**yrittämättä**_____.
3. Melkein kaikki **nauroivat**, mutta isä oli ihan hiljaa ja _____**nauramatta**_____.
4. Kaikkien näyttelijöiden piti **valita** yksi rooli, mutta Milja istui omalla paikallaan _____**valitsematta**_____ mitään.
5. Kaikki lapset **halusivat** tulla mukaan, mutta aikuiset odottivat omilla paikoillaan _____**haluamatta**_____ osallistua.
6. Kun presidentti saapui, kaikki **nousivat** seisomaan – paitsi pikku-Lauri, joka istuskeli paikallaan _____**nousematta**_____.

Harjoitus 11. Kirjoita lauseita mallin mukaan. Käytä *matta/mättä*-muotoa.

1. Hän meni konserttiin + hän ei käynyt ensin kotona.

Hän meni konserttiin käymättä ensin kotona.

2. Pomo päätti asian + hän ei kysynyt muilta mitään.

_____

3. Anssi istui ihan hiljaa + hän ei häirinnyt ketään.

_____

4. Me jouduimme esiintymään + me emme harjoitelleet yhtään.

_____

5. Odotin monta tuntia + minä en saanut apua.

_____

6. Niemiset eivät osaa lähteä matkalle + he eivät suunnittele kaikkea etukäteen.

_____

7. Minä vastasin hänelle nopeasti + minä en miettinyt tarkasti sanojani.

_____

Harjoitus 11. Ratkaisu:

1. Hän meni konserttiin **käymättä ensin kotona**.

2. Pomo päätti asian **kysymättä muilta mitään**.

3. Anssi istui ihan hiljaa **häiritsemättä ketään**.

4. Me jouduimme esiintymään **harjoittelematta yhtään**.

5. Odotin monta tuntia **saamatta apua**.

6. Niemiset eivät osaa lähteä matkalle **suunnittelematta kaikkea etukäteen**.

7. Minä vastasin hänelle nopeasti **miettimättä tarkasti sanojani.**

MENNÄ + maan/mään

Pia ja Kai menevät ravintolaan **syömään**.

Minä menen kurssille **opiskelemaan** espanjaa.

OLLA + massa/mässä

Pia ja Kai ovat ravintolassa syö**mässä**.

Minä olen kurssilla opiskele**massa** espanjaa.

TULLA + masta/mästä

Pia ja Kai tulevat ravintolasta **syömästä**.

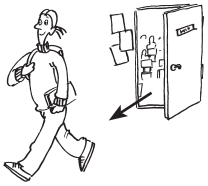

Minä tulen kurssilta **opiskelemasta** espanjaa.

MITEN? + malla/mällä

Pia ja Kai juhlivat Pian syntymäpäivää **syömällä** hienossa ravintolassa.

”ILMAN” + matta/mättä

Kailla oli kamala nälkä, koska hän oli ollut koko päivän **syömättä**.

Harjoitus 12. **Kirjoita verbin oikea muoto. *Malla/mällä, matta/mättä, maan/mään, massa/mässä vai masta/mästä* ?**

1. Kävitkö viime kesänä _____*kalastamassa*_____ (KALASTAA)?
2. Kaikki katsoivat minua _____ (SANOA) mitään.
3. Sonja oli juuri _____ (KÄVELLÄ) pois, kun paikalle tuli komea mies, joka halusi viedä hänet _____ (TANSSIA).
4. Minulle sanottiin, että kieltä voi oppia vain _____ (HARJOITELLA) ja _____ (KESKUSTELLA), mutta minä olen oppinut todella paljon vain kirjoja _____ (LUKEA) ja musiikkia _____ (KUUNNELLA).
5. Maailmassa on paljon vaarallisia asioita, mutta on parasta olla _____ (MIETTIÄ) liikaa!
6. Kun tulemme _____ (JUOSTA), lähdemme kangaskauppaan _____ (VALITA) uudet verhot olohuoneeseen.
7. Asuitko vuoden Suomessa _____ (KÄYDÄ) koskaan Helsingissä?
8. Suomalaiset kuuntelevat usein rauhassa _____ (KESKEYTTÄÄ) toista puhujaa.
9. Matti valmistautui teräsmies-kisaan _____ (TREENATA) joka päivä monta tuntia.

Harjoitus 12. Ratkaisu:

1. Kävitkö viime kesänä ___**kalastamassa**___ (KALASTAA)?
2. Kaikki katsoivat minua ___**sanomatta**___ (SANOA) mitään.
3. Sonja oli juuri ___**kävelemässä**___ (KÄVELLÄ) pois, kun paikalle tuli komea mies, joka halusi viedä hänet ___**tanssimaan**___ (TANSSIA).
4. Minulle sanottiin, että kieltä voi oppia vain ___**harjoittelemalla**___ (HARJOITELLA) ja ___**keskustelemalla**___ (KESKUSTELLA), mutta minä olen oppinut todella paljon vain kirjoja ___**lukemalla**___ (LUKEA) ja musiikkia ___**kuuntelemalla**___ (KUUNNELLA).
5. Maailmassa on paljon vaarallisia asioita, mutta on parasta olla ___**miettimättä**___ (MIETTIÄ) liikaa!
6. Kun tulemme ___**juoksemasta**___ (JUOSTA), lähdemme kangaskauppaan ___**valitsemaan**___ (VALITA) uudet verhot olohuoneeseen.
7. Asuitko vuoden Suomessa ___**käymättä**___ (KÄYDÄ) koskaan Helsingissä?
8. Suomalaiset kuuntelevat usein rauhassa ___**keskeyttämättä**___ (KESKEYTTÄÄ) toista puhujaa.
9. Matti valmistautui teräsmies-kisaan ___**treenaamalla**___ (TREENATA) joka päivä monta tuntia.

Harjoitus 13. **Kirjoita sopivasta verbistä sopiva muoto. *Malla/mällä, matta/mättä, maan/mään, massa/mässä* vai *masta/mästä* ?**

1. Uusia asioita ei voi oppia _____.
2. Viikonloppuna aion lähteä mökille _____.
3. Hän pilasi päiväni _____ liikaa.
4. Me olimme eilen _____ kukkia.
5. Haluaisitko tulla meille _____?
6. Voisit tehdä isoäidin iloiseksi _____ hänelle.
7. Me tulimme juuri kirjastosta _____.
8. Isoisä käy kirjastossa _____ sanomalehtiä.
9. Miten sinä olet pystynyt olemaan _____ asiasta?

Harjoitus 13. Malliratkaisu:

1. Uusia asioita ei voi oppia ____**harjoittelematta**____.
2. Viikonloppuna aion lähteä mökille _____**lepäämään**_____.
3. Hän pilasi päiväni _____**valittamalla**_____ liikaa.
4. Me olimme eilen _____**poimimassa**_____ kukkia.
5. Haluaisitko tulla meille _____**syömään**_____?
6. Voisit tehdä isoäidin iloiseksi _____**soittamalla**_____ hänelle.
7. Me tulimme juuri kirjastosta _____**lainaamasta kirjoja**_____.
8. Isoisä käy kirjastossa _____**lukemassa**_____ sanomalehtiä.
9. Miten sinä olet pystynyt olemaan _____**kertomatta**_____ asiasta?

Verbi + matta/mättä **maton/mätön + substantiivi**

Siiri **lähti** ravintolasta **maksamatta** laskua.

Pöydälle jäi **maksamaton lasku**.

Asuntoa ei voi **myydä allekirjoittamatta** kauppakirjaa.

Allekirjoittamaton kauppakirja odottaa kirjekuoressa.

Onko sinulla kotitehtävät **tekemättä**?

Onneksi minulla ei ole **tekemättömiä töitä**!

Kaikki joululahjat **ovat** vielä **avaamatta**.

Joulukuusen alla on **avaamattomia paketteja**.

Millainen? maton/mätön-adjektiivit

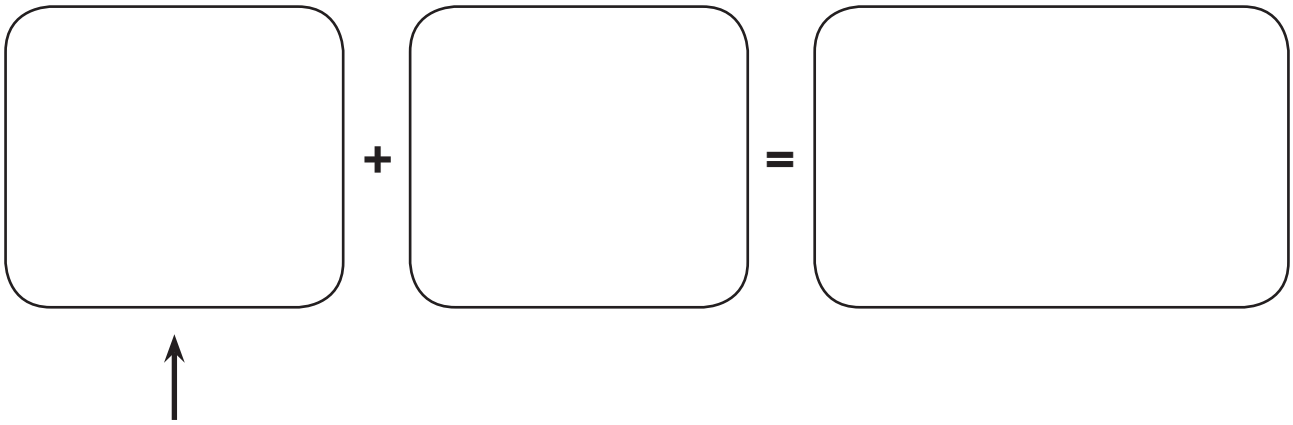

he odottavat

he tekevät

Minna on vielä melko **kokematon** sairaanhoitaja.

Onko sinulla paljon **tekemättömiä** töitä?

Tämä on **käsittämätöntä**!

Harjoitus 14.

A. Tee *maton/mätön*-adjektiivi. Kirjoita molemmat sanat.

1. kaataa + puu *kaatamaton puu*
2. maalata + seinä _____
3. tapetoida + huone _____
4. odottaa + vieras _____
5. tarkastaa + teksti _____
6. pestä + kattila _____
7. asua + saari _____
8. vastata + puhelu _____

B. Kirjoita 5 lausetta, joissa käytät yllä olevia sanoja eri muodoissa.

Esim. *Metsässä ei ole enää paljon kaatamattomia puita.*

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Harjoitus 14. A. Ratkaisu:

1. kaataa + puu **kaatamaton puu**
2. maalata + seinä **maalaamaton seinä**
3. tapetoida + huone **tapetoimaton huone**
4. odottaa + vieras **odottamaton vieras**
5. tarkastaa + teksti **tarkastamaton teksti**
6. pestä + kattila **pesemätön kattila**
7. asua + saari **asumaton saari**
8. vastata + puhelu **vastaamaton puhelu**

Harjoitus 15. **Valitse sopiva sana ja kirjoita se oikeassa muodossa.**
(Tämä harjoitus sopii edistyneille opiskelijoille.)

kuolematon	näkymätön	ennenkuulumaton	
anteeksiantamaton	läpinäkymätön	arvaamaton	kokematon

1. Minä olen vieläkin vihainen ystävälleni. Minusta on ___*anteeksiantamatonta*___, että hän valehteli minulle.
2. Vaikka Mozart kuoli vain 35-vuotiaana, hänestä on tullut musiikkinsa kautta _____.
3. Ikkunat ovat niin hirveän likaiset, että ne ovat pian aivan _____.
4. Minä toivon, että pääsen sen vanhemman lääkärin potilaaksi. Minua hermostuttaisi olla aivan _____ lääkärin potilaana.
5. Pikku-Maija uskoo, että tonttuja on olemassa. Niitä on vain vaikea nähdä, koska ne voivat olla _____.
6. Vankilasta karannutta vankia pidetään sekä vaarallisena että _____.
7. Oli suuri skandaali, kun kuningas meni naimisiin ihan tavallisen naisen kanssa, jonka vanhemmat olivat köyhiä. Silloin sitä pidettiin _____.

Harjoitus 15. Ratkaisu:

1. Minä olen vieläkin vihainen ystävälleni. Minusta on ____**anteeksiantamatonta**____, että hän valehteli minulle.
2. Vaikka Mozart kuoli vain 35-vuotiaana, hänestä on tullut musiikkinsa kautta ____**kuolematon**____.
3. Ikkunat ovat niin hirveän likaiset, että ne ovat pian aivan ____**läpinäkymättömät**____.
4. Minä toivon, että pääsen sen vanhemman lääkärin potilaaksi. Minua hermostuttaisi olla aivan ____**kokemattoman**____ lääkärin potilaana.
5. Pikku-Maija uskoo, että tonttuja on olemassa. Niitä on vain vaikea nähdä, koska ne voivat olla ____**näkymättömiä**____.
6. Vankilasta karannutta vankia pidetään sekä vaarallisena että ____**arvaamattomana**____.
7. Oli suuri skandaali, kun kuningas meni naimisiin ihan tavallisen naisen kanssa, jonka vanhemmat olivat köyhiä. Silloin sitä pidettiin ____**ennenkuulumattomana**____.

Harjoitus 16. **Valitse verbi ja kirjoita *maton/mätön*-adjektiivi oikeassa muodossa.**
(Tämä harjoitus sopii edistyneille opiskelijoille.)

	loppua	parantua	tupakoida	
koskea	~~muuttua~~	tehdä	pelätä	vartioida

1. Antti vihaa muutoksia. Hän toivoo, että kaikki pysyisi ikuisesti ___*muuttumattomana*___.
2. Usein tätä rakennusta luullaan _____, koska elektronista vartiointijärjestelmää ei ole helppo huomata.
3. Minulla on niin paljon _____ töitä, että en voi lähteä illalla elokuviin.
4. Elokuva tuntui todella pitkältä, lähes _____!
5. Merjan sairaus on _____, mutta onneksi ei kovin vakava. Hän voi elää melko normaalia elämää.
6. Luulen, että tuo puhelin on aivan uusi. Ainakin paketti näyttää aivan _____.
7. Yrityksemme etsii myönteisiä, ennakkoluulottomia ja työtä _____ työntekijöitä.

Harjoitus 16. Ratkaisu:

1. Antti vihaa muutoksia. Hän toivoo, että kaikki pysyisi ikuisesti ___**muuttumattomana**___.
2. Usein tätä rakennusta luullaan ___**vartioimattomaksi**___, koska elektronista vartiointijärjestelmää ei ole helppo huomata.
3. Minulla on niin paljon ___**tekemättömiä**___ töitä, että en voi lähteä illalla elokuviin.
4. Elokuva tuntui todella pitkältä, lähes ___**loppumattomalta**___!
5. Merjan sairaus on ___**parantumaton**___, mutta onneksi ei kovin vakava. Hän voi elää melko normaalia elämää.
6. Luulen, että tuo puhelin on aivan uusi. Ainakin paketti näyttää aivan ___**avaamattomalta**___.
7. Yrityksemme etsii myönteisiä, ennakkoluulottomia ja työtä ___**pelkäämättömiä**___ työntekijöitä.

Harjoitus 17. **Jatka lauseita niin, että käytät *-kin* tai *-kaan/kään*-liitepartikkelia. Kirjoita lauseen jatko imperfektissä.**

1. Luulin, että hän saapuu pian, mutta ei ___*hän saapunutkaan.*___
2. Luulin, että hän on luotettava, mutta ei _____
3. Luulin, että en enää koskaan rakastu uudelleen, mutta _____
4. Luulin, että tiedän kaikesta kaiken, mutta en _____
5. Luulin, että sinä et tiedä mistään mitään, mutta _____
6. Luulin, että minä en koskaan ole väärässä, mutta _____

Harjoitus 17. Ratkaisu:

1. Luulin, että hän saapuu pian, mutta ei ___**hän tullutkaan.**___
2. Luulin, että hän on luotettava, mutta ei ___**hän ollutkaan.**___
3. Luulin, että en enää koskaan rakastu uudelleen, mutta ___**rakastuinkin.**___
4. Luulin, että tiedän kaikesta kaiken, mutta en ___**tiennytkään.**___
5. Luulin, että sinä et tiedä mistään mitään, mutta ___**sinä tiesitkin.**___
6. Luulin, että minä en koskaan ole väärässä, mutta ___**olinkin.**___

Harjoitus 18.

A. **Katso kuvia ja kerro parille Pedrosta ja Hannasta.** Tämä on helpompi versio kirjan harjoituksesta 2 (s. 164).

1. palata, Brasilia, halata

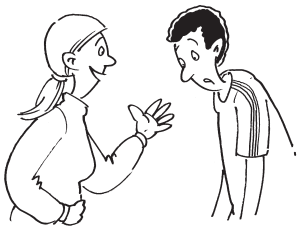

2. uutinen, arvata, vauva

3. iloinen, hämmentynyt, yllätys

4. onnellinen, äiti, hyvä isä

5. halata, odotus, salaisuus

B. **Kirjoita tiivistelmä kappaleesta kuvien perusteella.** Vaikeampi versio tästä tehdään kirjan harjoituksen 2 perusteella, helpompi yllä olevaa tukisanalistaa käyttäen niin, että kuvien vieressä olevien sanojen pitää esiintyä tekstissä.

Harjoitus 19. **Valitse sopiva adjektiivi ja kirjoita se essiivissä.** Tämä on essiivin hallintaa edellyttävä versio kirjan harjoituksesta 4.

	hämmästynyt	masentunut	innostunut	
suuttunut	ihastunut	pettynyt	pelästynyt	hermostunut

1. "Minua harmittaa, että en päässyt opiskelemaan", Annika sanoi ___*pettyneenä*___.
2. "Apua, mitä tapahtui? Missä isä on?" Anni huusi _____.
3. "Minua jännittää ihan liikaa. Miten minä osaan vastata kaikkiin kysymyksiin?", Jere mietti _____.
4. "On mahtavaa saada tietää niin paljon uusia asioita historiasta!" Aki sanoi _____.
5. "Elämäni on kurjaa. Mitään hauskaa ei ole tapahtunut pitkään aikaan. Kukaan ei pidä minusta." Leena sanoi _____.
6. "Se mies on aivan ihana!", Sofia hymyili _____.
7. "Miten sinä siinä kävelet? Etkö sinä olekaan Espanjassa?" Eero kysyi _____.
8. "Miten jääkiekon katsominen voi olla miehelle tärkeämpää kuin oma vaimo? Miksi minä oikein menin naimisiin?", Sini kysyi _____.

Harjoitus 19. Ratkaisu:

1. "Minua harmittaa, että en päässyt opiskelemaan", Annika sanoi _____**pettyneenä**_____.
2. "Apua, mitä tapahtui? Missä isä on?" Anni huusi _____**pelästyneenä**_____.
3. "Minua jännittää ihan liikaa. Miten minä osaan vastata kaikkiin kysymyksiin?", Jere mietti _____**hermostuneena**_____.
4. "On mahtavaa saada tietää niin paljon uusia asioita historiasta!" Aki sanoi _____**innostuneena**_____.
5. "Elämäni on kurjaa. Mitään hauskaa ei ole tapahtunut pitkään aikaan. Kukaan ei pidä minusta." Leena sanoi _____**masentuneena**_____.
6. "Se mies on aivan ihana!", Sofia hymyili _____**ihastuneena**_____.
7. "Miten sinä siinä kävelet? Etkö sinä olekaan Espanjassa?" Eero kysyi _____**hämmästyneenä**_____.
8. "Miten jääkiekon katsominen voi olla miehelle tärkeämpää kuin oma vaimo? Miksi minä oikein menin naimisiin?", Sini kysyi _____**suuttuneena**_____.

Harjoitus 19.

CD 2/3

Poika: Äitiii, missä mun sählykengät on?

Äiti: No ne on varmaan siellä mihin sä olet ne jättäny. Muistaksä otiksä ne viimeks harkoista kotiin?

Poika: No muistan, isähän haki mut harkoista autolla ja mä vaihdoin kengät vasta autossa.

Tyttö: Ville hei. Täällä ne sun kengät on, mun laatikossa. Mut missä on mun sadetakki? Ooksä Ville nähny sitä?

Poika: Sun sadetakkiasko? No en todellakaa.

Äiti: Olivian sadetakki on varmaan kylpyhuoneessa. Mä luulen et se on siellä naulakossa.

Tyttö: Tuu äiti auttamaa. Emmä täältä mitään löydä. Mun pitäs jo olla siellä pysäkillä.

Äiti: No juu, et sä varmasti mitään löydä istumalla keskellä lattiaa ja yrittämättä edes etsiä. Katos nyt, täällä naulakossa se oli, Villen takin alla. Kyllä sä vähän voisit itsekin etsiä, iso tyttö.

Tyttö: No joo joo. Kiitti.

Poika: Äiti, eiks mulla oo yhtään sukkia puhtaana? Tää mun sukkalaatikko on ihan tyhjä.

Äiti: Tuuppa tänne kylpyhuoneeseen kattomaan. Tossa pyykkinarulla on puhtaita sukkia pitkä rivi. Siitä voit valita. Ja sitte voisit siivota huoneestas kaikki ne käytetyt sukat, joita siellä lattialla pyörii. Ei ne sieltä itsekseen pyykkikoneeseen lennä.

Poika: Et oo tosissas. Mun pitäs lähtee sinne harkkoihin ihan kohta.

Äiti: Kyllä mä oon tosissani. Mut sä voit siivota sitte harkkojen jälkee.

Poika: Joo joo. Muistuta sitte.

Äiti: Taatusti muistutan.

Äiti: Ramii!!

Isä: No mitä? Joks ne lapset lähti.

Äiti: Lähti lähti. Ooksä nähny mun avaimia?

Isä: Sun avaimia? En kai mä sun avaimia oo ottanu. Ooksä taas unohtanu sun avaimet jonnekkin?

Äiti: No en varmaan. Mut mä en nyt oikeen tiedä, mihin mä oon ne laittanu.

Isä: Ihanku tää ois tapahtunu ennenki. Katoiksä takin taskuista?

Äiti: Katoin.

Isä: Entäs tosta käsilaukusta?

Äiti: Joo, mut mä nyt tarkistan vielä… Ei ne kyllä täällä oo. Mut mun on pakko nyt mennä, etten mä myöhästy kokouksesta. Ooksä kotona, kun mä tuun, et mä pääsen sisään?

Isä: Oommä. Ja kun sä meet sinne töihin, niin kato ny, ettet sä ole jättäny niitä avaimias jonnekki sinne työpaikalle.

Äiti: Joo, mä vähä luulen et niin siinä on käyny. Tai sit ne on autossa. Mut nyt mä meen, nähään illalla!

Ratkaisu:

1. Ville: **sählykenkiä ja sukkia**, Olivia: **sadetakkia**, äiti: **avaimia**

2. Ville: **kyllä**, Olivia: **kyllä**, äiti: **ei**

3. Ville: **kengät Olivian laatikosta ja sukat pyykkinarulta**, Olivia: **naulakosta**

4. Ville: **harkkoihin**, Olivia: **pysäkille**, äiti: **kokoukseen / töihin**

Harjoitus 21.

CD 2/4

1. Avioeroja oli viime vuonna vähemmän kuin edellisenä vuonna. Avioeroon päättyi 13 040 avioliittoa, mikä oli 429 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Avioerojen määrä väheni nyt toisena vuotena peräkkäin. Määrän väheneminen johtui erityisesti siitä, että 45–54-vuotiaiden avioeroja oli edellisvuotta vähemmän. Vaikka avioeroja oli hieman edellisvuotta vähemmän, niitä oli silti edelleen paljon.

2. Tilastokeskuksen mukaan ulkomailta Suomeen muutti viime vuoden aikana 31 280 henkeä. Määrä on 1 800 edellisvuotta suurempi. Ulkomailta muuttajia oli viime vuonna enemmän kuin koskaan aikaisemmin Suomen itsenäisyyden aikana.

3. Vapaa-ajan määrä on kasvanut 2000-luvulla tunnin viikossa. Suomalaisilla on nyt vapaa-aikaa keskimäärin 47 tuntia viikossa. Miehillä on edelleen vapaa-aikaa enemmän kuin naisilla, mutta kaikilla siis aiempaa enemmän.

Mallivastaus:

1. Avioerojen määrä vähentynyt.

2. Ulkomailta muuttajia enemmän kuin koskaan.

3. Suomalaisilla entistä enemmän vapaa-aikaa.

Harjoitus 23.

CD 2/5

Nainen: Haluuksä mennä?

Mies: Puhuksä suomee?

Nainen: Voinks mä auttaa?

Mies: Sanoitteks te jotain?

Nainen: Otaksä jotain?

Mies: Missä sä oot?

Nainen: Mihin sä nyt meet?

Mies: Tuuksä jo?

Nainen: Paaks sä telkkarin kiinni?

Ratkaisu:

1. Haluatko (sinä) mennä?

2. Puhutko (sinä) suomea?

3. Voinko (minä) auttaa?

4. Sanoitteko (te) jotain?

5. Otatko (sinä) jotain?

6. Missä (sinä) olet?

7. Mihin (sinä) nyt menet?

8. Tuletko jo?

9. Panetko television kiinni?

Kummallista

6

Kappaleen sisältö 205

Kalvot ja lisäharjoitukset 207

Adjektiivien komparatiivi 207

Kumpi 215

Kumpi, kumpikin, ei kumpikaan, molemmat, jompikumpi 217

Verbi + rektio 222

Pitää-verbi 225

Mielipiteen ilmaiseminen 227

Tekstit ja sanasto 229

Tekstit ja sanasto: Kummallista 233

Tekstit ja sanasto: Pedro ja Hanna ovat eri mieltä 235

Kuunteluharjoitusten tekstit ja ratkaisut 237

Kummallista

Kappaleessa on kaksi dialogia. Ensimmäisessä (*Kummallista*) Pedro ja Tuula keskustelevat kulttuurieroista. Dialogissa on runsaasti luonteenpiirteitä kuvailevia adjektiiveja. Tämän tekstin yhteydessä opiskellaan adjektiivien komparatiivia.

Toisen dialogin (*Pedro ja Hanna ovat eri mieltä*) yhteydessä opiskellaan mielipiteen ilmaisemista sekä pronominien *kumpi, kumpikin, ei kumpikaan* käyttöä. Opettajan oppaassa on myös materiaalia *molemmat-* ja *jompikumpi-* pronomineista, joita ei ole käsitelty oppikirjassa.

Kummassakin dialogissa on runsaasti esimerkkejä puhekielelle ominaisesta äänteiden katoamisesta. Opettaja voi lukea dialogeja ääneen myös oman seutunsa murteella. Kun kurssilla käsitellään Suomen heimoja, voi kuunnella näytteitä suomen murteista. Näitä on saatavilla Jyväskylän yliopiston kielikeskuksen *Meillä päin Suomea* -sivuilla: https://kielikompassi.jyu.fi/opetus/s2/mps/.

Luetaan-tekstin (*Kahden kulttuurin välissä*) avulla voi keskustella lisää kulttuurien välisistä eroista sekä käydä läpi kaunokirjallisuuteen liittyvää sanastoa.

Kielioppi:

- adjektiivien komparatiivi
- pronominit *kumpi, kumpikin, ei kumpikaan, molemmat, jompikumpi*
- verbi + rektio

Sanasto:

- kulttuurierot ja stereotypiat
- luonteen kuvaileminen
- eri/samaa mieltä oleminen
- Suomen heimot

Puhekieli:

- äänteiden katoaminen

KOMPARATIIVI mpi

iso	iso-	_____
uu**si**	uude-	_____
kaun**is**	kaunii-	_____
hal**p**a	halva-	_____
iloi**nen**	iloise-	_____

a/ä → e

	Yksikkö	**Monikko**
N	iso**mpi**	isommat
P	iso**mpa**a	iso**mpi**a
V	isomma-	isommi-
GEN	isomman	iso**mpi**en
ILL	iso**mpa**an	isompiin
INE	isommassa	isommissa
ELA	isommasta	isommista
ALL	isommalle	isommille
ADE	isommalla	isommilla
ABL	isommalta	isommilta
ESS	iso**mpa**na	iso**mpi**na
TRA	isommaksi	isommiksi

KOMPARATIIVIN MÄÄRITTEET

paljon	Olga on **paljon kauniimpi kuin** Hanna.
vähän	He ovat **vähän vanhempia kuin** minä.
vielä	Rolls Royce on **vielä kalliimpi kuin** Porsche.
ei yhtään	Heli **ei** ole **yhtään** minu**a parempi** laulaja.
yhä	Sää muuttuu **yhä kylmemmäksi**.
mitä – sitä / sen	**Mitä useampi** kokki, **sitä huonompi** soppa.

Muista myös:

yhtä suuri	Meidän talomme on **yhtä suuri kuin** naapuriemme talo.

Harjoitus 1. **Adjektiivien kertaus. Paritehtävä. Pari sanoo adjektiivin ja toisen on sanottava mahdollisimman nopeasti vastakohta. Älä katso parin sanoja!**

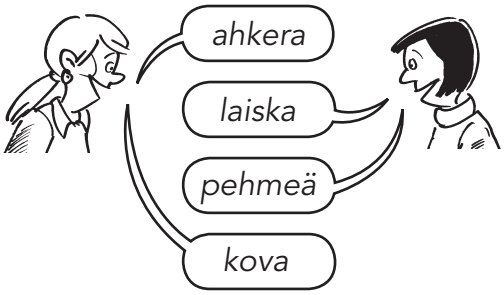

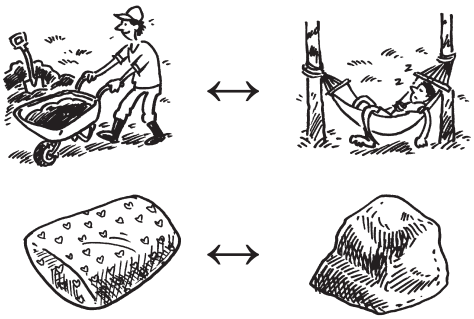

A.

Sinä sanot…	**Pari vastaa…**
ahkera	*laiska*
auki	kiinni
hapan	makea
hauska	tylsä
hidas	nopea
iloinen	surullinen
kallis	halpa
kaunis	ruma
korkea	matala
kuiva	märkä
kuuma	kylmä
leveä	kapea
lihava	laiha
likainen	puhdas
paksu	ohut

B.

Sinä sanot…	**Pari vastaa…**
pehmeä	*kova*
pitkä	lyhyt
raskas	kevyt
rikas	köyhä
sotkuinen	siisti
terve	sairas
terävä	tylsä
täysi	tyhjä
uusi	vanha
vahva	heikko
vaikea	helppo
valoisa	pimeä
vanha	nuori
vihainen	rauhallinen
viisas	tyhmä

Harjoitus 2. **Komparatiivin muodostus. Valitse ainakin kuusi adjektiivia harjoituksesta 1 ja tee lauseita, joissa käytät komparatiiveja eri sijamuodoissa.**

Harjoitus 3. **Sano komparatiivi toisella tavalla. Huomioi yksikkö ja monikko!**

A.

1. Uusi auto on parempi **kuin** vanha auto.

*= Uusi auto on vanha**a** auto**a** parempi.*

2. Pieni koira on vihaisempi kuin iso koira.
3. Onko ihminen älykkäämpi kuin eläin?
4. Italialainen ruoka ei ole herkullisempaa kuin suomalainen ruoka.
5. Uudet autot ovat parempia kuin vanhat autot.
6. Pienet koirat ovat vihaisempia kuin isot koirat.
7. Ovatko ihmiset älykkäämpiä kuin eläimet?
8. Italialaiset ruoat eivät ole herkullisempia kuin suomalaiset ruoat.

B.

1. Vanha auto on uu**tta** auto**a** huonompi.

*= Vanha auto on huonompi **kuin** uusi auto.*

2. Iso koira on pientä koiraa rauhallisempi.
3. Onko eläin ihmistä tyhmempi?
4. Suomalainen ruoka ei ole italialaista ruokaa mauttomampaa.
5. Vanhat autot ovat uusia autoja huonompia.
6. Isot koirat ovat pieniä koiria rauhallisempia.
7. Ovatko eläimet ihmistä tyhmempiä?
8. Suomalaiset ruoat eivät ole italialaisia ruokia mauttomampia.

Harjoitus 3. Ratkaisu:

A.

1. Uusi auto on vanhaa autoa parempi.

2. Pieni koira on isoa koiraa vihaisempi.

3. Onko ihminen eläintä älykkäämpi?

4. Italialainen ruoka ei ole suomalaista ruokaa herkullisempaa.

5. Uudet autot ovat vanhoja autoja parempia.

6. Pienet koirat ovat isoja koiria vihaisempia.

7. Ovatko ihmiset eläimiä älykkäämpiä?

8. Italialaiset ruoat eivät ole suomalaisia ruokia herkullisempia.

B.

1. Vanha auto on huonompi kuin uusi auto.

2. Iso koira on rauhallisempi kuin pieni koira.

3. Onko eläin tyhmempi kuin ihminen?

4. Suomalainen ruoka ei ole mauttomampaa kuin italialainen ruoka.

5. Vanhat autot ovat huonompia kuin uudet autot.

6. Isot koirat ovat rauhallisempia kuin pienet koirat.

7. Ovatko eläimet tyhmempiä kuin ihmiset?

8. Suomalaiset ruoat eivät ole mauttomampia kuin italialaiset ruoat.

Harjoitus 4. **Sano tai kirjoita monikossa.**

1. Isommassa koulussa on enemmän oppilaita kuin pienemmässä.

   Isommissa kouluissa on enemmän oppilaita kuin pienemmissä.

2. Parempaan kouluun täytyy pyrkiä kirjoittamalla pääsykoe.

3. Leveämmällä kadulla saa ajaa kovempaa kuin kapeammalla.

4. Uusi auto on turvallisempi kuin vanha.

5. Lapsen täytyy olla liikenteessä varovaisempi kuin aikuisen, koska hän on lyhyempi.

6. Luksusliikkeestä voi ostaa hienomman ja kalliimman vaatteen kuin marketista.

Harjoitus 4. Ratkaisu:

1. **Isommissa kouluissa on enemmän oppilaita kuin pienemmissä.**
2. **Parempiin kouluihin täytyy pyrkiä kirjoittamalla pääsykoe.**
3. **Leveämmillä kaduilla saa ajaa kovempaa kuin kapeammilla.**
4. **Uudet autot ovat turvallisempia kuin vanhat.**
5. **Lasten täytyy olla liikenteessä varovaisempia kuin aikuisten, koska he ovat lyhyempiä.**
6. **Luksusliikkeistä voi ostaa hienompia ja kalliimpia vaatteita kuin marketeista.**

Harjoitus 5. **Komparatiivin määritteet. Kirjoita lauseita. Käytä näitä adjektiiveja komparatiivissa ja komparatiivin määritteitä.**

Komparatiivin määritteet:

paljon
vähän
vielä
ei yhtään
yhä
mitä – sitä

Adjektiivit

suuri
kaunis
rikas
hyvä
kallis
onnellinen
tyylikäs

1. *Niina asuu paljon suuremmassa talossa kuin minä.*

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

Harjoitus 6. **Vertaile perheitä. Kerro kuvista tai kirjoita kuvista lauseita, joissa käytät komparatiivia.**

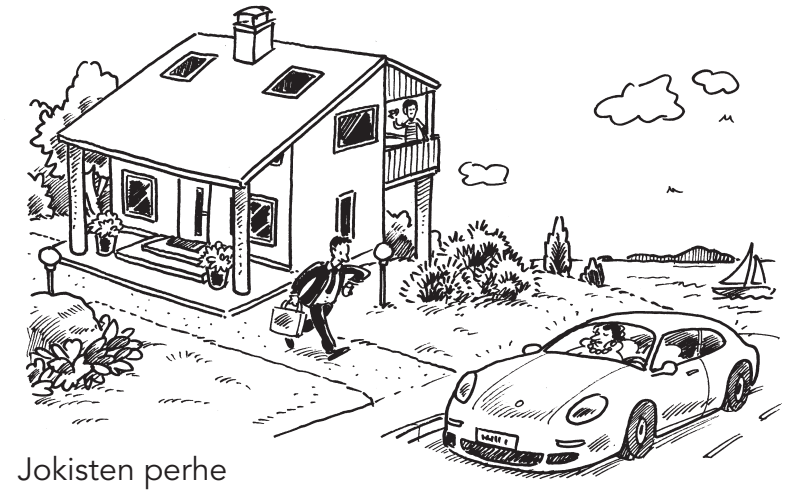

Jokisten perhe

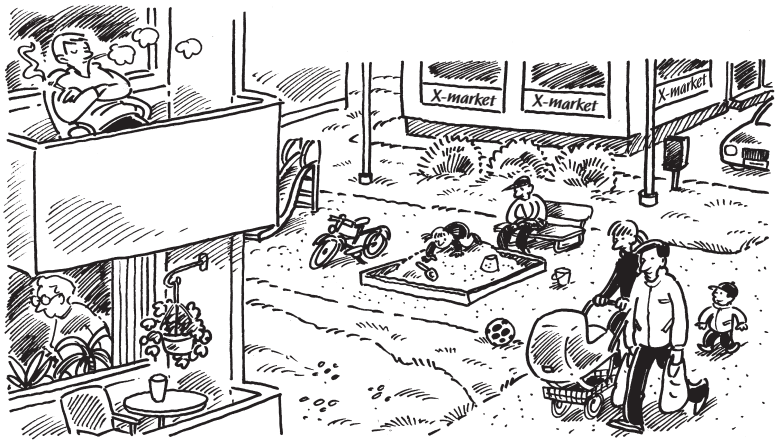

Niemisten perhe

He asuvat…

He ovat töissä…

Niemiset käyttävät…

Jokiset käyttävät…

Niemisillä on / ei ole…

Jokisilla on / ei ole…

He haluaisivat ostaa…

He eivät tarvitse…

He käyvät…

Harjoitus 7. **Tee kysymys.**

1. *Kumpaa viiniä juot mieluummin, kuivaa vai makeaa?*

   Juon mieluummin kuivaa kuin makeaa viiniä.

2. _____

   Pidän enemmän kissoista kuin koirista.

3. _____

   Jos saisin valita, matkustaisin kumpaankin, sekä Roomaan että Ateenaan!

4. _____

   Asun tällä puolella katua.

5. _____

   Ehkä haluaisin mieluummin asua Ruotsissa kuin Suomessa.

6. _____

   Minusta elokuvien katsominen on hauskempaa!

7. _____

   Sain tämän äidiltä!

8. _____

   En haluaisi muuttaa autiolle saarelle kummankaan kanssa!

9. _____

   En kummallekaan. Haluan pitää sen itse!

10. _____

    En oikein pidä kummastakaan.

Harjoitus 7. Ratkaisu:

1. **Kumpaa viiniä juot mieluummin, kuivaa vai makeaa?**
2. **Kummista pidät enemmän, kissoista vai koirista?**
3. **Kumpaan matkustaisit mieluummin, Roomaan vai Ateenaan?**
4. **Kummalla puolella katua asut?**
5. **Kummassa maassa haluaisit mieluummin asua, Ruotsissa vai Suomessa?**
6. **Kumpi sinusta on hauskempaa, elokuvien katsominen vai teatterissa käyminen?**
7. **Kummalta sait tuon korun, äidiltä vai isältä?**
8. **Kumman kanssa haluaisit muuttaa autiolle saarelle, x:n vai x:n?**
9. **Kummalle aiot antaa tämän kirjan lahjaksi, veljellesi vai sisarellesi?**
10. **Kummasta pidät enemmän, mämmistä vai salmiakista?**

MOLEMMAT (aina monikossa!)

N	molemmat
P	mole**mpi**a
V	**molemmi-**
GEN	mole**mpi**en
ILL	mole**mpi**in
INE	molemmissa
ELA	molemmista
ALL	molemmille
ADE	molemmilla
ABL	molemmilta
ESS	mole**mpi**na
TRA	molemmiksi

JOMPIKUMPI

N	jompikumpi
P	jo**mpa**aku**mpa**a
V	**jomma…kumma…**
GEN	jommankumman
ILL	jo**mpa**anku**mpa**an
INE	jommassakummassa
ELA	jommastakummasta
ALL	jommallekummalle
ADE	jommallakummalla
ABL	jommaltakummalta
ESS	jo**mpa**naku**mpa**na
TRA	jommaksikummaksi
MON	jommatkummat
MON V	jommi…kummi…

Kumpana päivänä sä aiot mennä markkinoille, lauantaina vai sunnuntaina?

En tiiä vielä, mut meen kyl **jompanakumpana** päivänä.

Mä haluisin mennä **molempina** päivinä, mut en oo varma, ehdinks mä.

Nii, viime vuonnahan sä **et** päässy **kumpanakaan** päivänä sinne!

KUMPIKIN, MOLEMMAT JA JOMPIKUMPI -pronominien käyttö

Kumpikin + yksikkö	**=**	**Molemmat + monikko**
Kumpikin tyttö on kaunis.	=	Molemmat tytöt ovat kauniita.
Kumpikaan ei ole kaunis.	≠	Molemmat eivät ole kauniita. Vain Mira on!

Jompikumpi + yksikkö

Toivon, että jompikumpi teistä lähtee mukaani.

Kumpikin / jompikumpi + monikko

- **Monikkosanat** (esim. *housut, sakset, silmälasit, häät*)

  Ostan **kummatkin** housut, sekä nämä punaiset että nuo mustat.
  Omistan vain kahdet korvakorut. Laitan tänään juhliin **jommatkummat**.

- **Kaksi ryhmää**

  Kummatkin, sekä suomalaiset että ruotsalaiset, pelasivat hienosti.

Harjoitus 8. **Vastaa kysymyksiin. Käytä vastauksissa *kumpikin-*, *molemmat-* tai *ei kumpikaan* -pronominia. Jatka lausetta kertomalla, miksi.**

1. Kumpaa sinä oikein rakastat, minua vai Markoa?

En rakasta enää teistä kumpaakaan, sillä olen löytänyt itselleni uuden poikaystävän!

2. Kumman luokse aiot mennä yöksi, äitisi vai siskosi?
3. Kummat silmälasit sinä aiot ostaa, nuo harmaat vai nämä ruskeat?
4. Kummasta pidät enemmän, siideristä vai oluesta?
5. Kummassa kädessä pidät tavallisesti sormuksia, oikeassa vai vasemmassa?
6. Kumpaan kaupunkiin matkustaisit mieluummin, Tukholmaan vai Pietariin?
7. Kummalle lupasit antaa vanhat sarjakuvalehtesi, pikkusiskollesi vai pikkuveljellesi?
8. Kumpana viikonloppuna Marjut ja Miko taas ovatkaan tulossa käymään, ensi viikonloppuna vai sitä seuraavana?

Harjoitus 9. ***Kumpikin / molemmat / ei kumpikaan / jompikumpi.***

Meillä **1.** ___*molemmilla*___ (MOLEMMAT), sekä ystävälläni Kirsillä että minulla, on tällä hetkellä melko samanlainen elämäntilanne. Olemme **2.** _____ (KUMPIKIN) samantyyppisessä työssä, **3.** _____ (KUMPIKIN) on perhe ja meistä **4.** _____ (MOLEMMAT) tuntuu siltä, että meillä on aivan liian harvoin mahdollisuus tavata toisiamme. Aina kun yritämme sopia tapaamista, **5.** _____ (JOMPIKUMPI) tai kummallakaan ei ole kalenterissa yhtään tyhjää päivää! Meidän **6.** _____ (MOLEMMAT) mielestä tämä tilanne on tietysti todella ikävä. Onneksi on sentään olemassa sosiaalinen media ja puhelin. Vähintään kerran viikossa **7.** _____ (JOMPIKUMPI) meistä soittaa toiselle tai kirjoittaa viestin. Yhteydenpito on meille **8.** _____ (MOLEMMAT) tärkeää, vaikka emme tapaakaan toisiamme niin usein kuin haluaisimme.

Harjoitus 9. Ratkaisu:

Meillä **1.** ___**molemmilla**___ (MOLEMMAT), sekä ystävälläni Kirsillä että minulla, on tällä hetkellä melko samanlainen elämäntilanne. Olemme **2.** ___**kumpikin**___ (KUMPIKIN) samantyyppisessä työssä, **3.** ___**kummallakin**___ (KUMPIKIN) on perhe ja meistä **4.** ___**molemmista**___ (MOLEMMAT) tuntuu siltä, että meillä on aivan liian harvoin mahdollisuus tavata toisiamme. Aina kun yritämme sopia tapaamista, **5.** ___**jommallakummalla**___ (JOMPIKUMPI) tai kummallakaan ei ole kalenterissa yhtään tyhjää päivää! Meidän **7.** ___**molempien**___ (MOLEMMAT) mielestä tämä tilanne on tietysti todella ikävä. Onneksi on sentään olemassa sosiaalinen media ja puhelin. Vähintään kerran viikossa **8.** ___**jompikumpi**___ (JOMPIKUMPI) meistä soittaa toiselle tai kirjoittaa viestin. Yhteydenpito on meille **9.** ___**molemmille**___ (MOLEMMAT) tärkeää, vaikka emme tapaakaan toisiamme niin usein kuin haluaisimme.

Harjoitus 10. Verbi + rektio. Kirjan sivu 189.

VERBI + P

kokeilla Haluaisin kokeilla _____ (TÄMÄ UUSI RESEPTI)

kuluttaa Kuluttaako tämä auto paljon _____ (BENSIINI)?

VERBI + lle

sopia Tuo paita sopii _____ (SINÄ) oikein hyvin!

VERBI + ILL

liittyä Suomi liittyi _____ (EU) vuonna 1995.

tottua Oletteko jo tottuneet Suomen _____ (PIMEÄT TALVET)?

sopeutua On vaikea sopeutua _____ (UUSI KULTTUURI).

VERBI + MIHIN

osallistua Miksi et osallistunut _____ (KONFERENSSI) viime viikolla?

Hanna osallistui _____ (KURSSI) jo viime keväänä.

VERBI + maan/ään

joutua Mikko joutuu aina _____ (AUTTAA) pikkusiskoaan.

panna Isä pani lapset _____ (NUKKUA).

pystyä En pysty _____ (NUKKUA), koska on niin valoisaa.

suostua Jaakko suostui _____ (TULLA) töihin jouluaattona.

VERBI + na/nä

pitää + P Pidätkö _____ (MINÄ) ihan _____ (TYHMÄ)?

pysyä Sää pysyy _____ (AURINKOINEN) koko viikonlopun.

VERBI + ksi

ryhtyä Olen aina halunnut ryhtyä _____ (MUUSIKKO).

Harjoitus 10. Ratkaisu:

VERBI + P

kokeilla Haluaisin kokeilla ___**tätä uutta reseptiä**___ (TÄMÄ UUSI RESEPTI).

kuluttaa Kuluttaako tämä auto paljon ___**bensiiniä**___ (BENSIINI)?

VERBI + lle

sopia Tuo paita sopii ___**sinulle**___ (SINÄ) oikein hyvin!

VERBI + ILL

liittyä Suomi liittyi ___**EU:hun**___ (EU) vuonna 1995.

tottua Oletteko jo tottuneet Suomen ___**pimeisiin talviin**___ (PIMEÄT TALVET)?

sopeutua On vaikea sopeutua ___**uuteen kulttuuriin**___ (UUSI KULTTUURI).

VERBI + MIHIN

osallistua Miksi et osallistunut ___**konferenssiin**___ (KONFERENSSI) viime viikolla?
Hanna osallistui ___**kurssille**___ (KURSSI) jo viime keväänä.

VERBI + maan/ään

joutua Mikko joutuu aina ___**auttamaan**___ (AUTTAA) pikkusiskoaan.

panna Isä pani lapset ___**nukkumaan**___ (NUKKUA).

pystyä En pysty ___**nukkumaan**___ (NUKKUA), koska on niin valoisaa.

suostua Jaakko suostui ___**tulemaan**___ (TULLA) töihin jouluaattona.

VERBI + na/nä

pitää + P Pidätkö ___**minua**___ (MINÄ) ihan ___**tyhmänä**___ (TYHMÄ)?

pysyä Sää pysyy ___**aurinkoisena**___ (AURINKOINEN) koko viikonlopun.

VERBI + ksi

ryhtyä Olen aina halunnut ryhtyä ___**muusikoksi**___ (MUUSIKKO).

Harjoitus 11. **Kirjoita lauseita, joissa käytät seuraavia verbejä.**

1. kokeilla + P

_____

2. sopia + lle

_____

3. tottua + ILL

_____

4. osallistua + ILL

_____

5. joutua + maan/mään

_____

6. pystyä + maan/mään

_____

7. pitää + P + na/nä

_____

8. pysyä + na/nä

_____

9. ryhtyä + ksi

_____

PITÄÄ

pitää + sta

Laila **pitää** elokuvien katselemise**sta**.

GEN + pitää = GEN + täytyy

Minu**n pitäisi** kyllä jo lähteä kotiin.

pitää + P + na

Sinä taidat **pitää** minu**a** aivan hullu**na**!

Sanontoja

Pitäkää hauskaa!

Pidä huolta itsestäsi!

Pidetään yhteyttä!

pitää + MISSÄ

Pidän kännykkää aina **mukana**.

En pidä vihanneksia koskaan **jääkaapissa**.

pitää puhe / esitelmä

Presidentti **piti** hienon **puheen** uutena vuotena.

pitää juhlat

Isoäidin 80-vuotis**juhlat pidettiin** viime kesänä.

pitää vapaapäivä, pitää lomaa, pitää tauko

Nyt meidän kyllä täytyy **pitää tauko**!

Milloin viimeksi **olet pitänyt lomaa**?

pitää kiinni + sta

Lapset, **pitäkää kiinni** jostakin, että ette kaadu!

Harjoitus 12. **Kirjoita lauseita, joissa käytät *pitää*-verbiä eri merkityksissä.**

1. pitää + sta

_____

2. GEN + pitää = GEN + täytyy

_____

3. pitää + P + na

_____

4. Sanontoja

_____

5. pitää + MISSÄ

_____

6. pitää puhe / esitelmä

_____

7. pitää juhlat

_____

8. pitää vapaapäivä, pitää lomaa, pitää tauko

_____

9. pitää kiinni + sta

_____

MITÄ MIELTÄ OLET?

Mitä mieltä olet?	Mitä mieltä sä oot?
Mitä pidät uudesta kampauksestani?	Mitäs tykkäät mun uudesta kampauksesta?
Miltä sinusta tuntuu?	Miltä sust tuntuu?
Miten tämä asia mielestäsi pitäisi tehdä?	Miten tää asia sun mielestä pitäs tehdä?
– Minusta… – Mielestäni… – Minusta tuntuu, että… – Luulen, että… – Uskon, että… – En osaa sanoa!	Musta… Mun mielestä… Musta tuntuu...

Harjoitus 13. **Pariharjoitus. Toinen lukee lauseen ja toinen reagoi. Apuna kannattaa käyttää oppikirjan sivua 185.**

1. Talvella tekisi mieli vain nukkua!
2. Onneksi pian on taas viikonloppu!
3. Suomalainen ruoka on todella hyvää!
4. Tahtoisin ehdottomasti maistaa mämmiä!
5. Suomalaiset ovat kiinnostuneita vain Suomessa tapahtuvista asioista.

6. Minusta kevät on kaikkein ihanin vuodenaika!
7. Minusta pitkien puheluiden puhuminen junissa ja busseissa pitäisi kieltää!
8. Suomalaiset ovat todella kohteliaita.
9. Suomalainen kahvi on maailman parasta.
10. Nykyään ihmiset lukevat liian vähän kirjoja.

Harjoitus 14. Kirjoita pikkusanat.

A.

oikein sattumalta silloin vielä joko – tai

Olin kaupungilla kävelyllä ja tapasin **1.** _____ vanhan ystäväni Veeran. Ehdotin, että menisimme **2.** _____ kahville _____ viinilasilliselle jonnekin. Veera ei **3.** _____ innostunut ajatuksesta ja sanoi, että hänellä oli kova kiire ja että hänen pitäisi **4.** _____ hoitaa monta asiaa tänään. Mutta juuri **5.** _____ paikalle saapui Veeran entinen ihastus, vanha koulukaverimme Jaska.

B.

ihan jo sen jälkeen vasta vielä ei enää

Yhtäkkiä näytti, että Veeralla **1.** _____ ollut _____ ollenkaan kiire ja hän itse ehdotti, että lähtisimme kaikki yhdessä läheiseen kahvilaan. **2.** _____ silloin huomasin, että Veeralla ei ollut enää sormusta sormessa ja päättelin, että hän oli eronnut **3.** _____ _____, kun viimeksi olimme tavanneet. Menimme kahville ja **4.** _____ 15 minuutin kuluttua minusta alkoi tuntua, että minun oli parasta poistua ja jättää Veera ja Jaska kahden. Olin **5.** _____ varma,että noista kahdesta **6.** _____ tulisi pari!!

Harjoitus 14. Ratkaisu:

A.

Olin kaupungilla kävelyllä ja tapasin **1.** ___**sattumalta**___ vanhan ystäväni Veeran. Ehdotin, että menisimme **2.** ___**joko**___ kahville ___**tai**___ viinilasilliselle jonnekin. Veera ei **3.** ___**oikein**___ innostunut ajatuksesta ja sanoi, että hänellä oli kova kiire ja että hänen pitäisi **4.** ___**vielä**___ hoitaa monta asiaa tänään. Mutta juuri **5.** ___**silloin**___ paikalle saapui Veeran entinen ihastus, vanha koulukaverimme Jaska.

B.

Yhtäkkiä näytti, että Veeralla **1.** ___**ei**___ ollut ___**enää**___ ollenkaan kiire ja hän itse ehdotti, että lähtisimme kaikki yhdessä läheiseen kahvilaan. **2.** ___**Vasta**___ silloin huomasin, että Veeralla ei ollut enää sormusta sormessa ja päättelin, että hän oli eronnut **3.** ___**sen**___ ___**jälkeen**___, kun viimeksi olimme tavanneet. Menimme kahville ja **4.** ___**jo**___ 15 minuutin kuluttua minusta alkoi tuntua, että minun oli parasta poistua ja jättää Veera ja Jaska kahden. Olin **5.** ___**ihan**___ varma, että noista kahdesta **6.** ___**vielä**___ tulisi pari!!

Harjoitus 15. **Yhdistä selitys ja adjektiivi. Edistyneet opiskelijat voivat tehdä harjoituksen samoilla adjektiiveilla parin kanssa niin, että toinen selittää sanan itse ja toinen arvaa, mikä sana on.**

kohtelias	ärsyttävä	suorasanainen
itsekäs	ystävällinen	ylpeä
rento	huumorintajuinen	tunteellinen
itsevarma	sisukas	temperamenttinen
outo	vilkas	tylsä

tunteellinen Itkee ja nauraa, rakastaa ja vihaa voimakkaasti.

_____ On energinen, sosiaalinen ja puhelias.

_____ Suuttuu helposti, mutta myös yleensä leppyy nopeasti.

_____ Ajattelee vain itseään eikä ota muita huomioon.

_____ Käyttäytyy hyvin ja ottaa muut ihmiset huomioon.

_____ Auttaa mielellään muita ja on myös hyvin kohtelias.

_____ saa muut ihmiset joskus hermostumaan tai suuttumaan.

_____ Sanoo asiat niin kuin ne ovat.

_____ Uskoo, että on parempi kuin muut.

_____ On usein vähän erilainen kuin muut.

_____ Jaksaa yrittää aina uudestaan ja uudestaan.

_____ Luottaa ja uskoo itseensä paljon.

_____ Kertoo vitsejä ja nauraa helposti.

_____ Ei ole kovin kiinnostava.

_____ Ei stressaa eikä jännitä.

Harjoitus 15. Ratkaisu:

tunteellinen	Itkee ja nauraa, rakastaa ja vihaa voimakkaasti.
vilkas	On energinen, sosiaalinen ja puhelias.
temperamenttinen	Suuttuu helposti, mutta myös yleensä leppyy nopeasti.
itsekäs	Ajattelee vain itseään eikä ota muita huomioon.
kohtelias	Käyttäytyy hyvin ja ottaa muut ihmiset huomioon.
ystävällinen	Auttaa mielellään muita ja on myös hyvin kohtelias.
ärsyttävä	saa muut ihmiset joskus hermostumaan tai suuttumaan.
suorasanainen	Sanoo asiat niin kuin ne ovat.
ylpeä	Uskoo, että on parempi kuin muut.
outo	On usein vähän erilainen kuin muut.
sisukas	Jaksaa yrittää aina uudestaan ja uudestaan.
itsevarma	Luottaa ja uskoo itseensä paljon.
huumorintajuinen	Kertoo vitsejä ja nauraa helposti.
tylsä	Ei ole kovin kiinnostava.
rento	Ei stressaa eikä jännitä.

Kappaleen dialogi kirjakielisenä

Harjoitus 16. Lue teksti ja kuuntele sitten sama dialogi puhekielellä.

Kummallista

Tuula: Pedro, muistatko yhtään, mikä oli mielestäsi kaikkein kummallisinta Suomessa silloin kun muutit tänne?

Pedro: No sauna kyllä kuulosti melko eksoottiselta ja kesti pitkään ennen kuin suostuin kokeilemaan saunomista. Niin ja sitten minusta oli outoa, että kengät piti ottaa pois, kun meni jonkun kotiin.

Tuula: Niin, nuo ovat varmasti melko monille Suomeen tulijoille vähän outoja asioita aluksi, mutta niihin tottuu, eikö vain? Mutta onko sitten jotakin sellaista, mikä vieläkin häiritsee tai ihmetyttää sinua? Jotakin mihin et ole tottunut näiden vuosien aikana?

Pedro: No on kyllä… Esimerkiksi jos tulen meidän yläkerran naapurimme kanssa sattumalta samaan aikaan sisään, niin hän ei koskaan tule minun kanssani samaan hissiin, vaan kävelee aina portaat kuudenteen kerrokseen. Tervehtiminenkin tuntuu joskus olevan vaikeampaa kuin muualla maailmassa. En ole koskaan oikein tottunut siihen, että naapureita vältellään ja että monet eivät halua olla missään tekemisissä saman talon asukkaiden kanssa.

Tuula: Voin kyllä kuvitella... Minä asuin opiskeluaikoina pari vuotta Bulgariassa ja siellä naapurit taas yrittivät koko ajan ottaa kontaktia. He ovat paljon sosiaalisempia kuin suomalaiset. Epäilin aluksi, että heillä olisi taka-ajatuksia. Melko pian kuitenkin huomasin, että siellä oli vain tapana vaihtaa pari sanaa naapurin kanssa ja sitä pidettiin kohteliaana. Meillä taas on joskus kohteliaampaa antaa ihmisten olla rauhassa.

Pedro: Hmm... Olen kyllä ajatellut, että se minun naapurini on joko ujo tai muuten outo. Ei ole tullut edes mieleeni, että hän onkin ehkä yrittänyt olla huomaavainen...

Tuula: Niin no, onhan meitä suomalaisiakin erilaisia. Isommissa kaupungeissa on tietysti ihan toisenlaista kuin pienemmissä paikoissa. Matkustapa vaikka Lappeenrantaan, Itä-Suomeen, niin löydät kyllä puheliaampaa porukkaa. Siellä ei olla yhtä hiljaisia kuin täällä etelämpänä. Ja naapurien ja jopa tuntemattomien kanssa rupatellaan ihan mielellään, usko tai älä!

Pedro: Ai? Minä voisin viihtyä siellä! Siellä minua ei siis pidettäisi humalaisena tai muuten omituisena, jos puhuisin tuntemattomille?

Tuula: Heh heh! Niin juuri! Hei, mutta nyt minun on pakko jatkaa matkaa. Jutellaan joskus paremmalla ajalla!

Harjoitus 17. **Kuuntele dialogi ja kirjoita puuttuvat sanat tai lauseet.**

Pedro ja Hanna ovat eri mieltä

Pedro: Kuule Hanna, ooks sä koskaan ajatellu, et me voitais asuu jossain muualla, esimerkiks Itä-Suomessa?

Hanna: Mitä!? _____! Miten niin?

Pedro: No ku musta on alkanu tuntuu, et Helsinki on vähän tylsä kaupunki.

Hanna: _____! Mä ainakin viihdyn täällä todella hyvin. Mitä sä nyt oikein höpiset?

Pedro: Niin mut eiks ois hauskaa lähteä vaikka vuodeks tai pariks jonnekin muualle? Sähän et oo koskaan asunu missään muualla ku täällä pääkaupunkiseudulla.

Hanna: _____! Mä oon ollu muutaman viikon työharjoittelussa Vaasassa.

Pedro: Äh... Ei sitä lasketa. _____. Tekis ihan hyvää vaihtaa välillä maisemaa. Jos saisit valita, _____ kaupunkiin sä muuttaisit mieluummin, Lappeenrantaan vai Kuopioon?

Hanna: Hei, _____! Mä en kyl muuttais ikinä _____ niistä. Meillähän on koko elämä ja kaikki kaveritkin täällä! Ja vauvakin tulossa! Lopetetaan nyt tää keskustelu, _____?

Harjoitus 18. **Keskustele parin kanssa.**

1. Miksi Pedro ehdottaa Hannalle, että he muuttaisivat pois Helsingistä?
2. Mistä Pedrolle on ehkä tullut tällainen ajatus mieleen?
3. Miten Hanna suhtautuu ehdotukseen? Mitä mieltä Hanna on?
4. Uskotko, että Pedro ja Hanna muuttavat pois Helsingistä joskus? Miksi?

Harjoitus 17. Ratkaisu:

Pedro ja Hanna ovat eri mieltä

Pedro: Kuule Hanna, ooks sä koskaan ajatellu, et me voitais asuu jossain muualla, esimerkiks Itä-Suomessa?

Hanna: Mitä!? ___**No en todellakaan**___! Miten niin?

Pedro: No ku musta on alkanu tuntuu, et Helsinki on vähän tylsä kaupunki.

Hanna: ___**Eihän oo**___! Mä ainakin viihdyn täällä todella hyvin. Mitä sä nyt oikein höpiset?

Pedro: Niin mut eiks ois hauskaa lähteä vaikka vuodeks tai pariks jonnekin muualle? Sähän et oo koskaan asunu missään muualla ku täällä pääkaupunkiseudulla.

Hanna: ___**Oonpas**___! Mä oon ollu muutaman viikon työharjoittelussa Vaasassa.

Pedro: Äh... Ei sitä lasketa. ___**Mut ihan oikeesti**___. Tekis ihan hyvää vaihtaa välillä maisemaa. Jos saisit valita, ___**kumpaan**___ kaupunkiin sä muuttaisit mieluummin, Lappeenrantaan vai Kuopioon?

Hanna: Hei, ___**älä nyt viitsi**___! Mä en kyl muuttais ikinä ___**kumpaankaan**___ niistä. Meillähän on koko elämä ja kaikki kaveritkin täällä! Ja vauvakin tulossa! Lopetetaan nyt tää keskustelu, ___**jooko**___?

Harjoitus 12. **Kuuntele ja vastaa kysymyksiin.**

CD 2/9

Hanna: Hei kato miten upee pusero tossa näyteikkunassa on! Käydään ihan nopeesti kattomassa sitä.

Pedro: Okei.

***

Hanna: Hei!

Myyjä: Hei!

Hanna: Mä haluaisin kokeilla tollasta vihreetä leveähihasta puseroo, joka on tuolla näyteikkunassa. Missähän niitä on?

Myyjä: Tuolla oikealla, sovituskopin vieressä.

Hanna: Kiitos.

***

Hanna: Äsh, tää on mulle ihan liian pieni. Voisitsä, Pedro, tuoda mulle vähän suuremman koon?

Pedro: Joo, odota hetki. Tuonks mä saman värisen? Siellä oli myös tummemman vihreitä.

Hanna: Eksä nyt muista, että mä tykkään vaaleammista väreistä enemmän? Tuo vaan se vaaleenvihree, mut isompi koko.

***

Pedro: No, onks se hyvä?

Hanna: Hmmm... No joo...Tää on ehkä vähän liian juhlavan näkönen, vai mitä mieltä sä oot?

Pedro: No emmä tiedä...Must sä näytät tossa hyvältä. Jotenkin pidemmältä ja hoikemmaltakin.

Hanna: Ai jaa? Mut ehkä mä nyt kuitenkin kokeilen jotain vähän hillitympää ja arkisempaa.

Pedro: Ja ehkä myös halvempaa...? (heh heh)

Hanna: (heh heh) No mul on kyl vähän kallis maku... Mut hei kato tätä! Tääkin on tosi kaunis. Mä kokeilen vielä tätä!

****

Pedro: No...?

Hanna: Joo, tää on parempi kun se vihree. Ja varmasti monikäyttösempi! Kato vaikka!

Pedro: Joo, toi on kiva! Mut pitäiskö sen olla vähän pidempi? Se on takaa aika lyhyt.

Hanna: Ai on vai? No voi hitsi. Tää ois muuten ollu niin sopiva. Ei voi mitään. En mä voi sit tätä ostaa.

Pedro: Jatketaanko matkaa?

Hanna: Jep. Mennään kahville.

Ratkaisu:

1. Vihreää.

2. Ei, se on liian pieni.

3. Koska hän pitää enemmän vaaleammista väreistä.

4. Hanna näyttää Pedron mielestä hyvältä, jotenkin pidemmältä ja hoikemmalta.

5. Ei osta, koska se on takaa liian lyhyt.

Harjoitus 15. Suomalaisia maailmalla. Kuuntele ja vastaa kysymyksiin.

A. Maire Schmidt, kotiäiti, 68 vuotta

CD 2/10

Miksi muutit Saksaan? Oliko maa sellainen kuin odotit?

Muutin Länsi-Saksaan vuonna 1970, kun menin naimisiin saksalaisen miehen kanssa. Minulla ei ollut Saksasta vahvoja ennakkokäsityksiä, mutta silti yllätys oli suuri.

Mikä yllätti sinut alussa? Mitä et osannut odottaa?

Tulin itseensä sulkeutuneeseen maahan, jossa kaikki tekivät hyvin paljon töitä. Suurin yllätys Saksassa oli juuri sodan seuraukset eli se, miten sodan jäljet vielä näkyivät maassa. Aloin vähitellen ymmärtää, mitä toinen maailmansota oli saanut Euroopassa aikaan.

Oliko sinun helppo saada uusia ystäviä?

Aluksi sain ystäviä perheen kautta, mutta sitten löysin muut suomalaiset. Heidän kauttaan löytyi uusia ystäviä, sekä suomalaisia että saksalaisia. Suomalaiset olivat maahanmuuttajien eliittiä, heitä arvostettiin ja kaikki – KAIKKI – olivat minustakin heti kiinnostuneita, kun kuulivat, että olin kotoisin kaukaisesta Suomesta.

Millaisia muistoja sinulla on saksan kielen oppimisesta?

Kielen oppiminen ei ollut minulle kovin vaikeaa. Olin lukenut koulussa pitkän saksan ja osasin sitä tarpeeksi. Alkuun väsytti, kun ihmiset puhuivat paljon ja nopeasti. Suomen puhuminen suomalaisten ystävien kanssa oli ihanaa. Sitten jaksoi kuunnella paremmin saksaakin.

Mikä auttoi sinua sopeutumaan uuteen maahan?

Selvisin hyvin Saksaan muutosta positiivisella asenteella ja erittäin vahvoilla suomalaisilla juurilla. Kirjeenvaihto Suomeen vanhempien ja ystävien kanssa oli vilkasta, suomalaiset kävivät meillä ja me kävimme säännöllisesti Suomessa. Tämä auttoi minua sopeutumaan uuteen maahan.

Ratkaisu:

1. väärin 2. oikein 3. väärin 4. oikein 5. oikein

B. **Pekka Kuusela, yliopisto-opettaja, 49 vuotta**

CD 2/11

Kuinka kauan olit töissä Liettuassa? Miksi lähdit juuri sinne?

Mä olin Vilnassa kaksi vuotta. Mä en oikeastaan tiennyt Liettuasta yhtään mitään. Siksi mua se paikka kiinnostikin. Mä olin aiemmin asunut muun muassa Venäjällä ja Kiinassa ja halusin vaihteeksi tutustua pieneen kansaan ja pieneen kulttuuriin.

Sopeuduitko nopeasti? Millaista elämäsi oli alussa?

Alussa oli vaikeaa, koska uusiin tehtäviin ei ollut tarpeeksi aikaa ja mahdollisuuksia valmistautua. Sitten mun isä kuoli, mikä toi ongelmia. Onneksi mun Suomessa asuvat sisaret pystyivät hoitamaan suurimman osan käytännön asioista, vaikka hautajaisissa mun tietysti täytyi käydä. Koko ensimmäisen vuoden ajan mun oli vaikea ajatella työasioita.

Millaista oli tehdä töitä liettualaisten kanssa?

Liettualaiset ovat luonteeltaan aika pidättyväisiä. Ainakin musta tuntui siltä. Heihin oli vaikea saada kontaktia ja oli vaikea löytää ystäviä. Tämä teki sopeutumisen aluksi vähän vaikeaksi. Myös työpaikan hallinto ja byrokratia oli mun mielestä aika sekavaa ja monimutkaista. Ja kun ei osannut liettuan kieltä, oli hankala sopeutua yliopiston systeemiin ja ymmärtää sitä.

Mitä teit vapaa-aikanasi? Mitä harrastit?

Mä olen suuri musiikin ystävä ja erityisesti mua kiinnostaa klassinen musiikki ja jazz. Mä kaipaan Vilnan vilkasta musiikkielämää. Vilnassa mä kävin viikoittain konserteissa, joiden pääsyliput on paljon halvempia kuin Suomessa. Sen lisäksi siellä järjestetään keväisin ja kesäisin paljon erilaisia mielenkiintoisia kulttuuritapahtumia, jotka useimmiten ei maksa mitään.

Entä kotiin paluu? Miltä Suomeen palaaminen tuntui?

Elämäntapa ja elinympäristö Vilnassa olivat loppujen lopuksi melko samantapaisia kuin Suomessa. Sen vuoksi mulla ei oikeastaan ollut sopeutumisongelmia, kun mä olin palannut takaisin kotiin.

Ratkaisu:

1. b 2. b 3. b 4. c 5. b

C. Milja Ylipelto, it-suunnittelija, 33 vuotta

CD 2/12

Kuinka pitkään asuit ulkomailla ja miksi?

Mä asuin ja työskentelin kolme vuotta Pekingissä.

Miten pidit yhteyttä Suomeen? Kuinka usein kävit Suomessa?

Mä olin koko ajan aktiivisesti yhteydessä Suomeen. Kävin noin puolen vuoden välein lomilla Suomessa. Talviloma oli aina tammi–helmikuun vaihteessa ja kesäloma heinäkuussa. Mä pidin yhteyttä mun kavereihin ja sukulaisiin internetin kautta joka päivä enkä välillä edes huomannut, kuinka kaukana kotoa mä olin.

Miksi lähdit ulkomaille?

Mulla oli oikeastaan kaksi syytä. Ensiksikin tietysti mua kiinnosti uusi maa ja mä halusin nähdä maailmaa ja saada elämyksiä. Toisaalta lähtö uuteen paikkaan on myös lähtemistä jostakin pois. Mä lähdin ulkomaille, koska mä koin mun elämän Suomessa raskaaksi ja vaikeaksi. Ihmissuhteissa oli ongelmia, enkä mä oikein viihtynyt mun työpaikassakaan.

Entä palaaminen? Oliko se vaikeaa?

Suomeen paluu oli vähän vaikeaa. Erityisesti mua harmitti ihmisten suhtautuminen mun Kiina-innostukseen. Monet mun suomalaiset ystävät näki Kiinassa vain negatiivisia asioita. Mä puolestani olin löytänyt sieltä myös paljon positiivista. Kun mua ei haluttu kuunnella, niin mä olin jollain lailla pettynyt.

Kun palasit Suomeen, oliko mikään mielestäsi muuttunut Suomessa?

Yksi asia oli mun kotikaupungissani selvästi muuttunut. Tänne oli nimittäin muuttanut paljon afrikkalaisia maahanmuuttajia ja mun kotikaupungista oli tullut hyvin kansainvälinen. Kaupunkikuva oli muuttunut paljon.

Mitä asioita ikävöit eniten Kiinasta?

Mulla on eniten ikävä kavereita. Mutta mä kaipaan myös Pekingin kaupunkia ja sen ihmisvilinää, kiinalaista kulttuuria ja tuttuja paikkoja. Itse asiassa mun paluun jälkeen, heti seuraavana kesänä, mä hankin turistiviisumin ja kävin Pekingissä. Oli myös kiinnostavaa nähdä, miten Peking oli vuoden aikana muuttunut.

Ratkaisu:

1. **Kolme vuotta.**
2. **Noin puolen vuoden välein.**
3. **Uusi maa kiinnosti häntä ja hän halusi nähdä maailmaa ja saada elämyksiä. Hän myös koki elämänsä suomessa raskaaksi ja vaikeaksi.**
4. **Miljaa harmitti ihmisten suhtautuminen hänen Kiina-innostukseensa.**
5. **Miljan kotikaupungista oli tullut kansainvälinen.**
6. **On. Kerran.**

Markkinoiden paras

7

Kappaleen sisältö 244

Kalvot ja lisäharjoitukset 245

Superlatiivi 245

Sanasto 271

Puhekieli 273

Kuunteluharjoitusten tekstit ja ratkaisut 275

Markkinoiden paras

Kappaleen teksteissä esiintyy useita tekstilajeja: lyhyenä johdantona puhekielinen dialogi, sitten mainosteksti ja lopuksi kokoamisohje. Luetaan-tekstinä oleva Sinikka Nopolan novelli laajentaa tekstilajien kirjoa kaunokirjallisuuteen. Kappaleen uusi sanasto liittyy kodintekniikkaan ja työkaluihin sekä joihinkin mainoskielelle tyypillisiin ilmaisuihin. Mainoskieltä on aiemmin käsitelty *Suomen mestari 2* -oppikirjan 8. kappaleessa.

Uutena kielioppiasiana esitellään superlatiivin taivutusmuodot. Superlatiivin perusmuoto on käsitelty jo mainitussa *Suomen mestari 2* -oppikirjan 8. kappaleessa, mutta uusien muotojen esittely kannattaa aloittaa tutun lyhyellä kertaamisella. Oppikirjassa on muutamia harjoituksia myös tähän tarkoitukseen. Osa tämän oppaan superlatiiviharjoituksista (ainakin 5, 6 ja 7) on sanastoltaan varsin vaativia, joten ne sopinevat parhaiten nopeasti edenneille opiskelijoille.

Kielioppi:

• adjektiivien superlatiivi

Sanasto:

• kodintekniikka
• työkalut
• kokoamisohje
• mainoskieli

Puhekieli:

• sanastoeroja

SUPERLATIIVI in

iso	iso-	_____
vanha	vanha-	_____
kylmä	kylmä-	_____
sininen	sinise-	_____
kaunis	kaunii-	_____
uusi		**uusin**
pitkä		**pisin**
hyvä		**paras**

e, a, ä → pois

i, ii → e

	Yksikkö	**Monikko**
N	isoin	isoimmat
P	isointa	iso**impi**a
V	isoimma-	isoimmi-
GEN	isoimman	iso**impi**en
ILL	iso**impa**an	iso**impi**in
INE	isoimmassa	isoimmissa
ELA	isoimmasta	isoimmista
ALL	isoimmalle	isoimmille
ADE	isoimmalla	isoimmilla
ABL	isoimmalta	isoimmilta
ESS	iso**impa**na	iso**impi**na
TRA	isoimmaksi	isoimmiksi

Harjoitus 1.

A. Kirjoita superlatiivin perusmuoto.

1. mielenkiintoinen *mielenkiintoisin*
2. vaikea _____
3. tylsä _____
4. kaunis _____
5. kamala _____
6. tyytyväinen _____
7. kummallinen _____
8. kohtelias _____
9. luotettava _____
10. eksoottinen _____

B. Kirjoita lauseita, joissa käytät A-kohdan superlatiiveja eri muodoissa.

Harjoitus 1. A. Ratkaisu:

1. mielenkiintoinen **mielenkiintoisin**
2. vaikea **vaikein**
3. tylsä **tylsin**
4. kaunis **kaunein**
5. kamala **kamalin**
6. tyytyväinen **tyytyväisin**
7. kummallinen **kummallisin**
8. kohtelias **kohteliain**
9. luotettava **luotettavin**
10. eksoottinen **eksoottisin**

Harjoitus 2. **Kirjoita superlatiivin partitiivi. Lue ensin koko teksti, niin harjoituksen tekeminen on helpompaa.**

tehokas	helppo	raskas	~~hauska~~	tärkeä	surullinen

Viime kesänä olin töissä vanhainkodissa. Kaikkein **1.** ___*hauskinta*___ siinä työssä oli tutustua niin moniin mielenkiintoisiin ihmisiin. Ihmisten kanssa keskusteleminen oli minulle työssä samalla myös **2.** _____, koska olen sosiaalinen eikä minun ole koskaan ollut vaikea puhua erilaisten ihmisten kanssa. Minulla oli kivoja työkavereita, ja opin, että monet asiat on **3.** _____ tehdä yhdessä; sillä tavalla ne sujuvat hyvin ja nopeasti. **4.** _____ oli olla yövuorossa, varsinkin silloin, kun en ollut päivällä onnistunut nukkumaan kunnolla.

Ja aamullakin oli joskus vaikeaa herätä aamuvuoroon. **5.** _____ oli huomata, että jotkut vanhat ihmiset olivat todella yksinäisiä. Kaikkien luona ei käynyt ollenkaan vieraita. Minusta kaikkein **6.** _____ on, että ketään ei jätetä yksin, ei vanhoja eikä nuoria.

Harjoitus 2. Ratkaisu:

Viime kesänä olin töissä vanhainkodissa. Kaikkein **1.** **hauskinta** siinä työssä oli tutustua niin moniin mielenkiintoisiin ihmisiin. Ihmisten kanssa keskusteleminen oli minulle työssä samalla myös **2.** **helpointa**, koska olen sosiaalinen eikä minun ole koskaan ollut vaikea puhua erilaisten ihmisten kanssa. Minulla oli kivoja työkavereita, ja opin, että monet asiat on **3.** **tehokkainta** tehdä yhdessä; sillä tavalla ne sujuvat hyvin ja nopeasti. **4.** **raskainta** oli olla yövuorossa, varsinkin silloin, kun en ollut päivällä onnistunut nukkumaan kunnolla. Ja aamullakin oli joskus vaikeaa herätä aamuvuoroon. **5.** **surullisinta** oli huomata, että jotkut vanhat ihmiset olivat todella yksinäisiä. Kaikkien luona ei käynyt ollenkaan vieraita. Minusta kaikkein **6.** **tärkeintä** on, että ketään ei jätetä yksin, ei vanhoja eikä nuoria.

Harjoitus 3. **Kirjoita superlatiivi.**

1. Pääsisinpä **ihanalle** lomalle… elämäni _____*ihanimmalle*_____!
2. Haluaisin matkustaa jollekin kauniille saarelle….
   ehkä Tyynenmeren _____.
3. Unohtaisin tietokoneet ja tylsät tehtävät…
   ainakin kaikkein _____.
4. Vastaisin vain todella tärkeisiin puheluihin…
   ainoastaan kaikkein _____.
5. Asuisin viihtyisässä ja rauhallisessa hotellissa…
   saaren _____ ja
   _____.
6. Joka ilta söisin hienossa ja kalliissa ravintolassa…
   yleensä saaren _____ ja
   _____.
7. Kävelisin valkoisella hiekalla…
   varmaankin maailman _____.
8. Tutustuisin muutamiin mielenkiintoisiin nähtävyyksiin…
   mutta vain kaikkein _____.
9. Keskustelisin hauskojen hotellivieraiden kanssa…
   mutta ainoastaan kaikkein _____.
10. Muistaisin aina tämän hyvän loman…
    elämäni _____.

Harjoitus 3. Ratkaisu:

1. Pääsisinpä **ihanalle** lomalle… elämäni ___**ihanimmalle**___!
2. Haluaisin matkustaa jollekin kauniille saarelle…
   ehkä Tyynenmeren ___**kauneimmalle**___.
3. Unohtaisin tietokoneet ja tylsät tehtävät…
   ainakin kaikkein ___**tylsimmät**___.
4. Vastaisin vain todella tärkeisiin puheluihin…
   ainoastaan kaikkein ___**tärkeimpiin**___.
5. Asuisin viihtyisässä ja rauhallisessa hotellissa…
   saaren ___**viihtyisimmässä**___ ja
   ___**rauhallisimmassa**___.
6. Joka ilta söisin hienossa ja kalliissa ravintolassa…
   yleensä saaren ___**hienoimmassa**___ ja
   ___**kalleimmassa**___.
7. Kävelisin valkoisella hiekalla…
   varmaankin maailman ___**valkoisimmalla**___.
8. Tutustuisin muutamiin mielenkiintoisiin nähtävyyksiin…
   mutta vain kaikkein ___**mielenkiintoisimpiin**___.
9. Keskustelisin hauskojen hotellivieraiden kanssa…
   mutta ainoastaan kaikkein ___**hauskimpien**___.
10. Muistaisin aina tämän hyvän loman…
    elämäni ___**parhaan/parhaimman**___.

Harjoitus 4. **Kirjoita sanoista lauseita. Käytä superlatiivin yksikköä.**

1. Matkustaa – te – nopein – lentokone?

Matkustatteko te nopeimmalla lentokoneella?

2. Me – tulla – hitain ja halvin – lento.

_____

3. Lukea – sinä – jo – uusin – lehti?

_____

4. Se – esitellä – vuoden mielenkiintoisin – elokuva.

_____

5. Hanna – katsella – komein – mies.

_____

6. Mies – keskustella – älykkäin – nainen – kanssa.

_____

7. Mikko – muuttaa – Italian suurin – kaupunki.

_____

8. Hän – olla kotoisin – Suomen pienin – kaupunki.

_____

Harjoitus 4. Ratkaisu:

1. Matkustatteko te nopeimmalla lentokoneella?
2. Me tulimme halvimmalla ja hitaimmalla lennolla.
3. Luitko sinä jo uusimman lehden?
4. Siinä esitellään vuoden mielenkiintoisin elokuva. /
   Se esittelee vuoden mielenkiintoisimman elokuvan.
5. Hanna katselee komeinta miestä.
6. Mies keskustelee älykkäimmän naisen kanssa.
7. Mikko muuttaa Italian suurimpaan kaupunkiin.
8. Hän on kotoisin Suomen pienimmästä kaupungista.

Harjoitus 5. **Kirjoita adjektiivin superlatiivi oikeassa muodossa, yksikössä tai monikossa. Tehtävä soveltuu edistyneille opiskelijoille.**

Suomenlinna on UNESCOn maailmanperintökohde ja yksi Suomen **1.** *suosituimmista* (SUOSITTU) nähtävyyksistä. Samalla Suomenlinna on myös Helsingin kaupunginosa. Se kuuluu Helsingin **2.** _____ (PIENI) kaupunginosiin; Suomenlinnassa on nykyään noin 850 vakituista asukasta.

Linnoitus rakennettiin 1700-luvulla, ja silloin myös saaren asukasmäärä oli rakennustöiden takia suurimmillaan. Tuolloin **3.** _____ (SUURI) osa asukkaista oli kuitenkin sotilaita. Siviiliväestön määrä puolestaan oli korkeimmillaan vuonna 1952, jolloin Suomenlinnassa asui 1649 asukasta.

Suomen **4.** _____ (MERKITTÄVÄ) nähtävyksiin ja UNESCOn maailmanperintökohteisiin kuuluu myös Vanha Rauma. Se on Pohjoismaiden **5.** _____ (LAAJA) ja **6.** _____ (YHTENÄINEN) puukaupunkialue. Puukaupungin **7.** _____ (VANHA) talot ovat peräisin 1700-luvulta. **8.** _____ (VILKAS) elämä on kauppatorilla ja sen ympäristössä.

Harjoitus 5. Ratkaisu:

Suomenlinna on UNESCOn maailmanperintökohde ja yksi Suomen **1.** ___**suosituimmista**___ (SUOSITTU) nähtävyyksistä. Samalla Suomenlinna on myös Helsingin kaupunginosa. Se kuuluu Helsingin **2.** ___**pienimpiin**___ (PIENI) kaupunginosiin; Suomenlinnassa on nykyään noin 850 vakituista asukasta.

Linnoitus rakennettiin 1700-luvulla, ja silloin myös saaren asukasmäärä oli rakennustöiden takia suurimmillaan. Tuolloin **3.** ___**suurin**___ (SUURI) osa asukkaista oli kuitenkin sotilaita. Siviiliväestön määrä puolestaan oli korkeimmillaan vuonna 1952, jolloin Suomenlinnassa asui 1649 asukasta.

Suomen **4.** ___**merkittävimpiin**___ (MERKITTÄVÄ) nähtävyksiin ja UNESCOn maailmanperintökohteisiin kuuluu myös Vanha Rauma. Se on Pohjoismaiden **5.** ___**laajin**___ (LAAJA) ja **6.** ___**yhtenäisin**___ (YHTENÄINEN) puukaupunkialue. Puukaupungin **7.** ___**vanhimmat**___ (VANHA) talot ovat peräisin 1700-luvulta. **8.** ___**Vilkkainta**___ (VILKAS) elämä on kauppatorilla ja sen ympäristössä.

Harjoitus 6. Lue teksti ja vastaa kysymyksiin. Teksti on sama kuin harjoituksessa 5.

Suomenlinna on UNESCOn maailmanperintökohde ja yksi Suomen suosituimmista nähtävyyksistä. Samalla Suomenlinna on myös Helsingin kaupunginosa. Se kuuluu Helsingin pienimpiin kaupunginosiin; Suomenlinnassa on nykyään noin 850 vakituista asukasta.

Linnoitus rakennettiin 1700-luvulla, ja silloin myös saaren asukasmäärä oli rakennustöiden takia suurimmillaan. Tuolloin suurin osa asukkaista oli kuitenkin sotilaita. Siviiliväestön määrä puolestaan oli korkeimmillaan vuonna 1952, jolloin Suomenlinnassa asui 1649 asukasta.

Suomen merkittävimpiin nähtävyyksiin ja UNESCOn maailmanperintökohteisiin kuuluu myös Vanha Rauma. Se on Pohjoismaiden laajin ja yhtenäisin puukaupunkialue. Puukaupungin vanhimmat talot ovat peräisin 1700-luvulta. Vilkkainta elämä on kauppatorilla ja sen ympäristössä.

1. Kuinka paljon asukkaita Suomenlinnassa on?

_____

2. Milloin Suomenlinnassa oli kaikkein eniten asukkaita? Miksi?

_____

_____

3. Mitä erityistä on Vanhassa Raumassa?

_____

4. Mikä paikka mainitaan Vanhan Rauman keskuksena?

_____

Harjoitus 6. Ratkaisu:

1. Kuinka paljon asukkaita Suomenlinnassa on?
   Suomenlinnassa on 850 asukasta.

2. Milloin Suomenlinnassa oli kaikkein eniten asukkaita? Miksi?
   Suomenlinnassa oli eniten asukkaita 1700-luvulla, kun linnaa rakennettiin. Rakennustöissä tarvittiin paljon työntekijöitä.

3. Mitä erityistä on Vanhassa Raumassa?
   Se on Pohjoismaiden laajin ja yhtenäisin puutaloalue.

4. Mikä paikka mainitaan Vanhan Rauman keskuksena?
   Kauppatoria voi pitää Vanhan Rauman keskuksena.

Harjoitus 7. **Kirjoita adjektiivit oikeassa muodossa. Käytä superlatiivia yksikössä tai monikossa. Tehtävä soveltuu edistyneille opiskelijoille.**

korkea hyvä kaunis ~~pitkä~~ nopea kestävä

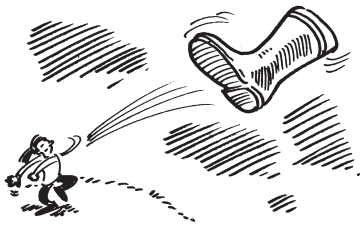

Huttulan peruskoulussa pidettiin eilen koulun omat olympialaiset. Sekä osallistujia että lajeja oli runsaasti. Saappaanheitossa **1.** ___*pisimmän*___ heiton heitti Roosa Nenonen. Tikanheitossa mestaruus jaettiin, kun **2.** _____ suorituksiin pääsivät Tuukka Mäki ja Joonas Keskitalo. 60 metrin juoksussa **3.** _____ vauhtia juoksi Roni Kesti. Koulun **4.** _____ juoksijan arvonimen puolestaan sai Ilkka Ketola voittamalla maratonin, jonka pituus tällä kertaa oli 10 kilometriä.

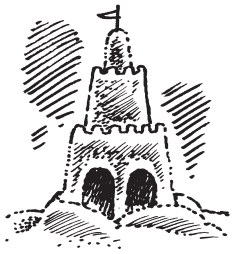

Veteraanisarjaan sai osallistua koko koulun henkilökunta. Alakoulun rehtori Marja Salonen yllätti kaikki, kun hän rakensi **5.** _____ tornin hiekkaveistoskisassa. Hiekkatornin korkeus oli lähes kaksi metriä! Vahtimestari Tapio Toikko sai samassa kisassa kunniamaininnan, sillä Toikon hiekkakoira oli kaikkien oppilaiden mielestä kisan **6.** _____ hiekkaveistos.

Harjoitus 7. Ratkaisu:

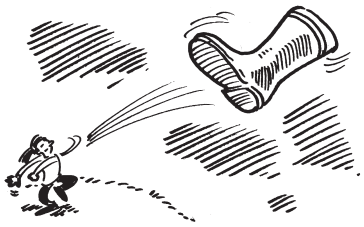

Huttulan peruskoulussa pidettiin eilen koulun omat olympialaiset. Sekä osallistujia että lajeja oli runsaasti. Saappaanheitossa **1.** ___**pisimmän**___ heiton heitti Roosa Nenonen. Tikanheitossa mestaruus jaettiin, kun **2.** ___**parhaisiin**___ suorituksiin pääsivät Tuukka Mäki ja Joonas Keskitalo. 60 metrin juoksussa **3.** ___**nopeinta**___ vauhtia juoksi Roni Kesti. Koulun **4.** ___**kestävimmän**___ juoksijan arvonimen puolestaan sai Ilkka Ketola voittamalla maratonin, jonka pituus tällä kertaa oli 10 kilometriä.

Veteraanisarjaan sai osallistua koko koulun henkilökunta. Alakoulun rehtori Marja Salonen yllätti kaikki, kun hän rakensi **5.** ___**korkeimman**___ tornin hiekkaveistoskisassa. Hiekkatornin korkeus oli lähes kaksi metriä! Vahtimestari Tapio Toikko sai samassa kisassa kunniamaininnan, sillä Toikon hiekkakoira oli kaikkien oppilaiden mielestä kisan **6.** ___**kaunein**___ hiekkaveistos.

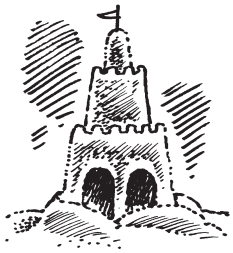

Harjoitus 8. **Lue teksti ja vastaa kysymyksiin. Teksti on sama kuin harjoituksessa 7.**

Huttulan peruskoulussa pidettiin eilen koulun omat olympialaiset. Sekä osallistujia että lajeja oli runsaasti. Saappaanheitossa pisimmän heiton heitti Roosa Nenonen. Tikanheitossa mestaruus jaettiin, kun parhaisiin suorituksiin pääsivät Tuukka Mäki ja Joonas Keskitalo. 60 metrin juoksussa nopeinta vauhtia juoksi Roni Kesti. Koulun kestävimmän juoksijan arvonimen puolestaan sai Ilkka Ketola voittamalla maratonin, jonka pituus tällä kertaa oli 10 kilometriä.

Veteraanisarjaan sai osallistua koko koulun henkilökunta. Alakoulun rehtori Marja Salonen yllätti kaikki, kun hän rakensi korkeimman tornin hiekkaveistoskisassa. Hiekkatornin korkeus oli lähes kaksi metriä! Vahtimestari Tapio Toikko sai samassa kisassa kunniamaininnan, sillä Toikon hiekkakoira oli kaikkien oppilaiden mielestä kisan kaunein hiekkaveistos.

1. Oliko Huttulan koulun kisoissa paljon osallistujia?

_____

2. Miten tikanheittokisa päättyi?

_____

3. Missä lajissa Ilkka Ketola oli paras?

_____

4. Kenelle veteraanisarja oli tarkoitettu?

_____

5. Miksi Tapio Toikko sai hiekkaveistoskisassa kunniamaininnan?

_____

Harjoitus 8. Ratkaisu:

1. Oliko Huttulan koulun kisoissa paljon osallistujia?
   Oli.

2. Miten tikanheittokisa päättyi?
   Tuukka Mäki ja Joonas Keskitalo jakoivat mestaruuden.

3. Missä lajissa Ilkka Ketola oli paras?
   Hän oli paras maratonissa.

4. Kenelle veteraanisarja oli tarkoitettu?
   Se oli tarkoitettu koulun henkilökunnalle.

5. Miksi Tapio Toikko sai hiekkaveistoskisassa kunniamaininnan?
   Hänen veistoksensa oli koulun oppilaiden mielestä kisan kaunein.

Harjoitus 9. **Kirjoita adjektiivin superlatiivi oikeassa muodossa, yksikössä tai monikossa. Tehtävä soveltuu edistyneille opiskelijoille.**

Turun linnan rakentaminen aloitettiin samoihin aikoihin, kun Suomi liitettiin osaksi Ruotsin kuningaskuntaa. Uusia linnoja tarvittiin kuningaskunnan **1.** *uusimpien* (UUSI) alueiden puolustamiseen ja hallitsemiseen. Turun linnan **2.** _____ (VANHA) rahalöytö on 1250-luvulta. Myös linnan rakentamistekniikan perusteella linnan rakentaminen on luultavasti tapahtunut 1200-luvun puolivälissä. Linnan **3.** _____ (TÄRKEÄ) tehtävänä oli verojen kerääminen Suomesta ja kerättyjen verojen säilyttäminen. Turun linnasta verot kuljetettiin sitten laivalla Ruotsiin.

Myöhäiskeskiajalla Turun linnassa selviteltiin moneen kertaan poliittisia riitoja. Linnan historian **4.** _____ (PITKÄ) piiritys kesti yli kahdeksan kuukautta.

1500-luvulla Turun linnaa laajennettiin ja linnan puolustus siirrettiin keskiaikaisen päälinnan ulkopuolelle. Kun Suomen herttua Juhana muutti Turun linnaan asumaan, linna muuttui mitä **5.** _____ (LOISTOKAS) renessanssihoviksi. Tuohon aikaan linna kuului Suomen **6.** _____ (SUURI) työpaikkoihin: siellä työskenteli jopa 600 henkeä.

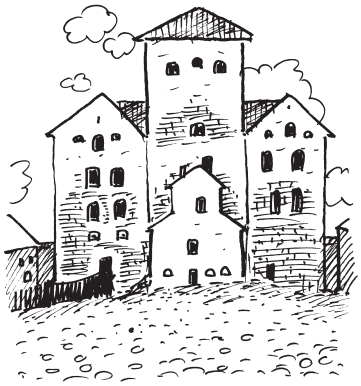

1500-luvun jälkeen Turun linna alkoi vähitellen mennä huonompaan kuntoon. Yksi **7.** _____ (TUHOISA) tapahtumista linnalle oli vuonna 1640 tapahtunut tulipalo. 1800-luvun lopulta lähtien Turun linna on toiminut Turun kaupungin museona, ja nykyään se on ehdottomasti Turun **8.** _____ (TÄRKEÄ) matkailukohteita.

Harjoitus 9. Ratkaisu:

Turun linnan rakentaminen aloitettiin samoihin aikoihin, kun Suomi liitettiin osaksi Ruotsin kuningaskuntaa. Uusia linnoja tarvittiin kuningaskunnan **1.** **uusimpien** (UUSI) alueiden puolustamiseen ja hallitsemiseen. Turun linnan **2.** **vanhin** (VANHA) rahalöytö on 1250-luvulta. Myös linnan rakentamistekniikan perusteella linnan rakentaminen on luultavasti tapahtunut 1200-luvun puolivälissä. Linnan **3.** **tärkeimpänä** (TÄRKEÄ) tehtävänä oli verojen kerääminen Suomesta ja kerättyjen verojen säilyttäminen. Turun linnasta verot kuljetettiin sitten laivalla Ruotsiin.

Myöhäiskeskiajalla Turun linnassa selviteltiin moneen kertaan poliittisia riitoja. Linnan historian **4.** **pisin** (PITKÄ) piiritys kesti yli kahdeksan kuukautta.

1500-luvulla Turun linnaa laajennettiin ja linnan puolustus siirrettiin keskiaikaisen päälinnan ulkopuolelle. Kun Suomen herttua Juhana muutti Turun linnaan asumaan, linna muuttui mitä **5.** **loistokkaimmaksi** (LOISTOKAS) renessanssihoviksi. Tuohon aikaan linna kuului Suomen **6.** **suurimpiin** (SUURI) työpaikkoihin: siellä työskenteli jopa 600 henkeä.

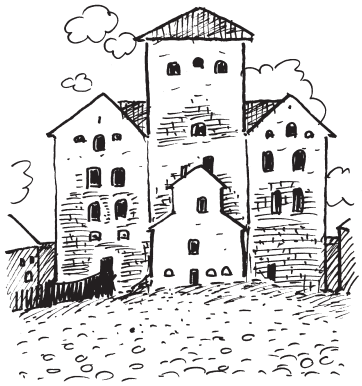

1500-luvun jälkeen Turun linna alkoi vähitellen mennä huonompaan kuntoon. Yksi **7.** **tuhoisimmista** (TUHOISA) tapahtumista linnalle oli vuonna 1640 tapahtunut tulipalo. 1800-luvun lopulta lähtien Turun linna on toiminut Turun kaupungin museona, ja nykyään se on ehdottomasti Turun **8.** **tärkeimpiä** (TÄRKEÄ) matkailukohteita.

Harjoitus 10. **Lue teksti ja vastaa kysymyksiin. Teksti on sama kuin harjoituksessa 9.**

Turun linnan rakentaminen aloitettiin samoihin aikoihin, kun Suomi liitettiin osaksi Ruotsin kuningaskuntaa. Uusia linnoja tarvittiin kuningaskunnan uusimpien alueiden puolustamiseen ja hallitsemiseen. Turun linnan vanhin rahalöytö on 1250-luvulta. Myös linnan rakentamistekniikan perusteella linnan rakentaminen on luultavasti tapahtunut 1200-luvun puolivälissä. Linnan tärkeimpänä tehtävänä oli verojen kerääminen Suomesta ja kerättyjen verojen säilyttäminen. Turun linnasta verot kuljetettiin sitten laivalla Ruotsiin.

Myöhäiskeskiajalla Turun linnassa selviteltiin moneen kertaan poliittisia riitoja. Linnan historian pisin piiritys kesti yli kahdeksan kuukautta.

1500-luvulla Turun linnaa laajennettiin ja linnan puolustus siirrettiin keskiaikaisen päälinnan ulkopuolelle. Kun Suomen herttua Juhana muutti Turun linnaan asumaan, linna muuttui mitä loistokkaimmaksi renessanssihoviksi. Tuohon aikaan linna kuului Suomen suurimpiin työpaikkoihin: siellä työskenteli jopa 600 henkeä.

1500-luvun jälkeen Turun linna alkoi vähitellen mennä huonompaan kuntoon. Yksi tuhoisimmista tapahtumista linnalle oli vuonna 1640 tapahtunut tulipalo. 1800-luvun lopulta lähtien Turun linna on toiminut Turun kaupungin museona, ja nykyään se on ehdottomasti Turun tärkeimpiä matkailukohteita.

1. Milloin Turun linnaa alettiin rakentaa?

_____

2. Mihin Turun linnaa käytettiin?

_____

3. Millä tavalla Turun linnaa muutettiin 1500-luvulla?

_____

4. Kuka oli Turun linnan isäntä renessanssiaikana?

_____

5. Millaisessa käytössä Turun linna on nykyisin?

_____

Harjoitus 10. Ratkaisu:

1. Milloin Turun linnaa alettiin rakentaa?
   Turun linnaa alettiin rakentaa 1200-luvulla.

2. Mihin Turun linnaa käytettiin?
   Linnaa käytettiin verojen säilyttämiseen.

3. Millä tavalla Turun linnaa muutettiin 1500-luvulla?
   Linnaa laajennettiin ja linnan puolustus siirrettiin päälinnan ulkopuolelle.

4. Kuka oli Turun linnan isäntä renessanssiaikana?
   Renesanssiaikana isäntänä oli Juhana Herttua.

5. Millaisessa käytössä Turun linna on nykyisin?
   Nykyisin linna on Turun kaupungin museona.

Harjoitus 11. **Täydennä lehtiotsikot. Kirjoita sanat ristikkoon oikeassa muodossa. Superlatiivi vai komparatiivi? Yksikkö vai monikko?**

ekologinen nuori kuiva
terveellinen tyytyväinen ~~vaarallinen~~ aurinkoinen

1. **Lontoo haluaa Euroopan ... kaupungiksi**
2. **Suomen tiet ovat Pohjoismaiden ...**
3. **Syyskuu oli keskimääräistä ... ja viileämpi**
4. **Onko Vaasa Suomen ... kaupunki?**
5. **Marjat ovat kesän ... herkkuja**
6. **Pohjoiskarjalaiset ovat keskimääräistä ... asuinympäristöönsä**
7. **... mäkihyppääjät ovat vain 6-vuotiaita**

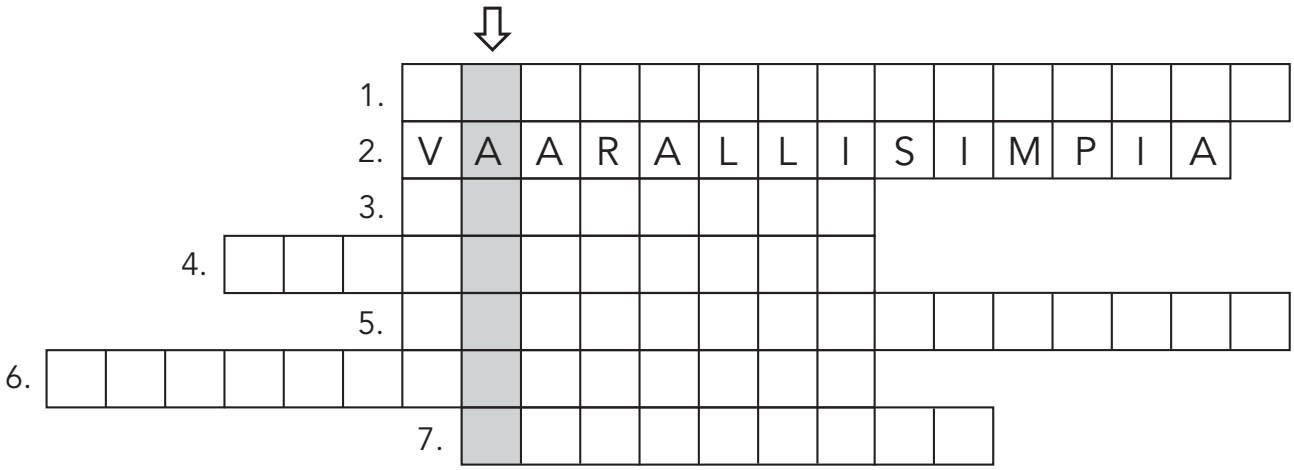

Harjoitus 11. Ratkaisu:

							⇩											
						1.	E	K	O	L	O	G	I	S	I	M	M	A	K	S	I
						2.	V	A	A	R	A	L	L	I	S	I	M	P	I	A	
						3.	K	U	I	V	E	M	P	I							
			4.	A	U	R	I	N	K	O	I	S	I	N							
						5.	T	E	R	V	E	E	L	L	I	S	I	M	P	I	Ä
6.	T	Y	Y	T	Y	V	Ä	I	S	E	M	P	I	Ä							
						7.	N	U	O	R	I	M	M	A	T						

Harjoitus 12. **Kirjoita sana *paras* oikeassa muodossa, yksikössä tai monikossa.**

1. Tiina ja Miia ovat ____*parhaita*____ ystäviä.
2. Aino matkustaa Tukholmaan _____ ystävänsä kanssa.
3. Viikonloppuna aion pitää yllätysjuhlat _____ ystävilleni.
4. Etkö sinä ole tavannut _____ ystävääni?
5. Minä haluaisin tutustua sinun _____ ystäviisi.
6. Sain _____ ystävältäni kortin Barcelonasta.

Harjoitus 12. Ratkaisu:

1. Tiina ja Miia ovat ___**parhaita/parhaimpia**___ ystäviä.
2. Aino matkustaa Tukholmaan ___**parhaan/parhaimman**___ ystävänsä kanssa.
3. Viikonloppuna aion pitää yllätysjuhlat **parhaille/parhaimmille** ystävilleni.
4. Etkö sinä ole tavannut ___**parasta/parhainta**___ ystävääni?
5. Minä haluaisin tutustua sinun ___**parhaisiin/parhaimpiin**___ ystäviisi.
6. Sain ___**parhaalta/parhaimmalta**___ ystävältäni kortin Barcelonasta.

Harjoitus 13. **Tee kysymykset ja kysy parilta.**

1.

Oletko käynyt…

Suomen vanhin kaupunki?

Suomen korkein tunturi?

Helsingin kallein ravintola?

2.

Haluaisitko matkustaa…

maailman suurin kaupunki? (mon.)

maailman vanhin kaupunki? (mon.)

maailman kylmin paikka?

3.

Haluaisitko kokeilla…

maailman nopein auto?

uusin jumppalaji (mon.)?

paras pölynimuri?

4.

Haluaisitko nähdä…

maailman tunnetuin nähtävyys (mon.)?

maailman korkein rakennus?

maailman pienin ravintola?

5.

Haluaisitko tavata…

Suomen suosituin tangolaulaja?

maailman paras formulakuski?

maailman rikkain ihminen? (mon.)

Harjoitus 13. Ratkaisu:

1. Oletko käynyt…

Suomen vanhimmassa kaupungissa?

Suomen korkeimmalla tunturilla?

Helsingin kalleimmassa ravintolassa?

2. Haluaisitko matkustaa…

maailman suurimpiin kaupunkeihin?

maailman vanhimpiin kaupunkeihin?

maailman kylmimpään paikkaan?

3. Haluaisitko nähdä…

maailman tunnetuimmat nähtävyydet?

maailman korkeimman rakennuksen?

maailman pienimmän ravintolan?

4. Haluaisitko tavata…

Suomen suosituimman tangolaulajan?

maailman parhaan formulakuskin?

maailman rikkaimmat ihmiset?

5. Haluaisitko kokeilla…

maailman nopeinta autoa?

uusimpia jumppalajeja?

parasta pölynimuria?

Harjoitus 14. **Tee kysymyksiä ja keskustele parin kanssa. Kysymykset voivat liittyä mihin vain, esimerkiksi elämään Suomessa, työhösi tai opintoihisi.**

mielenkiintoisin | tylsin | vaikein | hauskin | oudoin | ikävin | paras

*Mikä sinusta on **tylsintä** Suomen talvessa?*

*Entä mitkä ovat **hauskimmat** juhlat, joissa olet ollut?*

… ?

Harjoitus 15. **Valitse yksi laite ja kirjoita mainos. Hyödyllistä sanastoa löydät *Suomen mestari 2* -oppikirjan sivuilta 252–253.**

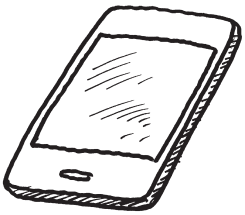
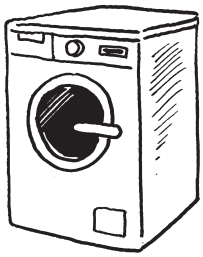
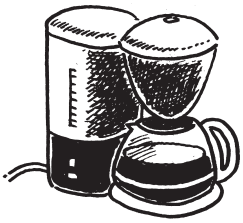

Käytä mainoksessa ainakin seuraavia sanoja ja ilmauksia:

huippulaatu, testivoittaja, helppokäyttöinen, tekniikka, takuu, kaupan päälle.

Yritä käyttää myös superlatiiveja!

Harjoitus 16. **Sinä sanot työkalun nimen ja pari sanoo siihen sopivan verbin.**

A.

1.

B.

2. liima	2.
3.	3. sakset
4. vasara	4.
5.	5. ruuvimeisseli
6. pora	6.
7.	7. mitta
8. pensseli	8.
9.	9. tapetti

Harjoitus 16. Ratkaisu:

1. saha – sahata
2. liima – liimata
3. leikata – sakset
4. vasara – naulata
5. ruuvata – ruuvimeisseli
6. pora – porata
7. mitata – mitta
8. pensseli – maalata
9. tapetoida – tapetti

Harjoitus 17. **Tiedätkö tai arvaatko, mitä nämä puhekielen sanat tarkoittavat? Yhdistä.**

Puhekieli		**Kirjakieli**
1. mutsi	E	A. veli
2. faija	☐	B. laulu, musiikkikappale
3. systeri	☐	C. ruoka
4. broidi	☐	D. harjoitukset
5. juttu	☐	**E. äiti**
6. biisi	☐	F. asia
7. musa	☐	G. isä
8. fillari	☐	H. polkupyörä
9. hima	☐	I. koti
10. safka	☐	J. sisko
11. moka	☐	K. musiikki
12. duuni	☐	L. työ
13. harkat, treenit	☐	M. virhe

Harjoitus 17. Ratkaisu:

1. mutsi	E. äiti
2. faija	G. isä
3. systeri	J. sisko
4. broidi	A. veli
5. juttu	F. asia
6. biisi	B. laulu, musiikkikappale
7. musa	K. musiikki
8. fillari	H. polkupyörä
9. hima	I. koti
10. safka	C. ruoka
11. moka	M. virhe
12. duuni	L. työ
13. harkat, treenit	D. harjoitukset

Harjoitus 6. **Kuuntele keskustelut. Oikein vai väärin?**

CD 2/18

Nainen: Voi hitto. Mikä tälle tietokoneelle nyt tuli?

Mies: Ai mikäs siinä on vikana?

Nainen: No en tiedä. Tää on ihan jumissa koko kone. Mitään ei tapahdu, kun mä yritän avata tän. Oliks tässä jotain outoa, kun sä viimeks käytit tätä?

Mies: Ei mun mielestä. Eei, kyllä se eilen toimi ihan normaalisti. Onko töpseli seinässä?

Nainen: No on!

Mies: Sitten täytyy varmaan viedä se kone huoltoon. Siinähän on takuukin vielä voimassa.

Nainen: Joo, onneksi on. Nää on maailman ärsyttävimpiä tällaset laitteet, joihin ei voi luottaa. Just kun mun olis pitänyt maksaa nää laskut. Miten mä nyt nää maksan?

Mies: Mä voin hoitaa niiden laskujen maksamisen vaikka huomenna töissä. Toivotaan, että saadaan tää kone pian taas kuntoon. Soitanko mä sinne huoltoon?

Nainen: Ei tarvii. Mulla on jo puhelinnumero tässä. Mä soitan nyt heti.

Nainen soittaa huoltoon:

Nainen: Maija Karinto tässä, päivää. Meidän tietokoneessa on jokin vika. Mitään ei tapahdu, kun painaa virtanäppäintä. Vika tuli ihan yhtäkkiä.

Mies: Oletteko yrittäneet käynnistää sen useampaan kertaan?

Nainen: Joo, oon mä. Ei se auttanut.

Mies: Luultavasti siinä on jokin kosketushäiriö. Pääsettekö tuomaan koneen tänne meille huoltoon?

Nainen: Joo, pääsen kyllä. Mihin asti te ootte auki tänään?

Mies: Kuuteen saakka. Me suljemme aina kuudelta, paitsi perjantaisin jo neljältä.

Nainen: No hyvä juttu. Mä ehdin sinne varmasti vielä tänään. Kone pitäis saada kuntoon mahdollisimman pian.

Mies: Asia selvä. Tervetuloa!

Lisäsanasto harjoitukseen:

hitto

outo

töpseli

takuu

laite

virtanäppäin

yhtäkkiä

päästä

Ratkaisu:

1. Tietokoneessa on ollut ongelmia jo pitkään. **väärin**
2. Tietokoneen takuu on vielä voimassa. **oikein**
3. Naista harmittaa tietokoneen vika, koska hän oli juuri aikonut kirjoittaa sähköpostia ystävälleen. **väärin**
4. Nainen soittaa huoltoon. **oikein**
5. Tietokonehuollon työntekijä kertoo, että luultavasti konetta ei voi korjata. **väärin**
6. Nainen aikoo viedä tietokoneen huoltoon ensi viikolla. **väärin**

Harjoitus 21.

CD 2/19

A.

Haluatko hymyillä? Haluatko hymyillä leveästi? Hymyhuulet-tuotemerkin uusi sähkö-hammasharja voitti viime vuonna Kuluttaja-lehden suuren sähköhammasharjatestin. Se oli selvästi testin paras hammasharja. Hymyhuulet-hammasharjalla hampaidenpesu on entistä mukavampaa, sillä sähköhammasharjamme ovat markkinoiden hiljaisimpia ja istuvat muotoilunsa ansiosta hyvin käteen. Koska hiljaiset hammasharjamme ovat huippu-laatua, voimme tarjota niille pidemmän takuuajan kuin yksikään kilpailijamme. Uusimman mallimme takuuaika on jopa 5 vuotta!

CD 2/20

B.

Upea design ei aina maksa paljon! Suunnittelutoimisto Korhonen & Kivelä on suunnitellut uusimman televisiomme yhdessä osaavien insinööriemme kanssa. Halusimme suunnitella television, jolla on alhainen hinta mutta hieno ulkoasu. Näin syntyi kaunis pikku-tv hyvään hintaan. Töllö-tv:n uusin malli on tarkoitettu pieniin koteihin ja kodin kakkostelevisioksi. Ja vaikka hinta on pieni, laatu on suuri! Tilastojen mukaan Töllö-Tv:n laitteissa on vähem-män vikoja kuin yhdenkään toisen valmistajan televisioissa. Älä enää odota, vaan hae oma Töllö-tv! Ei vikoja eikä liikaa hintaa, vain laatua ja mahtava design!

CD 2/21

C.

Erkki! Mistä se säästöpesu valitaan? Isii, tuuksä laittamaan tiskikoneen käyntiin? Voi ei, miten tää nyt taas menikään? Kuulostaako tutulta? Kun seuraavan kerran ostat astianpesu-konetta, osta APK! APK on Suomen tunnetuin kodinkonemerkki, ja uusin astianpesukone-mallimme on jälleen kerran vahva osoitus siitä, että helppokäyttöisyys ja huipputekno-

logia mahtuvat hyvin samaan pakettiin. Käyttämämme uusi tekniikka säästää energiaa ja käyttäjän kukkaroa. Ohjauspaneeli on niin yksinkertainen ja selkeä, että koneen käyttöä ei tarvitse opetella lainkaan! Tule laitteen ensiesittelyyn ja pullakahville ensi viikonloppuna Parhaat merkit -kodinkoneliikkeeseen!

Ratkaisu:

A. 1: hiljainen väri, 8: testivoittaja, 11: pisin takuuaika

B. 3: alhainen hinta, 5: upea design, 10: vähiten vikoja

C. 4: helppokäyttöisyys, 7: uusi tekniikka, 9: tunnetuin merkki

Vaihtoehdot:

1. hiljainen ääni
2. kaunis väri
3. alhainen hinta
4. helppokäyttöisyys
5. upea design
6. vanhoille ihmisille sopiva malli
7. uusi tekniikka
8. testivoittaja
9. tunnetuin merkki
10. vähiten vikoja
11. pisin takuuaika
12. erikoistarjous

Urheilusankareita

8

Kappaleen sisältö 280

Kalvot ja lisäharjoitukset 281

Adverbien komparatiivi ja superlatiivi 281

Järjestysluvut 292

Lausetyypit 295

Sanasto 303

Kuunteluharjoitusten tekstit ja ratkaisut 305

Urheilusankareita

Kappaleen johdantotekstinä on puhekielinen dialogi, jossa Alex ja Jari keskustelevat salibandytreenien jälkeen suomalaisesta jalkapallosta ja Jari Litmasesta. Varsinaiset tekstit ovat urheilu-uutisia jalkapallosta, formulakilpailuista ja keihäänheitosta. Luetaan-osiossa on asiateksti, joka käsittelee Jari Litmasen uraa ammattilaisjalkapalloilijana.

Kappaleessa opiskellaan adverbien komparatiivia ja superlatiivia sekä järjestyslukujen käyttöä. Tämän lisäksi kerrataan jo aiemmin opiskeltuja lausetyyppejä.

Opittava sanasto liittyy urheiluun.

Kielioppi:

- adverbien komparatiivi ja superlatiivi
- järjestysluvut
- lausetyypit

Sanasto:

- urheilu
- urheilu-uutiset

Puhekieli:

- numerot

ADVERBIEN KOMPARATIIVI JA SUPERLATIIVI

ADJEKTIIVI
Millainen on?

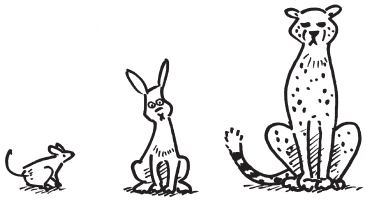

ADVERBI
Miten tekee?

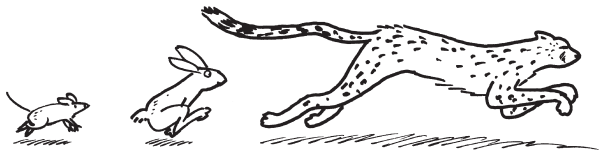

Hiiri on _____

Jänis on _____

Gepardi on _____

mpi → **mmin**

in → **immin**

Hiiri juoksee _____

Jänis juoksee _____

Gepardi juoksee _____

Muut adverbit

paikka

lähellä – lähempänä – lähimpänä	Aki, Mia ja Topi asuvat kaikki **lähellä** työpaikkaansa. Aki asuu **lähempänä** kuin Mia, mutta Topi asuu kaikkein **lähimpänä**.
kaukana – kauempana – kauimpana	Egyptiläinen Muhammed asuu nyt Italiassa, **kaukana** kotimaastaan. Hänen veljensä Hussein asuu vielä **kauempana**, Ruotsissa. Kaikkein **kauimpana** asuu pikkuveli Ali, Australiassa.

aika

aikaisin – aikaisemmin	Liisa herää **aikaisin**, yleensä kello 7. Liisan äiti herää vielä **aikaisemmin**, jo kello 6.
myöhään – myöhemmin	Viikonloppuna lapset saavat valvoa **myöhään**. Viikonloppuna lapset menevät nukkumaan **myöhemmin** kuin arkipäivinä.
kauan – kauemmin – kauimmin	Susan on opiskellut suomea **kauan**, jo 3 vuotta. Charles on opiskellut vielä **kauemmin**, 4 vuotta. Kaikkein **kauimmin** on opiskellut Javier, joka aloitti opiskelun kotimaassaan 9 vuotta sitten.

pitkään – pitempään – pisimpään	Lomalla meidän perheessä kaikki nukkuvat **pitkään**. Vanhemmat nukkuvat **pitempään** kuin lapset, mutta kaikkein **pisimpään** nukkuu 17-vuotias Kaarlo.
usein – useammin – useimmin	Työssäni puhun **usein** ranskaa. Vielä **useammin** puhun ruotsia ja kaikkein **useimmin** englantia.
harvoin – harvemmin – harvimmin	Kaisa soittaa minulle **harvoin**. Katri soittaa vielä **harvemmin**. Mutta kaikkein **harvimmin** soittaa Leena, joka asuu Japanissa.

määrä

paljon – enemmän – eniten	Pirkko, Eija ja Riitta juovat **paljon** kahvia. Pirkko juo **enemmän** kuin Eija, mutta Riitta juo kaikkein **eniten**.
vähän – vähemmän – vähiten	Ruotsinkielisiä suomalaisia on melko **vähän**, vain 5,4 % väestöstä. Ruotsinkielisiä asuu **vähemmän** Pohjois-Suomessa kuin Etelä-Suomessa. Kaikkein **vähiten** heitä asuu Itä-Suomessa.

tapa

mielelläni – mieluummin – mieluiten	Luen **mielelläni** sanomalehtiä. Vielä **mieluummin** luen naistenlehtiä. Kaikkein **mieluiten** luen romaaneja.

Lisää muita adverbeja (Näiden käsittely soveltuu edistyneille opiskelijoille.)

	komparatiivi	superlatiivi	
alas	alemmaksi	alimmaksi	*Laita se taulu vähän alemmaksi!*
alhaalla	alempana	alimpana	*Nyt tuo taulu on liian alhaalla.*
alhaalta	alempaa	(alimpaa)	*Voitko auttaa kantamaan matkalaukut alhaalta ylös?*
ylös	ylemmäksi	ylimmäksi	*Nosta housut ylemmäksi!*
ylhäällä	ylempänä	ylimpänä	*Kirja on kaikkein ylimpänä tuossa pinossa.*
ylhäältä	ylempää	(ylimpää)	*Seinän maalaaminen kannattaa aloittaa ylhäältä.*
lähelle	lähemmäksi	lähimmäksi	*Tule lähemmäksi!*
lähellä	lähempänä	lähimpänä	*Asumme lähempänä Helsinkiä kuin ennen.*
läheltä	lähempää	(lähimpää)	*Valokuva pitää ottaa lähempää, että kasvot näkyvät hyvin.*
kauas	kauemmaksi	kauimmaksi	*Aion muuttaa kauemmaksi keskustasta.*
kaukana	kauempana	kauimpana	*Asumme nyt kauempana keskustasta.*
kaukaa	kauempaa	(kauimpaa)	*Monet vieraat ovat tulleet kaukaa, Pohjois-Suomesta asti.*

Harjoitus 1. **Adverbin komparatiivi. Helpompi versio kirjan harjoituksesta 8. Kirjoita adverbin vastakohta. Tee sitten käsky, jossa käytät tätä adverbia komparatiivissa. Uuden käskyn merkityksen pitäisi olla sama kuin alkuperäisen lauseen.**

Mitä pitäisi tehdä, jotta oppisin paremmin suomea?

1. Älä tee harjoituksia liian **nopeasti**!

hitaasti → *Tee harjoitukset* ***hitaammin!***

2. Älä tee niin **vähän** kotitehtäviä!

_____ → _____

3. Älä puhu suomea niin **harvoin**!

_____ → _____

4. Älä puhu englantia niin **usein**!

_____ → _____

5. Älä käy kurssilla niin **epäsäännöllisesti**!

_____ → _____

6. Älä katso liian **paljon** TV-ohjelmia, joissa ei puhuta suomea!

_____ → _____

_____

7. Älä kirjoita niin **huolimattomasti**!

_____ → _____

Harjoitus 1. Ratkaisu:

1. Älä tee harjoituksia liian **nopeasti**!

   hitaasti ⟶ Tee harjoitukset **hitaammin**!

2. Älä tee niin **vähän** kotitehtäviä!

   paljon ⟶ Tee **enemmän** kotitehtäviä**!**

3. Älä puhu suomea niin **harvoin**!

   usein ⟶ Puhu suomea **useammin**!

4. Älä puhu englantia niin **usein**!

   harvoin ⟶ Puhu englantia **harvemmin**!

5. Älä käy kurssilla niin **epäsäännöllisesti**!

   säännöllisesti ⟶ Käy kurssilla **säännöllisemmin**!

6. Älä katso liian **paljon** TV-ohjelmia, joissa ei puhuta suomea!

   vähän ⟶ Katso **vähemmän** TV-ohjelmia, joissa ei puhuta suomea!

7. Älä kirjoita niin **huolimattomasti**!

   huolellisesti ⟶ Kirjoita **huolellisemmin**!

Harjoitus 2. **Muut adverbit. Kirjoita.** Tehtävä edellyttää Opettajan oppaan s. 281 opiskelua ja soveltuu edistyneille opiskelijoille.

A.

kaukana	lähemmäksi	useammin	
kauempana	lähempää	kauas	lähempänä

1. Harmi, että asut niin _____*kaukana*_____. En olisi halunnut, että muutat niin _____ meistä.
2. Ja siskosi asuu vielä _____ kuin sinä.
3. Olisi mukavaa, jos te kumpikin asuisitte _____ isää ja minua!
4. Oletko koskaan ajatellut, että yrittäisit etsiä töitä vähän _____?
5. Jos muuttaisit _____ meitä, voisimme tavata _____.

Harjoitus 2. A. Ratkaisu:

1. Harmi, että asut niin ___**kaukana**___. En olisi halunnut, että muutat niin ___**kauas**___ meistä.
2. Ja siskosi asuu vielä ___**kauempana**___ kuin sinä.
3. Olisi mukavaa, jos te kumpikin asuisitte ___**lähempänä**___ isää ja minua!
4. Oletko koskaan ajatellut, että yrittäisit etsiä töitä vähän ___**lähempää**___?
5. Jos muuttaisit ___**lähemmäksi**___ meitä, voisimme tavata ___**useammin**___.

B.

alas	alhaalta	alempana	alemmaksi	
ylhäältä	ylempää	ylös	ylemmäksi	ylhäällä

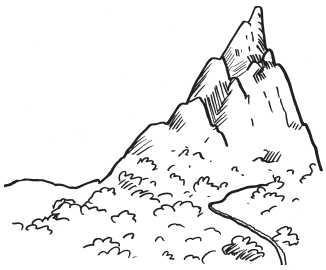

Olimme päättäneet, että tänään kiipeäisimme **1.** ___*ylös*___ vuorelle. Kun katsoi vuorta **2.** _____ kylästä käsin, se näytti todella suurelta. **3.** _____ vuoren huipulla näkyi olevan vielä lunta, mutta **4.** _____ ei. Lähdimme matkaan ja muutaman tunnin kuluttua olimme puolivälissä. Voi, miten pieneltä talot näyttivätkään, kun niitä katsoi täältä **5.** _____! Jatkoimme matkaa vielä vähän **6.** _____ ennen kuin pysähdyimme lepäämään. Oli hyvin rauhallista ja hiljaista. Yhtäkkiä kuulimme jostakin **7.** _____ ääniä. Sieltä oli tulossa lammaslauma kovaa vauhtia **8.** _____ vuorenrinnettä. Mihin niillä mahtoi olla niin kova kiire? Se selvisi pian. Suuri maakotka lensi lampaiden yläpuolella ja laskeutui koko ajan **9.** _____. Se aikoi selvästi napata yhden lampaista.

Harjoitus 2. B. Ratkaisu:

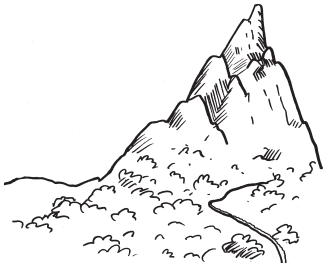

Olimme päättäneet, että tänään kiipeäisimme **1.** ___**ylös**___ vuorelle. Kun katsoi vuorta **2.** ___**alhaalta**___ kylästä käsin, se näytti todella suurelta. **3.** ___**Ylhäällä**___ vuoren huipulla näkyi olevan vielä lunta, mutta **4.** ___**alempana**___ ei. Lähdimme matkaan ja muutaman tunnin kuluttua olimme puolivälissä. Voi, miten pieneltä talot näyttivätkään, kun niitä katsoi täältä **5.** ___**ylhäältä**___! Jatkoimme matkaa vielä vähän **6.** ___**ylemmäksi**___ ennen kuin pysähdyimme lepäämään. Oli hyvin rauhallista ja hiljaista. Yhtäkkiä kuulimme jostakin **7.** ___**ylempää**___ ääniä. Sieltä oli tulossa lammaslauma kovaa vauhtia **8.** ___**alas**___ vuorenrinnettä. Mihin niillä mahtoi olla niin kova kiire? Se selvisi pian. Suuri maakotka lensi lampaiden yläpuolella ja laskeutui koko ajan **9.** ___**alemmaksi**___. Se aikoi selvästi napata yhden lampaista.

Harjoitus 3. **Kirjoita, millaista elämäsi olisi, jos sinulla olisi enemmän aikaa. Mitä tekisit eri tavalla kuin nyt? Käytä s. 259 muita adverbeja.**

Jos minulla olisi ***enemmän*** *aikaa, tapaisin varmasti ystäviäni* ***useammin*** *ja…*

JÄRJESTYSLUKU + KSI + superlatiivi

1. = paras
2. = toiseksi paras
3. = kolmanneksi paras
4. = neljänneksi paras
5. = viidenneksi paras
6. = kuudenneksi paras
7. = seitsemänneksi paras
8. = kahdeksanneksi paras
9. = yhdeksänneksi paras
10. = kymmenenneksi paras

Nopein juoksija kilpailussa tänään oli Pekka.
Toiseksi nopein oli Jussi ja kolmanneksi nopein Jarmo.

Harjoitus 4. **Kirjoita, miten Porin Palloseuran ja Lahden Lujan jalkapallojoukkueet menestyivät viikonlopun turnauksessa.**

Lahden Luja oli ensimmäisessä välierässä **1.** ___*kolmanneksi*___ (3.) paras ja toisessa välierässä paras. Finaalissa joukkue oli **2.** _____ (2.) paras. Porin palloseura menestyi huonommin. Se tuli ensimmäisessä erässä **3.** _____ (4.), mutta toisessa välierässä joukkue oli vasta **4.** _____ (6.) paras. Vaikka joukkue oli ollut ennakkosuosikki, se oli finaalissa vasta **5.** _____ (7.) paras.

Harjoitus 4. Ratkaisu:

Lahden Luja oli ensimmäisessä välierässä **1.** ___**kolmanneksi**___ (3.) paras ja toisessa välierässä paras. Finaalissa joukkue oli **2.** ___**toiseksi**___ (2.) paras. Porin palloseura menestyi huonommin. Se tuli ensimmäisessä erässä **3.** ___**neljänneksi**___ (4.), mutta toisessa välierässä joukkue oli vasta **4.** ___**kuudenneksi**___ (6.) paras. Vaikka joukkue oli ollut ennakkosuosikki, se oli finaalissa vasta **5.** ___**seitsemänneksi**___ (7.) paras.

Harjoitus 5. **Kysy parilta. Pari vastaa ja sinä tarkastat vastauksen. Jos sinä olet A, älä katso B-saraketta!**

Malli: 1. A: – *Missä kerroksessa olet?* B: – *Olen kolmannessa kerroksessa.*

A	**B**
1. Missä kerroksessa olet? (kolmannessa)	1. **kolmas**
2. **neljäs**	2. Mihin kerrokseen olet menossa? (neljänteen)
3. Kuinka monentena olet nyt? (viidentenä)	3. **viides**
4. **toinen**	4. Kuinka monenneksi tulit kilpailussa? (toiseksi)
5. Millä luokalla koulussa lapset opettelevat lukemaan? (ensimmäisellä)	5. **ensimmäinen**
6. **seitsemäs**	6. Mille luokalle lapset menevät, kun he siirtyvät yläkouluun? (seitsemännelle)
7. Mistä Jean Sibeliuksen sinfoniasta pidät eniten? (kuudennesta)	7. **kuudes**

LAUSETYYPIT

Tavallinen lause

1. Pekka siivosi _____.
2. Laura ei ole vielä siivonnut _____.
3. Nyt Laura siivoaa _____.

Miksi genetiivi?

Miksi partitiivi?

Tavallisessa lauseessa on tekijä eli subjekti, verbi ja tavallisesti objekti.

X + on + millainen (= predikatiivilause)

1. Pekka on _____
2. Pekka ei ole _____
3. Pekan kahvi on _____
4. Leipominen on _____
5. Pekka ja Laura ovat _____

Miksi ei partitiivia?

Miksi partitiivi?

Lause kertoo, millainen (tai mikä) jokin on.

Verbi + INF

Pekka halusi _____ keittiön.

Kun lauseen ensimmäinen verbi on: **aikoa, alkaa, haluta, jaksaa, luvata, muistaa, osata, päättää, saada, tahtoa, täytyä (täytyy), unohtaa, uskaltaa, viitsiä, voida, yrittää,** lauseen toinen verbi on infinitiivissä.

Halusin **oppia** suomea ja päätin **lähteä** Suomeen. Yritin **opiskella** joka päivä, mutta kesti kauan ennen kuin uskalsin **puhua** suomea.

Verbi + maan/massa/masta/malla/matta (= 3. infinitiivi)

1. Hän meni kotiin _____.
2. Hän oli kotona _____.
3. Hän tuli kotoa _____.

Muista myös verbi + rektio

joutua, jäädä, kyetä, opetella, oppia, pystyä, päästä, ruveta, ryhtyä **+ maan/mään**
jättää **+ matta/mättä**

Jäin Suomeen asu**maan**. Rupesin opiskele**maan** suomen kieltä. Opin puhu**maan** suomea nopeasti. Opin parhaiten uusia kieliä luke**malla** ja kuuntele**malla** paljon. Enkä koskaan jättänyt kotitehtäviä teke**mättä**!

Verbi + minen (= verbaalisubstantiivi)

Pekka pitää kakkujen _____.

aloittaa, harrastaa, inhota, jatkaa, lopettaa, rakastaa, vastustaa, vihata, kiinnostua, nauttia, pitää

Kiinnostuin suomen opiskelemise**sta**. Aloitin suomen opiskelemise**n**. Pidin suomen opiskelemise**sta**. Jatkoin suomen opiskelemis**ta**.

Huoneessa on... (= eksistentiaalilause)

1. Huoneessa on paljon _____.
2. Kadulla ei ole _____.

Huom!
Verbi on yksikössä!

Lause kertoo, mitä jossakin on. Paikka kerrotaan lauseen alussa:
Kadulla on autoja. (eikä pyöriä!)

Huom! Tavallinen lause kertoo, missä jotakin on. Paikka kerrotaan lauseen lopussa:
Autot ovat kadulla. (eivätkä autotallissa!)

Minulla on… (= omistuslause)

1. _____ on iso auto.
2. _____ ei ole suurta taloa.

Huom! Verbi on aina **on/ei ole**!

Minun täytyy… (= nesessiivilause)

1. Pekan _____ tehdä tämä harjoitus.
2. Heidän ei _____ ostaa tätä kirjaa.

Huom! Objekti nominatiivissa!

Minusta tulee…

1. _____ tuli lääkäri.
2. _____ ei tullut leipuria.
3. _____ tuli aurinkoinen.

Huom! Verbi on yksikössä!

Nollapersoona (= geneerinen lause)

1. Junaliput _____ ostaa automaatista.
2. Huomenna _____ herätä aikaisin.
3. Talvella _____ enemmän kuin kesällä.

Huom! Verbi on hän-persoonassa!

Lauseessa kuka tahansa ihminen voisi olla mahdollinen tekijä. Nollapersoona kertoo mahdollisuudesta tehdä jotakin.

Huom! Vertaa passiivilauseeseen: Passiivilauseessakaan ei kerrota tekijää, mutta tekeminen on tosiasia. Jotakin tapahtuu.

On hauskaa… / Ei ole hauskaa

On hauskaa olla lomalla. ~~Se~~ on hauskaa olla lomalla.

Harjoitus 6. **Käytä annettuja sanoja. Kirjoita kaksi lausetta: a) Huoneessa on... -lause ja b) tavallinen lause. Mieti, miten merkitys muuttuu.**

1. neuvola – nuoret äidit

a) *Neuvolassa on nuoria äitejä.*

b) *Nuoret äidit ovat neuvolassa.*

2. piha – se vanha mies

a) _____

b) _____

3. pöytä – paperit

a) _____

b) _____

4. makuuhuone – ei – sänky

a) _____

b) _____

5. sauna – ei – pyyhkeet

a) _____

b) _____

6. nämä talot – asua – kesäkurssin opettajat

a) _____

b) _____

Harjoitus 6. Ratkaisu:

1. neuvola – nuoret äidit

a) **Neuvolassa on nuoria äitejä.**

b) **Nuoret äidit ovat neuvolassa.**

2. piha – se vanha mies

a) **Pihalla on se vanha mies.**

b) **Se vanha mies on pihalla.**

3. pöytä – paperit

a) **Pöydällä on papereita.**

b) **Paperit ovat pöydällä.**

4. makuuhuone – ei – sänky

a) **Makuuhuoneessa ei ole sänkyä.**

b) **Sänky ei ole makuuhuoneessa.**

5. sauna – ei – pyyhkeet

a) **Saunassa ei ole pyyhkeitä.**

b) **Pyyhkeet eivät ole saunassa.**

6. nämä talot – asua – kesäkurssin opettajat

a) **Näissä taloissa asuu kesäkurssin opettajia.**

b) **Kesäkurssin opettajat asuvat näissä taloissa.**

Harjoitus 7. Verbi + verbi. Kirjoita.

Kiinnostuin **1.** ___*suomen opiskelemisesta*___ (SUOMI, OPISKELLA) jo kotimaassani.

Halusin **2.** _____ (OPPIA, SUOMI) ja päätin

3. _____ (LÄHTEÄ) Suomeen.

Aloitin **4.** _____ (SUOMI,OPISKELLA) ja pidin

5. _____ (SUOMI,OPISKELLA). Jäin Suomeen

6. _____ (ASUA). Rupesin **7.** _____

(OPISKELLA, SUOMI) yhä ahkerammin. Yritin **8.** _____ (OPISKELLA)

joka päivä, mutta kesti kauan ennen kuin uskalsin **9.** _____

(PUHUA, SUOMI). Mielestäni opin **10.** _____

(PUHUA, SUOMI) todella hitaasti. Opin parhaiten **11.** _____

(LUKEA) ja **12.** _____ (KUUNNELLA) paljon. Istuin myös

paljon kirjastossa **13**. _____ (TEHDÄ) kotitehtäviä. Enkä koskaan

jättänyt kotitehtäviä **14.** _____ (TEHDÄ)! Jatkoin

15. _____ (SUOMI,OPISKELLA), mutta kun

16. _____ (ALKAA, OPISKELLA) adverbien komparaatiota,

rupesin **17.** _____ (VIHATA)

18. _____ (SUOMI,OPISKELLA)! Tällä hetkellä

minusta tuntuu, että lopetan **19.** _____

(SUOMI,OPISKELLA) tähän!

Harjoitus 7. Ratkaisu:

Kiinnostuin **1.** **suomen opiskelemisesta** (SUOMI, OPISKELLA) jo kotimaassani. Halusin **2.** **oppia suomea** (OPPIA, SUOMI) ja päätin **3.** **lähteä** (LÄHTEÄ) Suomeen.

Aloitin **4.** **suomen opiskelemisen** (SUOMI, OPISKELLA) ja pidin **5.** **suomen opiskelemisesta** (SUOMI, OPISKELLA). Jäin Suomeen **6.** **asumaan** (ASUA). Rupesin **7.** **opiskelemaan suomea** (OPISKELLA, SUOMI) yhä ahkerammin. Yritin **8.** **opiskella** (OPISKELLA) joka päivä, mutta kesti kauan ennen kuin uskalsin **9.** **puhua suomea** (PUHUA, SUOMI). Mielestäni opin **10.** **puhumaan suomea** (PUHUA, SUOMI) todella hitaasti.

Opin parhaiten **11.** **lukemalla** (LUKEA) ja **12.** **kuuntelemalla** (KUUNNELLA) paljon. Istuin myös paljon kirjastossa **13**. **tekemässä** (TEHDÄ) kotitehtäviä. Enkä koskaan jättänyt kotitehtäviä **14.** **tekemättä** (TEHDÄ)! Jatkoin **15.** **suomen opiskelemista** (SUOMI, OPISKELLA), mutta kun **16.** **aloin opiskella** (ALKAA, OPISKELLA) adverbien komparaatiota, rupesin **17.** **vihaamaan** (VIHATA) **18.** **suomen opiskelemista** (SUOMI, OPISKELLA)! Tällä hetkellä minusta tuntuu, että lopetan **19.** **suomen opiskelemisen** (SUOMI, OPISKELLA) tähän!

Harjoitus 8. **Lisää vastauksia kirjan harjoitukseen 19. Pohtikaa opettajan kanssa merkityseroja.**

1. Kiinalaisilla opiskelijoilla on hauska suomen kurssi.
2. Hauskoilla kiinalaisilla opiskelijoilla on suomen kurssi.
3. Kiinalaisista opiskelijoista on hauskaa olla suomen kurssilla.
4. Kiinalaisten opiskelijoiden suomen kurssi on hauska.
5. Kiinalaisista opiskelijoista suomen kurssin pitää olla hauska.
6. Kiinalaisista opiskelijoista suomen kurssilla pitää olla hauskaa.
7. Kiinalaiset opiskelijat pitävät hauskaa suomen kurssilla.
8. Kiinalaiset opiskelijat pitävät hauskan suomen kurssin.

Harjoitus 9. **Muistatko urheilusanoja?**

Opettaja kirjoittaa yhden sanan jokaisen paperin keskelle. Paperit jaetaan opiskelijoille (jokaiselle tai jokaiselle parille yksi). Tehtävänä on luoda jokaiselle paperille käsitekartta (mind map) aloitussanan innoittamana. Kun jokainen on lisännyt ensimmäiseen paperiin yhden sanan, paperit annetaan seuraavalle opiskelijalle. Paperit kiertävät, kunnes kaikki ovat merkanneet kaikkiin käsitekarttoihin yhden sanan. Tämän jälkeen tehtävänä on tehdä tarina parin kanssa käsitekartan pohjalta.

Aloitussanoja voivat olla esimerkiksi kirjan sivulla 286 luetellut urheilulajit.

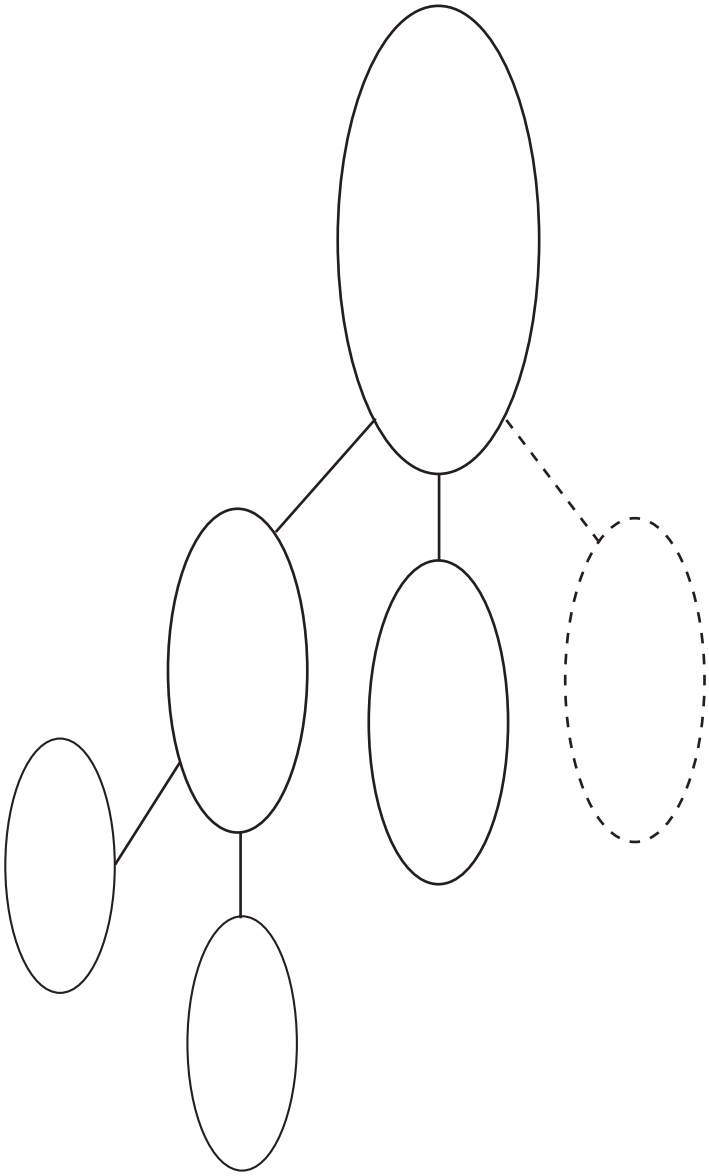

Käsitekarttapohja

Harjoitus 10. **Selitä, mitä nämä sanat tarkoittavat, kun puhutaan a) urheilusta tai b) sodasta. Harjoitus voidaan tehdä myös opettajan johdolla.**

kapteeni	kaatua
taistelu	tähdätä
voitto	ampua
häviö	puolustaa
kenttä	hyökätä

tähdätä

kaatua

voitto

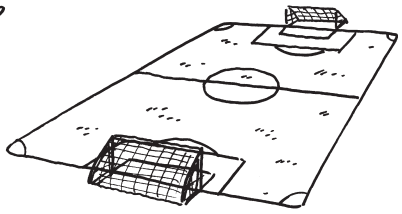

kenttä

Harjoitus 11. **Lue kirjasta s. 255 dialogi. Yhdistä lauseet.**

1. Mä oon ihan poikki.
2. Tekee hyvää miettii välillä muutakin ku työasioita.
3. Mun veli pelaa futista Lapuan lukossa.
4. Suomalaiset jalkapalloilijat on surkeita!
5. Onhan Suomellakin huippupelaajia.

a. Ai jaa!?
b. Hah! Keitä muka?!
c. Joo, niin mäkin!
d. No niin tekee!
e. Älä nyt viitti!

Harjoitus 11. Ratkaisu:

1. c., 2. d., 3. a. , 4. e., 5. b.

Harjoitus 5. **Kuuntele. Oikein vai väärin?**

CD 2/28

A.

Nuorempana mä treenasin ihan tosissani uintia, ja kyllä mä vieläki uimisesta tykkään. Vesi on mun elementti, ja altaassa mä unohdan kaikki työasiat. Nykyään mä käyn uimassa aika vaihtelevasti, välillä monta kertaa viikossa ja välillä sit taas harvemmin. Oli vähän vaikeeta lopettaa kova treenaaminen, koska mä olin tottunu treenaamaan niin, että koko ajan piti päästä kovempaa ja kovempaa. Mä tykkäsin myös kilpailemisesta, ja sit kun mun yhtäkkiä piti lopettaa kilpauinti, ni must tuntu aika tyhjältä. Mun olkapää leikattiin eikä se koskaan palautunu ennalleen. En pystyny enää uimaan kovin nopeesti. Aina joskus mä mietin, et mitä järkee on uida, ku mä en kuitenkaa enää pysty uimaan paremmin ku ennen. Päinvastoin: tulokset vaan huononee ja huononee. Mut ilo uimisesta ei silti oo kadonnu. Ja nyt mä oon taas tottunu siihenki ajatukseen, et mä oon vaan tällanen vähän keskivertoa nopeempi sunnuntaiuimari.

CD 2/29

B.

Muutama vuosi sitten mä aloin pelata salibandya. Mä olin aina aatellu, että mä en oo mikään joukkuepelaaja, mut sit työkaverit houkutteli mut pelaamaan. Mä oon itekin ihan yllättynyt, miten innostunu mä oon tästä salibandysta. Lajina tää on kyllä aivan erilainen ku uinti, eniten tosiaan varmaan siks, että tää on joukkuelaji. Ei voi ajatella vain itseään ja omia fiiliksiä, vaan täytyy oppia ajattelemaan myös joukkuekavereita. Se tässä musta onkin parasta, et tää on yhteispeliä. Nykysin me treenataan kerran viikossa ja välillä viikonloppusinki. Ku me ollaan pelattu yhessä, mä oon tutustunu mun työkavereihinki paljo paremmin. Me tehään peliporukalla usein muutaki ku pelataan. Me käydään joskus keilaamassa tai kaljalla. Jos mä en ois alkanu pelata salibandya, ni mä en varmaan olis saanu Suomesta yhtä hyviä kavereita ku nyt oon saanu. Työpaikalla ku ei yleensä tutustu ihmisiin samalla tavalla ku harrastuksissa.

Ratkaisu: **A. 1. oikein 2. väärin 3. oikein 4. väärin 5. oikein**
B. 1. väärin 2. väärin 3. oikein 4. väärin 5. oikein

Harjoitus 22.

CD 2/31

Kuuntele urheiluselostus jääkiekko-ottelusta (Suomi–Venäjä) ja vastaa kysymyksiin.

Tilanne on toisen erän jälkeen nolla – nolla. Venäjä oli ensimmäisessä erässä selvästi parempi, mutta toisessa erässä Suomi-poika nousi ja painoi päälle. Painoi kovaa, mutta ei saanut maaleja aikaan. Tilanne siis nolla – nolla ja paine on kova. Jos Suomi ei voita tätä ottelua, Suomen pelit tässä turnauksessa päättyvät tähän. Sen tietää koko joukkue ja sen tietää myös valmentaja Salminen, joka istuu aitiossa vielä rauhallisen näköisenä. Sen tietää myös Suomen kansa, joka seuraa tätä ottelua, ja sen tietää mahtava yleisö täällä Tukholman Globen-hallissa. Kolmas erä käynnistyy aivan juuri. Tässä erässä peli ratkaistaan. Lähteekö Suomi-poika seuraavaksi kotiin vai jatkuvatko pelit vielä? Nyt kaikki peukut pystyyn, että Suomi voittaa tämän pelin. Jos niin ei käy, niin Suomen joukkueella on kotimatka edessä.

***

Virtanen tuo kiekon keskiviivan yli, syöttää Niemiselle, Nieminen miettii, löytää Granlundin, Virtanen, Granlund, Virtanen… Venäläispelaajat eivät ehdi väliin, Suomi hallitsee peliä, mutta nyt pitäisi tehdä maali. Ilman maaleja tätä peliä ei voi voittaa. Nieminen kuljettaa, Granlund, ja nyt tulee Popov, Popov taklaa ja Granlund menettää kiekon, VOI VOI VOI! MISSÄ OVAT SUOMEN PUOLUSTAJAT? MISSÄ OVAT SUOMEN PUOLUSTAJAT? Nyt vauhtia pojat. Venäjä hyökkää vaarallisesti, AIJAIJAIJAI, nyt pelottaa, mutta Mikkolaa ei pelota, Mikkola ehtii väliin, riistää kiekon venäläisiltä ja syöttää Granlundille. Peliaikaa enää yhdeksän minuuttia ja tilanne on edelleen nolla-nolla.

***

Peli on tällä hetkellä hienoa katseltavaa. Suomen peli sujuu hienosti. Hienosti luistelee Granlund, Granlund syöttää Pesoselle, Pesonen takaisin Granlundille, Granlund ei jää mietti… AAA, NÄITTEKÖ MINKÄ MAALIN KAVERI TEKEE, NÄITTEKÖ MINKÄ MAALIN KAVERI TEKEE, SE ON MAALI. JA SIELLÄ SE KIEKKO ON. Maalivahti ihmettelee ja venäläispelaajat ihmettelevät kentällä, että mitä oikein tapahtui. Voi pojat, mitä oikein tapahtui. Tapahtui MAALI. Granlund otti kiekon mailaan ja teki kyllä YHDEN TÄMÄN HISTORIAN HIENOIMMISTA MAALEISTA. Ei mitään muuta voi sanoa. Katsokaa tuota yhdeksäntoistavuotiasta nuorta miestä! Tuo yhdeksäntoistavuotias nuorukainen on tämän turnauksen sankari!

Ratkaisu:

1. 0–0.

2. Kaksi.

3. Jos Suomi ei voita, joukkueen täytyy lähteä kotimatkalle. Se ei pääse jatkoon.

4. Maali.

5. Yhdeksän minuuttia.

6. Granlund.

7. 19-vuotias.

FINN LECTURA
www.finnlectura.fi

ISBN 978-951-792-699-7